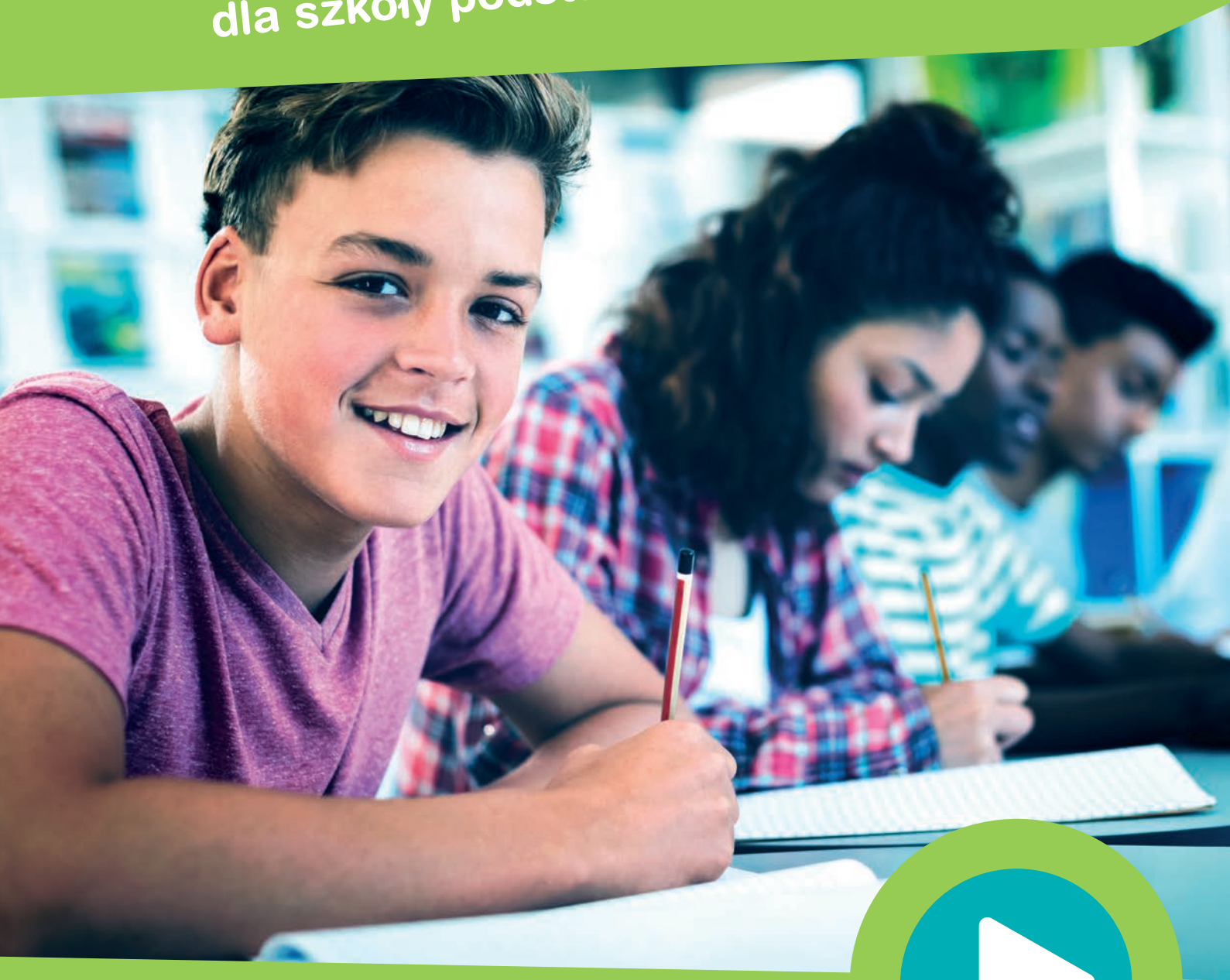
Arek Tkacz, Angela Bandis, Anita Lewicka, Richard Cowen, Renata Ranus

JĘZYK ANGIELSKI

Repetytorium

dla szkoły podstawowej ▸ część 1

A2+/B1

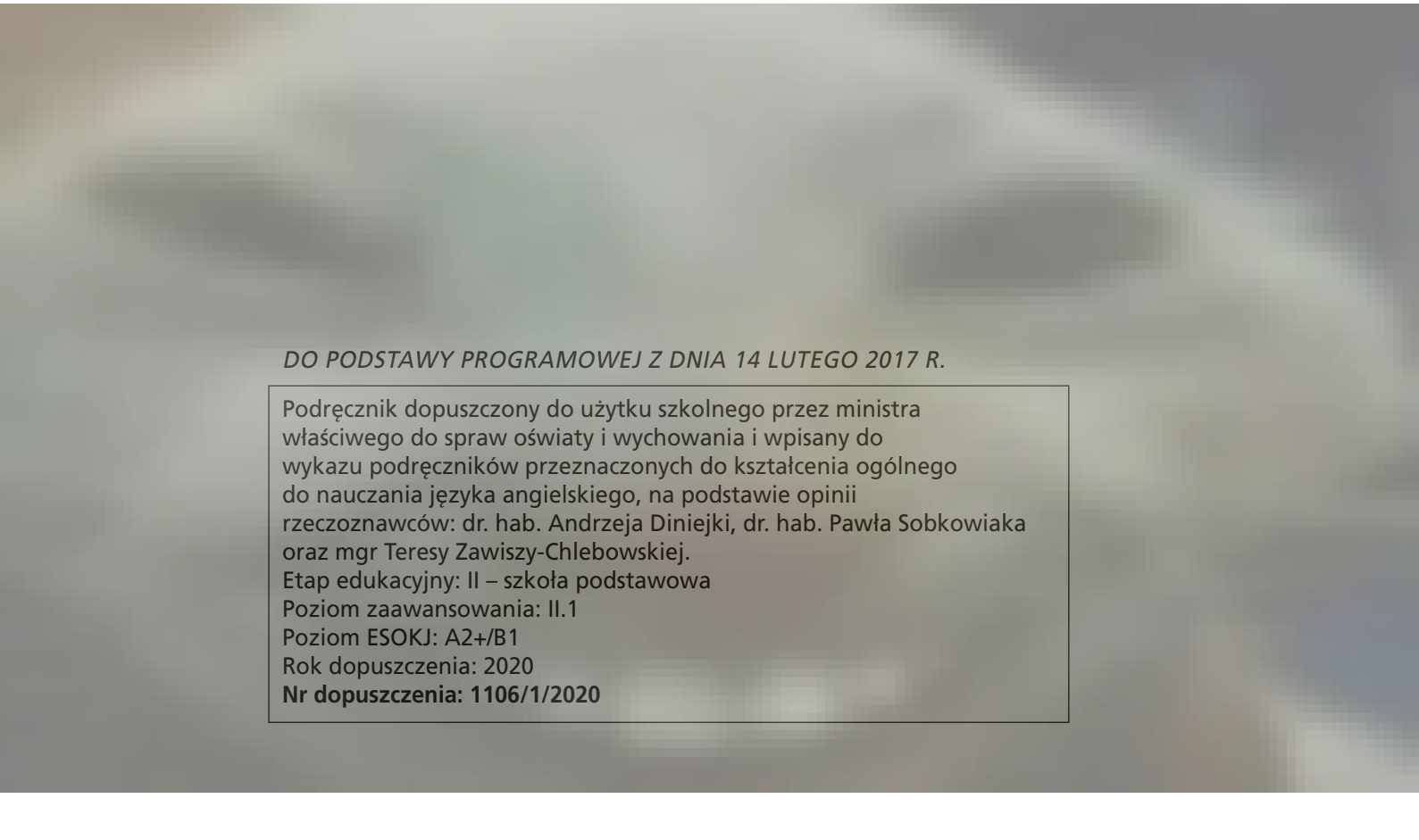
podręcznik wieloletni

Pearson

eDesk

Aby uzyskać dostęp do nagrań audio oraz cyfrowego odzwierciedlenia podręcznika:

1 Wejdź na portal eDesk.pearson.pl.
2 Zarejestruj się lub, jeśli masz już konto, zaloguj się.
3 Wpisz znajdujący się poniżej kod dostępu w odpowiednim polu na stronie eDesk.pearson.pl.

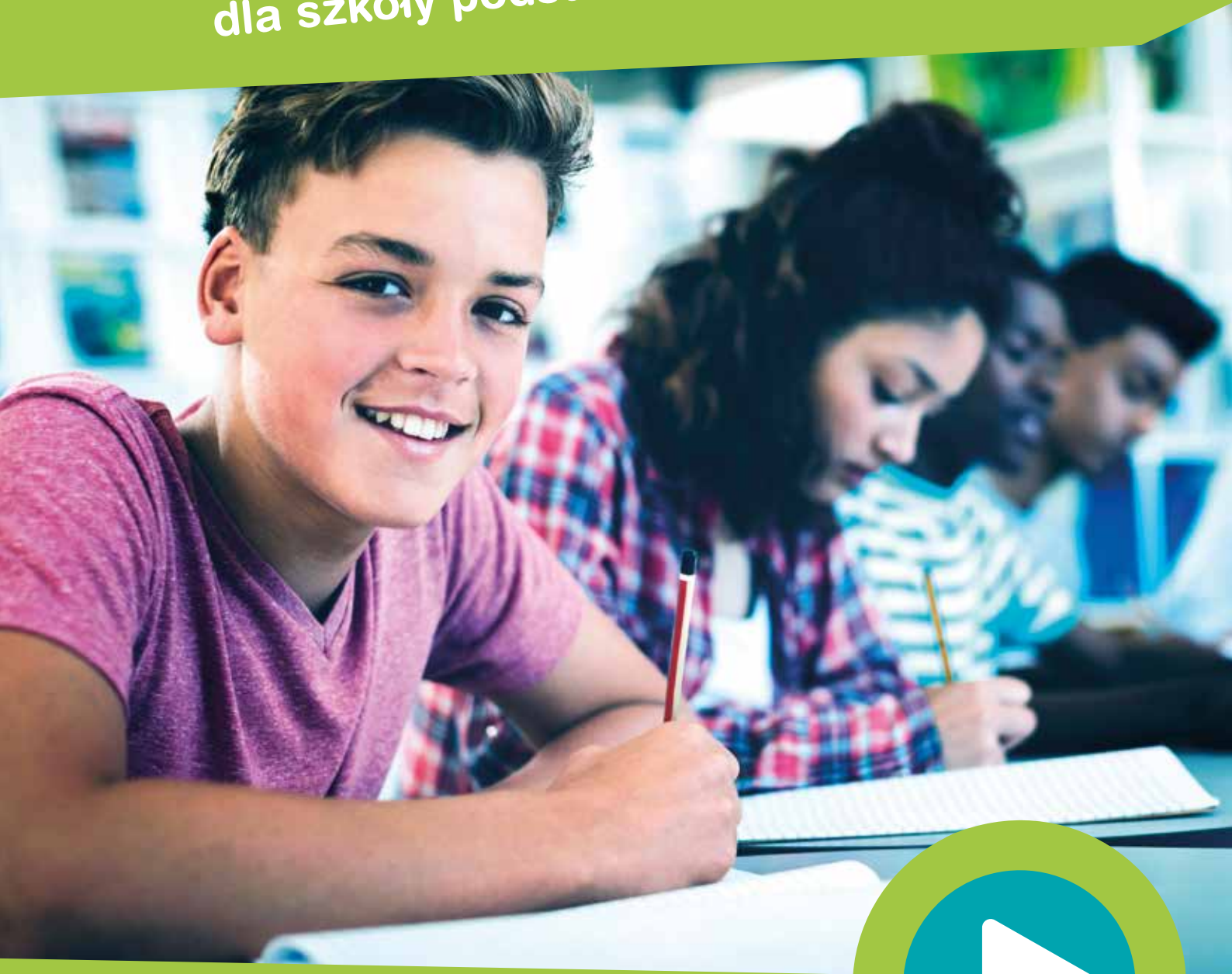
DO PODSTAWY PROGRAMOWEJ Z DNIA 14 LUTEGO 2017 R.

Podręcznik dopuszczony do użytku szkolnego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania i wpisany do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego do nauczania języka angielskiego, na podstawie opinii rzeczoznawców: dr. hab. Andrzeja Diniejki, dr. hab. Pawła Sobkowiaka oraz mgr Teresy Zawiszy-Chlebowskiej.
Etap edukacyjny: II – szkoła podstawowa
Poziom zaawansowania: II.1
Poziom ESOKJ: A2+/B1
Rok dopuszczenia: 2020
Nr dopuszczenia: 1106/1/2020

JĘZYK ANGIELSKI

Repetytorium

dla szkoły podstawowej ▸ część 1

A2+/B1

podręcznik wieloletni

CONTENTS

	VOCABULARY	GRAMMAR
1 CZŁOWIEK 4–11	dane osobowe, wygląd zewnętrzny, ubrania, cechy charakteru, uczucia i emocje	*to be, have got* Present Simple, Present Continuous czasowniki wyrażające czynności i stany konstrukcje z formą gerund i bezokolicznikiem
2 MIEJSCE ZAMIESZKANIA 12–19	części domu, meble i wyposażenie, przymiotniki, przyimki, rodzaje domów, położenie, życie w mieście i na wsi	*there is / there are* przyimki miejsca liczba mnoga rzeczowników *some* i *any* zaimki wskazujące
BBC CULTURE & SKILLS Graffiti in Bristol 20–21 | uzupełnianie luk (czytanie), wybór wielokrotny (słuchanie)		
3 ŻYCIE PRYWATNE 22–29	rodzina, etapy życia, czynności codzienne, czas wolny, małżeństwo i związki, konflikty i problemy, święta i uroczystości	Past Simple, Present Perfect przyimki czasu
4 EDUKACJA 30–37	przedmioty szkolne, typy szkół, miejsca w szkole, przybory i sprzęty, pracownicy szkoły i uczniowie, oceny i egzaminy, życie szkolne, przymiotniki: uczniowie i nauczyciele	przymiotniki i ich stopniowanie przysłówki przedimki
BBC CULTURE & SKILLS Schools in Great Britain 38–39 | dobieranie, uzupełnianie luk (czytanie), uzupełnianie luk (słuchanie)		
5 ŚWIAT PRZYRODY 40–47	krajobraz, kierunki świata, pogoda, zwierzęta, części ciała zwierząt, rośliny, klęski żywiołowe, zagrożenia i ochrona środowiska	*can, must, have to* wyrażanie przyszłości: *going to, will,* Present Continuous
6 PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA 48–55	transport, podróżowanie, zakwaterowanie, ekwipunek, wakacje, wskazywanie drogi	Past Continuous, Past Simple zaimki osobowe formy dzierżawcze zaimki zwrotne i wzajemne
BBC CULTURE & SKILLS Voyage to the End of the World 56–57 | uzupełnianie luk (czytanie), odpowiedzi na pytania (słuchanie)		
7 ŻYWIENIE 58–65	żywność i napoje, ilość i opakowania, przy stole, przymiotniki opisujące żywność, posiłki, przygotowanie potraw, w restauracji	rzeczowniki policzalne i niepoliczalne tryb rozkazujący
8 ZDROWIE 66–73	kontuzje i problemy zdrowotne, narządy wewnętrzne, służba zdrowia, leczenie, zdrowy tryb życia, uzależnienia	zdania warunkowe *should* propozycje i sugestie
BBC CULTURE & SKILLS An Allergy Epidemic 74–75 | uzupełnianie luk (czytanie), uzupełnianie luk (słuchanie)		

GRAMMAR BANK: 76–89

IRREGULAR VERBS: 90–91

WRITING BANK: 92–95

READING	LISTENING	FUNCTIONS	WRITING	REVISION
uzupełnianie luk	uzupełnianie luk	zainteresowania, prowadzenie i podtrzymywanie rozmowy uzupełnianie luk UoE układanie fragmentów zdań	e-mail: opis osoby	Grammar, Vocabulary, Functions UoE układanie fragmentów zdań
dobieranie	uzupełnianie luk	pytania o informację, udzielanie informacji uzupełnianie luk UoE uzupełnianie luk, dobieranie	e-mail: odpowiedź na ogłoszenie	Grammar, Vocabulary, Functions UoE wybór wielokrotny
dobieranie	uzupełnianie luk	przeprosiny i reakcja na przeprosiny, życzenia i gratulacje dobieranie uzupełnianie luk	e-mail: zaproszenie	Grammar, Vocabulary, Functions UoE tłumaczenie fragmentów zdań
uzupełnianie luk	dobieranie	reakcje emocjonalne, rozmowa telefoniczna wybór wielokrotny UoE dobieranie	wpis na forum: opis wydarzenia w szkole	Grammar, Vocabulary, Functions UoE układanie fragmentów zdań, parafraza
uzupełnianie luk	dobieranie	pytania o pozwolenie i odpowiedzi na nie, nakazy, zakazy dobieranie UoE tłumaczenie fragmentów zdań	wpis na forum: lista zasad	Grammar, Vocabulary, Functions UoE parafraza
wybór wielokrotny	wybór wielokrotny	pytania o drogę, wskazówki, podróż pociągiem, podróż samolotem wybór wielokrotny UoE dobieranie	pocztówka z wakacji	UoE dobieranie
uzupełnianie luk	uzupełnianie luk	w restauracji: kelner, goście, przy stole dobieranie UoE dobieranie	wpis na blogu: przepis na potrawę	Grammar, Vocabulary, Functions UoE parafraza
uzupełnianie luk wybór wielokrotny	odpowiedzi na pytania	samopoczucie: pytania i odpowiedzi dobieranie UoE uzupełnianie luk	e-mail: udzielanie rad	Grammar, Vocabulary, Functions UoE parafraza

1 CZŁOWIEK

Słowniczek

DANE OSOBOWE

address /ə'dres/ adres
age /eɪdʒ/ wiek
date/place of birth /ˌdeɪt/ˌpleɪs əv 'bɜːθ/ data/miejsce urodzenia
divorced /dɪ'vɔːst/ rozwiedziony/ rozwiedziona
fill in a form /fɪl ˌɪn ə 'fɔːm/ wypełnić formularz
first name /'fɜːst neɪm/ imię
male/female /meɪl/'fiːmeɪl/ płci męskiej/żeńskiej
marital status /ˌmærətl 'steɪtəs/ stan cywilny
married /'mærɪd/ żonaty/zamężna
middle name /'mɪdəl ˌneɪm/ drugie imię
nationality /ˌnæʃə'nælətɪ/ narodowość
occupation /ˌɒkjə'peɪʃən/ zawód
personal data /ˌpɜːsənəl 'deɪtə/ dane osobowe
single /'sɪŋgəl/ stanu wolnego
surname /'sɜːneɪm/ nazwisko
widow/widower /'wɪdəʊ/'wɪdəʊə/ wdowa/wdowiec

WYGLĄD ZEWNĘTRZNY

OPIS WYGLĄDU

(un)attractive /(ˌʌn)ə'træktɪv/ (nie)atrakcyjny
be similar to /ˌbɪ 'sɪmɪlə tə/ być podobnym do
description /dɪ'skrɪpʃən/ opis
good-looking /ˌgʊd 'lʊkɪŋ/ atrakcyjny
handsome /'hænsəm/ przystojny
look like /lʊk laɪk/ wyglądać jak

WZROST I BUDOWA CIAŁA

be of medium height /bɪ əv ˌmiːdiəm 'haɪt/ być średniego wzrostu
be overweight /bɪ ˌəʊvə'weɪt/ mieć nadwagę
fat /fæt/ gruby
plump /plʌmp/ pulchny
short /ʃɔːt/ niski
slim /slɪm/ szczupły
tall /tɔːl/ wysoki
thin /θɪn/ chudy
well-built /ˌwel'bɪlt/ dobrze zbudowany

WIEK

adult /'ædʌlt/ dorosły, osoba dorosła
elderly /'eldəlɪ/ w podeszłym wieku
in his/her twenties /ɪn hɪz/hə 'twentɪz/ po dwudziestce
in his/her teens /ɪn hɪz/hə 'tiːnz/ nastoletni/nastoletnia
middle-aged /ˌmɪdəl 'eɪdʒd/ w średnim wieku
old /əʊld/ stary
young /jʌŋ/ młody

TWARZ

beard /bɪəd/ broda
freckles /'frekəlz/ piegi
full/thin lips /fʊl/θɪn lɪps/ pełne/ wąskie usta
high forehead /haɪ 'fɒrɪd/ wysokie czoło
moustache /mə'stɑːʃ/ wąsy
pale /peɪl/ blady
pimple /'pɪmpəl/ pryszcz
scar /skɑː/ blizna
snub nose /snʌb nəʊz/ zadarty nos
strong chin /strɒŋ tʃɪn/ wydatny podbródek
tiny eyes /'taɪnɪ aɪz/ małe oczy
wrinkles /'rɪŋkəlz/ zmarszczki

WŁOSY

bald /bɔːld/ łysy
blond/fair/dark/red/grey /blɒnd/ feə/dɑːk/red/greɪ/ blond/jasne/ ciemne/rude/siwe
curly /'kɜːlɪ/ kręcone
dyed /daɪd/ farbowane
fringe /frɪndʒ/ grzywka
pony tail /'pəʊnɪ teɪl/ kucyk
spiky /'spaɪkɪ/ sterczące
straight /streɪt/ proste
wavy /'weɪvɪ/ falujące

STYL

casual /'kæʒuəl/ nieformalny
comfortable /'kʌmftəbəl/ wygodny
elegant/smart /'elɪgənt/smɑːt/ elegancki
fashionable /'fæʃənəbəl/ modny
formal /'fɔːməl/ odświętny, oficjalny
loose /luːs/ luźny
scruffy /'skrʌfɪ/ niechlujny
tight /taɪt/ obcisły

CZĘŚCI GARDEROBY

blouse /blaʊz/ bluzka
boxer shorts /'bɒksə ʃɔːts/ bokserki
coat /kəʊt/ płaszcz
dress /dres/ sukienka
hoody /'hʊdɪ/ bluza z kapturem
fleece /fliːs/ polar
jacket /'dʒækət/ kurtka
jumper /'dʒʌmpə/ sweter
pair of (jeans) /ˌpeər əv ('dʒiːnz)/ para (dżinsów)
raincoat /'reɪnkəʊt/ płaszcz przeciwdeszczowy
shirt /ʃɜːt/ koszula
shorts /ʃɔːts/ krótkie spodenki
skirt /skɜːt/ spódnica
socks /sɒks/ skarpetki
suit /suːt/ garnitur
sweater /'swetə/ sweter
sweatshirt /'swetʃɜːt/ bluza
tie /taɪ/ krawat
tights /taɪts/ rajstopy
tracksuit /'træksuːt/ dres
trousers /'traʊzəz/ spodnie
underwear /'ʌndəweə/ bielizna

BUTY

boots /buːts/ buty za kostkę, kozaki
high heels /ˌhaɪ 'hiːlz/ buty na wysokim obcasie
shoes /ʃuːz/ buty
slippers /'slɪpəz/ kapcie
trainers /'treɪnəz/ obuwie sportowe
wellingtons /'welɪŋtənz/ kalosze

DODATKI

belt /belt/ pasek
bracelet /'breɪslət/ bransoletka
cap /kæp/ czapka z daszkiem
earrings /'ɪərɪŋz/ kolczyki
gloves /glʌvz/ rękawiczki
hat /hæt/ czapka, kapelusz
jewellery /'dʒuːəlrɪ/ biżuteria
necklace /'neklәs/ naszyjnik
scarf /skɑːf/ szalik
umbrella /ʌm'brelə/ parasolka

CZĘŚCI UBRAŃ

button /'bʌtn/ guzik
pocket /'pɒkət/ kieszeń
sleeve /sliːv/ rękaw
zip /zɪp/ zamek błyskawiczny

MATERIAŁY

cotton /kɒtn/ bawełniany
leather /leðə/ skórzany
plain /pleɪn/ gładki
silk /sɪlk/ jedwabny
woolen /'wʊlən/ wełniany

CZASOWNIKI

dress /dres/ ubierać się, nosić (ubrania)
dress up as sth /ˌdres 'ʌp əz ˌsʌmθɪŋ/ przebrać się za coś
fit /fɪt/ pasować (rozmiarem)
get dressed /ˌget 'drest/ ubrać się
go with sth /'gəʊ wɪð ˌsʌmθɪŋ/ pasować do czegoś
look (good) /ˌlʊk ('gʊd)/ wyglądać (dobrze)
match /mætʃ/ pasować (do czegoś)
put on /ˌpʊt 'ɒn/ założyć
suit /suːt, sjuːt/ pasować (kolorem lub fasonem)
take off /ˌteɪk 'ɒf/ zdjąć
try on /ˌtraɪ 'ɒn/ przymierzyć
wear /weə/ nosić (ubrania)

CECHY CHARAKTERU

ambitious /æm'bɪʃəs/ ambitny
boring /'bɔːrɪŋ/ nudny
brave /breɪv/ odważny
calm /kɑːm/ spokojny
clever /'klevə/ bystry
confident /'kɒnfɪdənt/ pewny siebie
creative /kri'eɪtɪv/ kreatywny
decisive /dɪ'saɪsɪv/ zdecydowany
(un)fair /(ʌn)'feə/ (nie)sprawiedliwy
(un)friendly /(ʌn)'frendlɪ/ (nie)miły
generous /'dʒenərəs/ szczodry
hard-working /ˌhɑːd 'wɜːkɪŋ/ pracowity
(dis)honest /(dɪs)'ɒnɪst/ (nie)uczciwy
inspiring /ɪn'spaɪərɪŋ/ inspirujący
(un)kind /(ʌn)'kaɪnd/ (nie)życzliwy
lazy /'leɪzɪ/ leniwy
(dis)loyal /(dɪs)'lɔɪəl/ (nie)lojalny
mean /miːn/ złośliwy, skąpy
modest /'mɒdɪst/ skromny
(im)patient /(ɪm)'peɪʃənt/ (nie)cierpliwy
(im)polite /(ˌɪm)pə'laɪt/ (nie)uprzejmy
practical /'præktɪkəl/ praktyczny
quiet /'kwaɪət/ cichy
(ir)responsible /(ˌɪ)rɪ'spɒnsəbəl/ (nie)odpowiedzialny
selfish /'selfɪʃ/ samolubny
sensitive /'sensətɪv/ wrażliwy
sociable /'səʊʃəbəl/ towarzyski
stubborn /'stʌbən/ uparty
talkative /'tɔːkətɪv/ rozmowny
(un)tidy /(ʌn)'taɪdɪ/ (nie)schludny

SŁOWOTWÓRSTWO

PRZYMIOTNIKI Z KOŃCÓWKAMI *-ING* I *-ED*.

Opisując uczucia i emocje, często używamy przymiotników z końcówką *-ed*, gdy zaś opisujemy cechy osób, wydarzeń lub przedmiotów, stosujemy przymiotniki z końcówką *-ing*, np.

I was bored by the play. Byłem znudzony sztuką.

The play was really boring. Sztuka była naprawdę nudna.

UCZUCIA I EMOCJE

amazed /ə'meɪzd/ zdumiony
amused /ə'mjuːzd/ rozbawiony
angry /'æŋgrɪ/ zły, rozgniewany
annoyed /ə'nɔɪd/ rozdrażniony
bored /'bɔːd/ znudzony
confused /kən'fjuːzd/ zdezorientowany, zagubiony
depressed /dɪ'prest/ przygnębiony
disappointed /ˌdɪsə'pɔɪntəd/ rozczarowany
embarrassed /ɪm'bærəst/ zawstydzony
excited /ɪk'saɪtəd/ podekscytowany
exhausted /ɪg'zɔːstəd/ wyczerpany
frightened /'fraɪtnd/ przestraszony
hopeful /'həʊpfəl/ pełen nadziei, ufny
jealous /'dʒeləs/ zazdrosny
lonely /'ləʊnlɪ/ samotny
pleased /'pliːzd/ zadowolony
proud /praʊd/ dumny
stressed /strest/ zestresowany
surprised /sə'praɪzd/ zdziwiony
tired /taɪəd/ zmęczony

ZWROTY I WYRAŻENIA

be afraid of sth /ˌbi ə'freɪd əv ˌsʌmθɪŋ/ bać się czegoś
be angry with sb /ˌbi 'æŋgrɪ wɪð ˌsʌmbɒdi/ być złym na kogoś
be bored to death /ˌbi 'bɔːd tə ˌdeθ/ śmiertelnie się nudzić
be fond of sth /ˌbi 'fɒnd əv ˌsʌmθɪŋ/ lubić coś
be good/bad at sth /ˌbi 'gʊd/'bæd ət ˌsʌmθɪŋ/ być dobrym/kiepskim w czymś
be keen on sth /ˌbi 'kiːn ɒn ˌsʌmθɪŋ/ interesować się czymś
be useless at sth /ˌbi 'juːsləs ət ˌsʌmθɪŋ/ być beznadziejnym, do niczego w czymś
be worried about sth /ˌbi 'wʌrid əˌbaʊt ˌsʌmθɪŋ)/ martwić się czymś
belong to /bɪ'lɒŋ tə/ należeć do
bite (your) nails /ˌbaɪt (jə) 'neɪlz/ obgryzać (sobie) paznokcie
blink (your) eyes /ˌblɪŋk (jə) 'aɪz/ mrugać oczami
change (your) mind /ˌtʃeɪndʒ (jə) 'maɪnd/ zmienić zdanie
cross (your) arms /ˌkrɒs (jə) 'ɑːmz/ skrzyżować ramiona
hide (your) feelings /ˌhaɪd (jə) 'fiːlɪŋz/ ukrywać (swoje) uczucia
keep (your) feelings inside /ˌkiːp (jə) ˌfiːlɪŋz ɪn'saɪd/ nie okazywać uczuć
mental health /'mentl helθ/ zdrowie psychiczne
(it's) a piece of cake /(ɪts) ə 'piːs ə 'keɪk/ (to) bułka z masłem, łatwizna
put sb in a good/bad mood /ˌpʊt ˌsʌmbɒdi ɪn ə ˌgʊd/ˌbæd 'muːd/ wprawiać kogoś w dobry/zły nastrój
sense of humour /ˌsens əv 'hjuːmə/ poczucie humoru
tap (your) fingers /ˌtæp (jə) 'fɪŋgəz/ stukać, pukać placami

1 Znajdź w słowniczku obok:

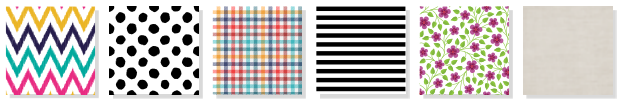
1 cztery informacje, które należą do danych osobowych, np. *address*
2 cztery przymiotniki określające budowę ciała, np. *well-built*
3 siedem przymiotników z końcówką *-ed*, które określają emocje, np. *frightened*
4 trzy przymiotniki złożone (połączone dywizem), np. *middle-aged*
5 pięć pozytywnych cech charakteru, np. *clever*
6 nazwy dziesięciu części garderoby noszonych zarówno przez kobiety, jak i przez mężczyzn, np. *jeans*

2 W parach zadajcie sobie nawzajem pytania i odpowiedzcie na nie.

1 What personal data do you give on social media?
2 What's your best friend like?
3 What does he/she look like?
4 What are you wearing now?
5 What do you usually wear when you go to family meetings?

Polish versus English

Angielskie słowa opisujące wzory na tkaninach są przymiotnikami, więc stawiamy je przed opisywanym rzeczownikiem. Porównaj:
striped socks – skarpety w paski
a spotted dress – sukienka w kropki

patterned spotted checked striped flowery plain

3 Połącz zdania 1–5 ze zdaniami A–E, by utworzyć spójne wypowiedzi. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

1 This sweatshirt doesn't fit.
2 No, I don't want spotted boxer shorts.
3 Do you really want to wear a striped tie with a checked shirt?
4 I like comfortable, loose pyjamas.
5 I'm not sure if it suits me ...

A I only like plain underwear.
B It's too large and the sleeves are too long.
C Well, I think you look really smart.
D They won't match.
E These are too tight.

4 1 2 Posłuchaj rozmowy Jenny z bratem i odpowiedz na pytanie.

▶ What's Jenny going to wear?

5 Wybierz właściwe czasowniki złożone. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

1 Last year I **dressed up / dressed down** as a goblin for the school party.
2 Don't **take away / take off** your coat; it's very cold here.
3 My little brother has learned to **put on / put up** his shoes.
4 I like this dress, but I must **try it out / try it on** before I buy it.
5 This scarf doesn't **go with / go on** your coat. It's the wrong colour.

6 W zeszycie zapisz słowa, które poprawnie uzupełniają pytania. Następnie w parach zadajcie sobie te pytania i odpowiedzcie na nie.

1 What sort of things are you afraid **at / of / on**?
2 What sort of things put you **in / on / to** a bad mood?
3 Are you sometimes angry **on / to / with** your friends? Why?
4 Are you fond **about / of / to** animals? Which ones?
5 Do you think it is important to have a **feeling / sense / sensation** of humour? Why?/Why not?

7 VOX POPS Zadajcie sobie nawzajem pytanie i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka.

What is important or not important about your friends?

SPRAWDŹ SIĘ

TO BE, HAVE GOT

1 **W zeszycie uzupełnij zdania właściwymi formami podanych czasowników.**

1 My cousin Emma (**not be**) ? very tall.
2 (**you / be**) ? angry with me?
3 We (**be**) ? on holiday this week.
4 My mum (**have got**) ? a new haircut.
5 What (**you / have got**) ? for lunch today?
6 Jim (**not have got**) ? a pet.

PRESENT SIMPLE, PRESENT CONTINUOUS

2 **Wskaż formy, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 Bob often **goes / is going** to the cinema.
2 I **read / am reading** a great book.
3 The Earth **move / moves** around the Sun.
4 My sister **doesn't like / don't like** swimming.
5 Sorry, I can't talk now. I'**m getting / get** ready to go out.
6 Why **are you wearing / you are wearing** trainers?
7 I can help you now, I **don't do / am not doing** anything special.
8 **Do / Are** they come here often?

GRAMMAR BANK ▸ strona 76

3 **W zeszycie uzupełnij zdania właściwymi formami podanych czasowników.**

1 Mick never (**wear**) ? leather clothes because he (**care**) ? about animals.
2 They (**not talk**) ? at the moment.
3 Why (**you / change**) ? your mind so often?
4 Don't disturb her, please. She (**study**) ? for a test.
5 Which day of the week (**you / be**) ? most tired?
6 What (**he / think**) ? about the film?

4 **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania.**

1 Greg always (**nosi modne ubrania**) ?.
2 (**Nie rozumiem**) ? what they are saying.
3 My sister (**ma 18 lat**) ?.
4 There's something on your lips. (**Jesz**) ? something?
5 This checked skirt (**należy do mojej siostry**) ?.
6 Mike (**ma brodę**) ? and a funny moustache.

5 1 3 **W zeszycie uzupełnij tekst właściwymi formami podanych czasowników. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Here's The News!

William and Harry [1] (**be**) ? the sons of Charles, Prince of Wales, and Diana, Princess of Wales, and the grandsons of Queen Elizabeth II. They [2] (**not use**) ? their surname, Mountbatten-Windsor, because everybody [3] (**know**) ? who they are.

In 2016 the brothers, together with Kate, William's wife, started a campaign called *Heads Together*, dedicated to mental health. Very often, a person who is going through a difficult time [4] (**not have got**) ? enough strength to ask for help, or simply [5] (**not want**) ? to tell others about their problem. The princes [6] (**hope**) ? to encourage people to talk about their difficult feelings because keeping them inside can make you depressed. Both William and Harry had this problem when they lost their mother in a car accident.

Heads Together's aim is to create programmes for mental health support. At the moment they [7] (**run**) ? several projects, for example *Mentally Healthy Schools*, a website designed to help teachers support their students.

6 **Odpowiedz na pytania na temat tekstu z zadania 5.**

1 Why don't William and Harry usually use their surname?
2 Whose sons are they?
3 What is *Heads Together*?
4 What do you think 'put your heads together' means?

POWTÓRZ TAKŻE

CZASOWNIKI WYRAŻAJĄCE CZYNNOŚCI I STANY; KONSTRUKCJE Z FORMĄ GERUND I BEZOKOLICZNIKIEM

GRAMMAR BANK ▸ strona 78

1 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ Which of these things put you in a good mood?

a bike ride | a catchy song | a chat with a friend
a doughnut | a joke | a visit to a café
playing with your pet | sunny weather

2 **Dopasujcie osoby 1–5 do kawiarni A–E. Zastanówcie się, którą kawiarnię najchętniej byście odwiedzili i dlaczego.**

1 I like reading.
2 I'm keen on board games.
3 I'm fond of sport.
4 I love cakes.
5 I enjoy live music.

A
The Sweet Tooth
Treat yourself to our home-made pear pie and banoffee.

B
The Coffee Bookworm
We've got the best coffee and all the latest magazines.

C
The Whistle
Have a drink and watch live football on a huuuuge screen.

D
The Ice Dice
Why not play Scrabble® with friends over a cup of iced tea?

E
The High Note
The Sweet-and-Sour are doing a concert tonight.

3 1 4 **Na stronie internetowej kawiarni *Miau Café* znalazłeś/znalazłaś artykuł o niej oraz zasady zachowania się w tejże kawiarni. Przeczytaj oba teksty i uzupełnij w zeszycie luki w zdaniach.**

1 In *Miau Café* you can have more than just a cup of coffee and some cake – you can also ? .
2 The beginnings were difficult because the owner ? .
3 *Miau Café* is good for people who ? because stroking a cat helps you to relax.
4 Don't touch cats which ? .
5 If you talk, do it quietly because cats don't ? .

MIAU CAFÉ

Ania Pawlicka is passionate about helping stray cats. She believes all cats should have loving homes. And that's what her *Miau Café* is: a safe and caring home for cats that were stray* before. What's more, it is also a place where people can try delicious cakes and relax playing with Ania's cats. Her passion has become her work – how clever is that?

The start of the café was not a piece of cake because Ania did not have enough money. However, her passion and mission to help stray cats was an inspiration to almost 2,000 people who gave her 68,000 Polish zloty through crowdfunding*. Thanks to their support Ania could renovate the place and get all the equipment needed to run the café: a coffee machine, tables, chairs, cat towers and walkways. As a result, you can now enjoy a cup of coffee and a bunch of happy cats in a warm and cosy atmosphere.

It is great fun to watch the cats and get to know them. Each one is different: some are more plump, some are slim; some are a bit lazy, others are energetic and sociable. Cat lovers believe these animals are the best anti-depressants: stroking a cat makes you forget about your problems.

If you like cats and aromatic coffee, *Miau Café* is the purr-fect place for you!

Open: Tuesday–Sunday 11 a.m.–9 p.m.

* stray – a stray animal, such as a dog or cat, is lost or has no home
* crowdfunding – raising small amounts of money from a large number of people, typically via the Internet, in order to fund your project (often artistic or creative)

Miau Café House Rules

1 Not every cat likes to be stroked so do it only when it comes to you itself.
2 Cats don't enjoy being stroked when they are asleep so don't disturb them.
3 If you fancy taking pictures of the cats, do it, but please don't use flash.
4 Don't speak too loud because cats avoid noise.
5 Don't feed the cats – they have special pet food prepared for them.
6 Be responsible and watch your kids so they don't scare the cats.

4 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ Would you like to go to *Miau Café*? Why?/Why not?

1 **Odpowiedz na pytanie.**

▶ Do you agree with the quote? Why?/Why not?

> **"You will never get a second chance to make a first impression."**

2 **Które przymiotniki z ramki opisują charakter, a które emocje? Zastanówcie się, które opisują was. Użyjcie też przymiotników ze słowniczka na stronie 4.**

amused bored clever confident
embarrassed jealous lonely sensitive
sociable stressed stubborn

I'm very sociable so I love being with my friends.

I like spending time with my mates and I get bored easily when I'm alone.

3 15 **Posłuchaj trzech osób mówiących o swoich uczuciach. Dopasuj osobę 1–3 do emocji A–E. Dwie odpowiedzi podano dodatkowo.**

1 Jim **2** Lucy **3** Ben

A bored and lonely
B jealous and embarrassed
C excited and hopeful
D nervous and stressed
E pleased and surprised

4 **Do każdego zdjęcia 1–3 dopasuj właściwe zdanie A–D. Jedno zdanie podano dodatkowo. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A She is biting her nails.
B She is tapping her fingers.
C She is crossing her arms.
D She is blinking her eyes.

5 16 **Posłuchaj rozmowy dwojga znajomych i wskaż poprawne odpowiedzi.**

1 Yesterday evening Sophie was ?.
A studying
B watching TV
2 The speakers discuss ?.
A a TV programme they enjoy
B actions that show how people feel
3 Body language ? how people feel.
A always shows
B doesn't always show
4 The speakers discuss ? different examples of body language.
A three
B four
5 The speakers' fathers show how they feel in ?.
A the same way
B different ways

6 16 **Posłuchaj rozmowy jeszcze raz. W zeszycie uzupełnij luki w poniższej notatce.**

BODY LANGUAGE

- [1] ? arms in front of your chest makes you look unfriendly.
- Some people [2] ? when they are under stress.
- Someone may not be telling the [3] ? if they blink too much.
- Tapping your fingers can show that you are [4] ?.

7 **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania.**

1 If you cross your arms in front of your chest, it means you (**nie jesteś zbyt przyjazny**) ?.
2 Biting your nails means (**że jesteś zestresowany**) ?.
3 If someone (**często mruga oczami**) ?, they could be lying.
4 What does it mean if I (**stukam palcami**) ? like this?

8 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ Do you think body language is important? Why?/Why not?

PRZYDATNE ZWROTY

ZAINTERESOWANIA

What do you like doing in your free time? Co lubisz robić w wolnym czasie?
Do you prefer (action films) or (comedies)? Wolisz (filmy akcji) czy (komedie)?
What's your favourite (sport)? Jaki jest twój ulubiony (sport)?
What kind of (computer games) do you like? Jakie (gry komputerowe) lubisz?
I'm interested in / I'm into (film). Interesuję się (filmem).
I like/enjoy/love (bowling). Lubię (grać w kręgle).
I dislike / don't like / hate / can't stand (making my bed). Nie lubię / Nie cierpię (ścielić łóżka).
I prefer (reading books) to (watching films). Wolę (czytać książki) niż (oglądać filmy).

PROWADZENIE I PODTRZYMYWANIE ROZMOWY

Sorry, I didn't understand that. Przepraszam, nie zrozumiałem/zrozumiałam.
How do you say 'polar' in English? Jak się mówi po angielsku „polar"?
What's the Polish for 'mean'? Jak jest po polsku „mean"?
Sorry, I didn't catch (your name). Przepraszam, nie dosłyszałem/dosłyszałam (twojego imienia).
Could you repeat that, please? / Could you say that again? Czy mógłbyś/mogłabyś powtórzyć?
Could you explain that? Czy mógłbyś/mogłabyś to wyjaśnić?
What do you mean? Co masz na myśli? / O co ci chodzi?
Do you mean (Poland)? Czy chodzi ci o (Polskę)?

1 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ What are the owners of these things interested in?

2 **W zeszycie uzupełnij tekst, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo.**

catch	enjoying	grow	looking
matters	mean	prefer	use

Are you [1] ? for a new pastime? If you [2] ? creative hobbies to video games or social networking, why not take up upcycling? But what does upcycling actually [3] ? It can't be cycling uphill because it's not very creative, right? Well, it's all about giving a new life to old things and transforming them into something beautiful and useful. For example, you could turn your dad's old-fashioned tie into your new pencil case, [4] ? plants in old shoes, make a mouse pad from old postcards or a piggy bank from a plastic bottle. The sky is the limit. You just need to [5] ? your imagination.

3 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Is upcycling a good hobby for everyone?
2 Who in your family is really good at upcycling?
3 Do you know anybody with an unusual hobby?

4 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie zmieniaj kolejności wyrazów, jednak – jeśli jest to konieczne – dodaj inne wyrazy.**

A What (**you / like / do**) ? in your free time?
B What kind of music (**you / listen**) ?
C (**you / prefer / play**) ? computer games or reading books?
D What's (**you / favourite / type**) ? TV programme?
E Do you enjoy (**take / picture**) ?
F What kind of sport (**you / dislike**) ?

5 17 **Posłuchaj nagrania i przyporządkuj wypowiedzi 1–6 do pytań A–F z zadania 4. W parach odpowiedzcie na te pytania.**

6 **W zeszycie uzupełnij luki 1–4 tak, aby tekst był spójny i logiczny. Wykorzystaj słowa podane w nawiasach, nie zmieniając ich formy.**

X: Where [1] (**come**) ?
Y: I'm from Canada, from Toronto.
X: And [2] (**do**) ? for a living?
Y: I'm an IT specialist.
X: I see. I guess computers are your passion then. Do you have any other hobbies?
Y: Yes, I'm keen on sport and travelling. But my new hobby is guerilla gardening.
X: Sorry, I didn't catch it. [3] (**say**) ? again?
Y: Guerilla gardening. I'm a guerilla gardener. I plant vegetables in public spaces in my city.
X: [4] (**mean**) ? you grow something on land that is not yours?
Y: That's right. I'm not saying it's a hundred per cent legal, but we only use the land that no one cares about. People like this idea because we grow free vegetables and fruit for everyone.

Wskazówka

Kiedy opisujesz osobę, zazwyczaj ją przedstawiasz (piszesz, jak się nazywa, ile ma lat, czym się zajmuje, gdzie mieszka), opisujesz jej wygląd zewnętrzny (cechy fizyczne, ubiór) i cechy charakteru oraz ewentualnie podajesz własną ocenę tej osoby.

PRZYDATNE ZWROTY

- **He/She looks like …**
- **He/She is like …**
- **He/She is similar to …**
- **He/She is keen on / interested in / into / fond of …**
- **He/She is good/bad at …**
- **He/She likes/enjoys/loves …**
- **He/She doesn't enjoy / hates …**

Zwróć uwagę na różnice w znaczeniu pytań:

- **What does he/she look like?** Jak on/ona wygląda?
- **What is he/she like?** Jaki on / Jaka ona jest?
- **What does he/she like?** Co on/ona lubi?

1 **Poniższy tekst zawiera opis koleżanki zgodnie z trzema punktami zadania:**

- przedstaw osobę,
- opisz jej wygląd,
- napisz, dlaczego się przyjaźnicie.

Przepisz zdania do zeszytu we właściwej kolejności, zgodnej z punktami polecenia. Dla ułatwienia pierwsze i ostatnie zdania zostały podane.

Magda is my neighbour. We are the same age, but we don't go to school together.

1 She wears it in a ponytail or a bun. She usually dresses in colourful clothes.
2 She attends the Primary Ballet School.
3 My neighbour is also my best friend and we like spending time together.
4 She is rather short and very slim. Her eyes are green and her hair is brown.
5 You know it when you see her walk like a ballet dancer.

We share secrets and she has never let me down.

2 **W zeszycie uzupełnij luki w tekście wyrazami z ramki. Następnie odszukaj informacje na temat wieku, wyglądu, charakteru i zainteresowań Karola.**

at	casual	enjoys	handsome	helpful
2x like	loves	nose	scars	slim

Hi Laura,
Thanks for the email. You're asking if I've got any brothers or sisters. Well, I've got a brother, Karol. We're identical twins, so Karol looks just [1] ? me: he's got blond hair, blue eyes, a snub [2] ? and freckles. He is tall, [3] ? and athletic. He's quite [4] ?, but on his left leg he's got some nasty [5] ? from a bicycle accident. My brother wears [6] ? clothes. People like him because he's nice, [7] ? and hard-working. Karol [8] ? going to football matches and he is good [9] ? PE. He [10] ? reading books too.
I know you've got a sister. What's she [11] ??
Write back to me soon.
Best,
Bartek

3 **W zeszycie uzupełnij luki w e-mailu z opisem siostry właściwymi formami czasowników podanych w nawiasach.**

Hi Bartek,
My sister, Anna, [1](**be**) ? fifteen. She is very slim and [2](**have**) ? got wavy brown hair. Her eyes are big and green. Anna [3](**learn**) ? all her school subjects at home because she cannot walk. She [4](**be**) ? into Polish and Art, especially drawing, but she [5](**not be**) ? keen on Science. She [6](**read**) ? a lot of books and she [7](**write**) ? her own blog about books and authors. We all enjoy [8](**read**) ? it. Anna [9](**want**) ? to work as a costume-maker in the future. She loves [10](**make**) ? clothes from paper for our school theatre. She [11](**get**) ? many rewards for her costumes.
Could you write about your best friend now? What is he or she like?
Take care,
Laura

4 **Napisz e-mail do kolegi z zagranicy. Opisz w nim bliską ci osobę, odnosząc się do jej:**

- wyglądu zewnętrznego,
- cech charakteru,
- zainteresowań.

Limit słów: 50–120.

1 **Przeczytaj tekst o popularnym fotoblogu i uzupełnij luki poprawnymi formami czasowników podanych w nawiasach. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Brandon Stanton [1](**be**) ? an American street photographer. He [2](**have got**) ? his own photoblog *Humans of New York* that has over 18 million likes on Facebook. It all began in 2010 when Brandon started taking photos of 10,000 New Yorkers to show the city's inhabitants. The project was really successful because Brandon also talked to the people and posted their stories online. He still [3](**continue**) ? his photoblog: he [4](**take**) ? photos and [5](**collect**) ? life stories of ordinary Americans, but not only this. He also [6](**travel**) ? a lot and [7](**interview**) ? people who go through difficult times: those in hospitals, prisons or refugee camps. In this way, the photographer [8](**want**) ? to show how complicated the world around us is. Maybe right now Brandon [9](**talk**) ? to somebody and [10](**write**) ? their story?

2 **Przeczytaj tekst o tygodniu mody i uzupełnij luki przymiotnikami utworzonymi od wyrazów podanych w nawiasach. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Do you know what *Fashion Week* is? It's a series of [1](**excite**) ? events which takes place twice a year: in spring and in autumn, in the most [2](**amaze**) ? cities in the world: New York, London, Milan and Paris.

The events in these [3](**popularity**) ? places have a great influence on international fashion trends. Very often [4](**create**) ? stylists become true symbols of these cities. As an example, Paris is home to Chanel and Dior, New York – Calvin Klein and Donna Karan, and Versace and Prada are based in Milan. Fashion followers wait anxiously for the most [5](**fame**) ? designers to present their latest designs. The events attract [6](**elegance**) ? celebrities who admire [7](**art**) ? outfits which, unfortunately, don't suit everyday life. Although definitely [8](**fashion**) ?, such clothes are often very [9](**comfort**) ? to wear daily.

3 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie zmieniaj kolejności wyrazów, jednak – jeśli jest to konieczne – dodaj inne wyrazy tak, aby zdania były logiczne i gramatycznie poprawne. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

1 (**be / you / afraid**) ? the dark?
2 My friend Anna likes science. She (**be / good**) ? Maths and Physics.
3 Mark and Dorothy (**be / always / ready**) ? help stray animals.
4 Why are (**you / look at / I**) ? like that? Is there anything wrong with my hair?
5 Jack (**enjoy / go**) ? the cinema at the weekend.
6 Don't go in there because Moira (**change / she**) ? clothes.

4 **W zeszycie przetłumacz zdanie w każdym z minidialogów. Wykorzystaj podany na końcu zdania wyraz w niezmienionej formie.**

1 **A:** (**Proszę pozwolić, że się przedstawię.**) ?
My name's Fred Cleenton. **INTRODUCE**
B: Pleased to meet you.
2 **A:** (**Baw się dobrze.**) ? **TIME**
B: You too.
3 **A:** (**Czy mógłbyś mówić wolniej?**) ? **COULD**
B: No problem.
4 **A:** (**Skąd pochodzisz?**) ? **COME**
B: From Canada.
5 **A:** (**Możesz mi mówić Radek.**) ? **CALL**
B: I'm Sean.
6 **A:** (**Czy mogę cię o coś zapytać?**) ? **SOMETHING**
B: Go ahead.

5 **Dopasuj sytuacje 1–6 do wypowiedzi A–F. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 A Polish man wants to marry an English-speaking woman.
2 A babysitter to a six-year-old child.
3 A boy doesn't hear a girl's name.
4 A child likes the story and wants to hear more.
5 Two passengers on a plane talking about work.
6 A man answering a question about his marital status.

A What cartoons do you like watching?
B What do you do for a living?
C I'm a widower.
D Sorry, I didn't catch your name.
E What happens next?
F What's the English word for *pierścionek zaręczynowy*?

2 MIEJSCE ZAMIESZKANIA

S2 Słowniczek

CZĘŚCI DOMU

attic /'ætɪk/ strych, poddasze
basement /'beɪsmənt/ piwnica
bathroom /'bɑːθrʊm/ łazienka
bedroom /'bedrʊm/ sypialnia
ceiling /'siːlɪŋ/ sufit
chimney /'tʃɪmni/ komin
dining room /'daɪnɪŋ ruːm/ jadalnia
downstairs /ˌdaʊn'steəz/ na dole (domu)
drive(way) /'draɪv(weɪ)/ podjazd
fence /fens/ ogrodzenie, płot
floor /flɔː/ podłoga; piętro
garage /'gæraːʒ/ garaż
ground floor /ˌgraʊnd 'flɔː/ parter
hall /hɔːl/ przedpokój
intercom /'ɪntəkɒm/ domofon
kitchen /'kɪtʃən/ kuchnia
lawn /lɔːn/ trawnik
lift /lɪft/ winda
living room /'lɪvɪŋ ruːm/ salon
roof /ruːf/ dach
stairs /steəz/ schody
study /'stʌdi/ gabinet, pokój do pracy
terrace /'terəs/ taras
toilet /'tɔɪlət/ toaleta
upstairs /ˌʌp'steəz/ na górze (domu)
wall /wɔːl/ ściana, mur

MEBLE I WYPOSAŻENIE

air conditioning /'eə kəndɪʃənɪŋ/ klimatyzacja
blinds /blaɪndz/ żaluzje
(book)shelf/(book)shelves /('bʊk)ʃelf/('bʊk)ʃelvz/ półka/półki (na książki)
carpet /'kɑːpət/ dywan
central heating /ˌsentrəl 'hiːtɪŋ/ centralne ogrzewanie
curtains /'kɜːtənz/ zasłony, firanki
drawer /drɔː/ szuflada
fitted carpet /ˌfɪtɪd 'kɑːpət/ wykładzina dywanowa
furniture /'fɜːnɪtʃə/ meble
painting /'peɪntɪŋ/ obraz
poster /'pəʊstə/ plakat
radiator /'reɪdieɪtə/ kaloryfer
wallpaper /'wɔːlˌpeɪpə/ tapeta
windowsill /'wɪndəʊˌsɪl/ parapet

POKÓJ DZIENNY I SYPIALNIA

alarm clock /ə'lɑːm klɒk/ budzik
armchair /'ɑːmtʃeə/ fotel
bedside table /ˌbedsaɪd 'teɪbəl/ stolik nocny
blanket /'blæŋkət/ koc
bookcase /'bʊkkeɪs/ biblioteczka
chest of drawers /ˌtʃest əv 'drɔːz/ komoda
coat hanger /'kəʊt ˌhæŋə/ wieszak
coffee table /'kɒfi ˌteɪbəl/ stolik kawowy
cushion /'kʊʃən/ poduszka (ozdobna)
desk /desk/ biurko
duvet /'duːveɪ/ kołdra
fireplace /'faɪəpleɪs/ kominek
pillow /'pɪləʊ/ poduszka (do spania)
plant /plɑːnt/ roślina
rug /rʌg/ chodnik, dywanik
sofa /'səʊfə/ kanapa
wardrobe /'wɔːdrəʊb/ szafa

KUCHNIA

cooker /'kʊkə/ kuchenka
cupboard /'kʌbəd/ szafka, kredens
dishwasher /'dɪʃˌwɒʃə/ zmywarka
fridge /frɪdʒ/ lodówka
frying pan /'fraɪɪŋ pæn/ patelnia
kettle /'ketəl/ czajnik
mug /mʌg/ kubek
oven /'ʌvən/ piekarnik
pan /pæn/ rondel, patelnia
plate /pleɪt/ talerz
pot /pɒt/ garnek
sink /sɪŋk/ zlew
wastebin / rubbish bin /'weɪstbɪn / 'rʌbɪʃ bɪn/ kosz na śmieci

ŁAZIENKA I TOALETA

bath /bɑːθ/ wanna
hairdryer /'heəˌdraɪə/ suszarka do włosów
mirror /'mɪrə/ lustro
shower /'ʃaʊə/ prysznic
tap /tæp/ kran, kurek
toilet /'tɔɪlət/ sedes
towel /'taʊəl/ ręcznik
washbasin /'wɒʃˌbeɪsən/ umywalka
washing machine /'wɒʃɪŋ məˌʃiːn/ pralka

PRZYMIOTNIKI

BUDYNKI/WNĘTRZA

clean /kliːn/ czysty
comfortable /'kʌmftəbəl/ wygodny
cosy /'kəʊzi/ przytulny
decorated /'dekəreɪtɪd/ pomalowany, ozdobiony
empty /'empti/ pusty
funny-looking /'fʌni ˌlʊkɪŋ/ zabawnie/dziwnie wyglądający
furnished /'fɜːnɪʃt/ umeblowany
huge /hjuːdʒ/ olbrzymi, wielki
light /laɪt/ jasny
luxurious /lʌg'zjʊəriəs/ luksusowy
messy/untidy /'mesi/ʌn'taɪdi/ nieuporządkowany, zabałaganiony
modern /'mɒdn/ nowoczesny
old-fashioned /ˌəʊld 'fæʃənd/ staromodny
pleasant /'plezənt/ przyjemny
scruffy /'skrʌfi/ niechlujny, brudny
smart /smɑːt/ elegancki
spacious /'speɪʃəs/ przestronny
stone /stəʊn/ kamienny
sunny /'sʌni/ słoneczny
tidy /'taɪdi/ schludny, posprzątany
tiny /'taɪni/ maleńki
ugly /'ʌgli/ brzydki
unusual /ʌn'juːʒuəl/ niezwykły
well-equipped /ˌwel ɪ'kwɪpt/ dobrze wyposażony
wooden /'wʊdn/ drewniany

SŁOWOTWÓRSTWO

ZAKOŃCZENIA PRZYMIOTNIKÓW

Przymiotniki, które tworzymy od rzeczowników, często mają następujące zakończenia:

-y (*mess – messy*),
-ous (*luxury – luxurious*),
-able (*fashion – fashionable*),
-ed (*pollute – polluted*).

PRZYMIOTNIKI ZŁOŻONE to wyrażenia składające się albo z dwóch przymiotników (*old-fashioned*), albo z przysłówka i przymiotnika (*well-equipped*).

Zwróć uwagę na pisownię przymiotników złożonych i użycie dywizu (-) w połączeniach.

OKOLICA

convenient /kən'viːniənt/ dogodny, wygodny
crowded /'kraʊdəd/ zatłoczony
dangerous /'deɪndʒərəs/ niebezpieczny
lively /'laɪvli/ tętniący życiem
noisy /'nɔɪzi/ hałaśliwy
peaceful /'piːsfəl/ spokojny
picturesque /ˌpɪktʃə'resk/ malowniczy
polluted /pə'luːtəd/ zanieczyszczony
quiet /'kwaɪət/ cichy
safe /seɪf/ bezpieczny

PRZYIMKI

above/over /ə'bʌv/'əʊvə/ nad
at the back/front /ət ðə 'bæk/ 'frʌnt/ z tyłu / z przodu
behind /bɪ'haɪnd/ za
between /bɪ'twiːn/ pomiędzy
in front of /ɪn 'frʌnt əv/ przed
in the corner /ɪn ðə 'kɔːnə/ w rogu
in the middle /ɪn ðə 'mɪdl/ pośrodku
inside /ɪn'saɪd/ wewnątrz
near /nɪə/ blisko
next to /'nekst tə/ obok, przy
on the right/left /ɒn ðə 'raɪt/'left/ po prawej/lewej stronie
to the right/left of /tə ðə 'raɪt/'left əv/ na prawo/lewo od
opposite /'ɒpəzət/ naprzeciwko
outside /aʊt'saɪd/ na zewnątrz
under /'ʌndə/ pod

RODZAJE DOMÓW

apartment/flat /ə'pɑːtmənt/flæt/ mieszkanie
apartment block / block of flats /ə'pɑːtmənt blɒk / ˌblɒk əv 'flæts/ blok mieszkalny
cottage /'kɒtɪdʒ/ domek na wsi
detached house /dɪˌtætʃt 'haʊs/ dom jednorodzinny
hall of residence /ˌhɔːl əv 'rezɪdəns/ akademik, internat, bursa
holiday home /'hɒlədeɪ ˌhəʊm/ domek letniskowy
stately home /ˌsteɪtli 'həʊm/ zabytkowa rezydencja wiejska, dwór
terraced house /'terəst ˌhaʊs/ dom szeregowy

POŁOŻENIE

area /'eəriə/ teren, okolica
by the lake/river/sea /ˌbaɪ ðə 'leɪk/'rɪvə/'siː/ nad jeziorem/rzeką/morzem
close to (sth) /'kləʊs tə (ˌsʌmθɪŋ)/ blisko (czegoś)
far from (sth) /'fɑː frəm (ˌsʌmθɪŋ)/ daleko od (czegoś)
in a (noisy) district /ɪn ə (ˌnɔɪzi) 'dɪstrɪkt/ w (hałaśliwej) dzielnicy
in a (quiet) neighbourhood /ɪn ə (ˌkwaɪət) 'neɪbəhʊd/ w (cichej) okolicy
in the capital city /ɪn ðə ˌkæpətl 'sɪti/ w stolicy
in the country/countryside /ɪn ðə 'kʌntri/'kʌntrisaɪd/ na wsi
in the heart of /ɪn ðə 'hɑːt əv/ w centrum
in the main street /ɪn ðə 'meɪn ˌstriːt/ na głównej ulicy
in the mountains /ɪn ðə 'maʊntɪnz/ w górach
in the suburbs /ɪn ðə 'sʌbɜːbz/ na przedmieściu
in the town/city centre /ɪn ðə ˌtaʊn/ ˌsɪti 'sentə/ w centrum małego/dużego miasta
located /ləʊ'keɪtɪd/ położony, umieszczony
nearby /ˌnɪə'baɪ/ nieopodal
on the beach /ɒn ðə 'biːtʃ/ na plaży
on the border /ɒn ðə 'bɔːdə/ na granicy
overlooking (the river) /ˌəʊvə'lʊkɪŋ (ðə 'rɪvə)/ z widokiem na (rzekę)
village /'vɪlɪdʒ/ wieś, wioska

ŻYCIE NA WSI I W MIEŚCIE

be close to nature /bi ˌkləʊs tə 'neɪtʃə/ być blisko natury
busy streets /ˌbɪzi 'striːts/ ruchliwe ulice
café /'kæfeɪ/ kawiarnia
car park /'kɑː pɑːk/ parking
church /tʃɜːtʃ/ kościół
clean air /ˌkliːn 'eə/ czyste powietrze
pavement /'peɪvmənt/ chodnik
public transport /ˌpʌblɪk 'trænspɔːt/ komunikacja publiczna
shopping centre /'ʃɒpɪŋ ˌsentə/ centrum handlowe
skyscraper /'skaɪˌskreɪpə/ drapacz chmur
sports centre /'spɔːts ˌsentə/ centrum sportu
traffic jam /'træfɪk dʒæm/ korek uliczny
within commuting distance /wɪð,ɪn kə'mjuːtɪŋ ˌdɪstəns/ w zasięgu dojazdu do pracy

ZWROTY I WYRAŻENIA

apart from /ə'pɑːt frəm/ oprócz
belong to /bɪ'lɒŋ tə/ należeć do
consist of /kən'sɪst əv/ składać się z
decorate (a room) /ˌdekəreɪt (ə 'ruːm)/ urządzić (pokój)
do up / renovate /duː 'ʌp / 'renəveɪt/ odnowić
estate agency /ɪ'steɪt ˌeɪdʒənsi/ agencja nieruchomości
expensive to maintain /ɪkˌspensɪv tə meɪn'teɪn/ drogi w utrzymaniu
live on your own /ˌlɪv ɒn jə 'əʊn/ mieszkać samemu
make some space /ˌmeɪk səm 'speɪs/ zrobić miejsce
make yourself at home /ˌmeɪk jɔːˌself ət 'həʊm/ rozgościć się
move house /ˌmuːv 'haʊs/ przeprowadzić się
pay the rent /ˌpeɪ ðə 'rent/ płacić czynsz
peace and quiet /ˌpiːs ənd 'kwaɪət/ cisza i spokój
rent a flat /ˌrent ə 'flæt/ wynajmować mieszkanie
share a room with sb /ˌʃeər ə 'ruːm wɪð ˌsʌmbɒdi/ dzielić z kimś pokój
take/use the lift /ˌteɪk/ˌjuːz ðə 'lɪft/ korzystać z windy
walk down/up the stairs /wɔːk ˌdaʊn/ˌʌp ðə 'steəz/ schodzić/wchodzić po schodach

CZASOWNIKI ZŁOŻONE

break in/into /ˌbreɪk 'ɪn/'ɪntə/ włamać się do
get away from /ˌget ə'weɪ frəm/ uciec od (czegoś)
give up /ˌgɪv 'ʌp/ zrezygnować, poddać się
move in/out /ˌmuːv 'ɪn/'aʊt/ wprowadzać się/wyprowadzać się
plug in/off /ˌplʌg 'ɪn/'ɒf/ podłączyć do/wyłączyć z prądu
switch on/off /ˌswɪtʃ 'ɒn/'ɒf/ włączyć/wyłączyć
tidy up /ˌtaɪdi 'ʌp/ posprzątać
throw sth away /ˌθrəʊ ˌsʌmθɪŋ ə'weɪ/ wyrzucić coś
turn on/off /ˌtɜːn 'ɒn/'ɒf/ włączyć/wyłączyć
turn down/up /ˌtɜːn 'daʊn/'ʌp/ ściszyć/podgłośnić

1 Znajdź w słowniczku obok:

1 trzy nazwy domów spotykanych w mieście, np. *block of flats*
2 trzy nazwy urządzeń, które można znaleźć w kuchni, np. *cooker*
3 pięć przymiotników o znaczeniu pozytywnym opisujących wnętrza, np. *comfortable*
4 trzy miejsca publiczne w mieście, np. *café*
5 znaczenie poniższych wyrażeń, a następnie ułóż z nimi zdania w zeszycie:
move house, make yourself at home, pay the rent, decorate a room, rent a flat

2 W parach zadajcie sobie nawzajem pytania i odpowiedzcie na nie.

1 Do you live in a house or a flat? Where is it?
2 When did you move into it?
3 Who lives next door to you?
4 How many rooms are there in your house/flat?
5 Which room do you like best?
6 What is the most unusual thing in your room/flat/house?

3 18 Posłuchaj pięciu krótkich rozmów. Dopasuj je do miejsc, w których znajdują się mówiące osoby. Jedno z miejsc zostało podane dodatkowo. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

A In the garage.
B In the attic.
C In a garden.
D On a balcony.
E In a lift.
F In the hall.

4 W zeszycie uzupełnij zdania przymiotnikami z ramki.

cosy crowded lively modern
polluted quiet sunny tidy

1 Our flat is quite ? even though it's close to a busy street.
2 This is a pleasant room; it's so ? with the huge southern windows.
3 My brother's room is always ?. Everything has its correct place. Mine is always messy!
4 They don't like old-fashioned things, so their whole flat is rather ?.
5 The living room is wonderfully ?, with a fireplace, soft curtains and comfortable armchairs.
6 I don't like this area. It's too ?; there are people everywhere.
7 The city is very noisy and the air is ? by heavy traffic.
8 I like the Old Town area because it's so ?; there's always something going on.

5 Spójrz na zdjęcie salonu. Wskaż w zdaniach właściwe odpowiedzi i zapisz je w zeszycie.

1 The living room in the photo is **spacious** / **tiny** and **dark** / **light**.
2 There's a **fitted carpet** / **rug** on the **wooden** / **stone** floor.
3 There are lamps hanging from the **roof** / **ceiling**.
4 There's **a coffee table** / **a plant** on the right.
5 There are **blinds** / **curtains** on the window.
6 There are huge windows **overlooking** / **looking over** a river.
7 On the left, behind the armchairs, you can see **kitchen cupboards** / **a chest of drawers**.

6 VOX POPS Zadajcie sobie nawzajem pytania i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka na stronie 12.

▶ *Where do you keep your:*
• keys • pocket money • school bag • phone?

7 W parach odpowiedzcie na pytania.

1 Are you tidy or messy?
2 What do you do with the things you don't need?
3 How often do you: • vacuum the room • clean the floor • dust the shelves • tidy your things?

SPRAWDŹ SIĘ

THERE IS / THERE ARE

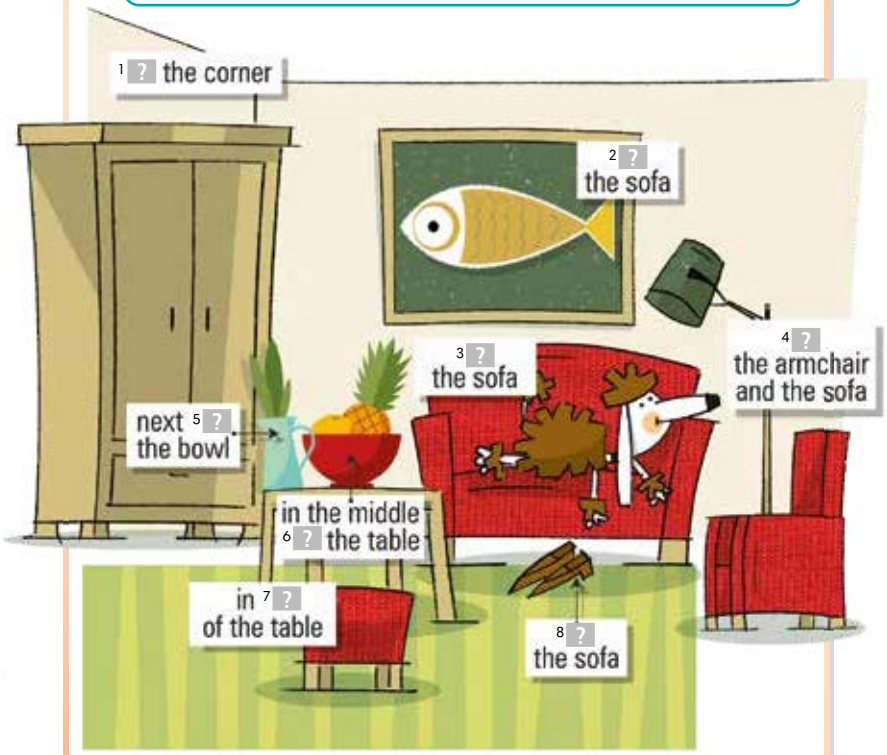
1 **Wskaż opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 **It is / There is** a poster on the wall.
2 **Are there / Are they** any plants in your room?
3 There **aren't / isn't** any clean cups.
4 **Was there / There was** a pool at the hotel?
5 There **will be / be** time to have a coffee.

PRZYIMKI MIEJSCA

2 **W zeszycie uzupełnij określenia położenia wyrazami z ramki. Następnie opisz ilustrację.**

in above on between under front to of

In the picture there is a …

GRAMMAR BANK ▸ strona 79

3 **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania.**

1 (**Czy jest zmywarka**) ? in the kitchen?
2 (**Nie ma żadnych zdjęć**) ? on the wall.
3 There are some trees (**przed naszym domem**) ?.
4 There is a colourful rug (**na środku pokoju**) ?.
5 (**Były trzy obrazy**) ? in my aunt's living room.

4 19 **Przeczytaj tekst i w zeszycie uzupełnij luki odpowiednimi przyimkami określającymi położenie oraz konstrukcją *there is / there are*. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Just Enough Room Island

Look at the photo. At first sight, it seems as if it is a flooded area. Maybe [1] ? somebody inside who needs help? Luckily, that is not true. It is Hub Island – the smallest inhabited island in the world. Apart from this tiny piece of land, [2] ? over a thousand islands on the St. Lawrence River, on the border [3] ? the USA and Canada.

Now the land is known as Just Enough Room Island. The family that bought it in 1950 changed its name because the place was so small.

The land is the size of a tennis court and measures just 306 square metres, so [4] ? just enough space for the cottage. [5] ? several rooms inside: three bedrooms, a living room, a bathroom and a big kitchen. [6] ? also a tree outside the house. If you are wondering if it is safe to live [7] ? this house, the answer is: yes, it is; the island is [8] ? the level of the river for the whole year. But mind your step*!

* Walk carefully!

5 **W zeszycie uzupełnij luki w zdanich zgodnie z treścią tekstu z zadania 4.**

1 The St. Lawrence River separates ?.
2 The island is as big as ?.
3 The house consists of ?.

POWTÓRZ TAKŻE

LICZBA MNOGA RZECZOWNIKÓW; *SOME* I *ANY*; ZAIMKI WSKAZUJĄCE

GRAMMAR BANK ▸ strona 79

1 **Zapisz w zeszycie przeciwieństwa wyróżnionych przymiotników. Następnie w parach odpowiedzcie na pytania.**

What's your neighbourhood like?

1 Is it **noisy** or ? ?
2 Is it **smart** or ? ?
3 Is it (very) **tidy** or (very) ? ?
4 Is it **old-fashioned** or ? ?
5 Is it (mostly) **empty** or ? ?
6 Is it **lively** or (terribly) ? ?

2 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

Look at some ideas how to make a neighbourhood a better place for teenagers.

1 Which of them do you like most? Why?
2 What's your favourite hangout in your neighbourhood? Why?

3 1 10 **Przeczytaj szybko trzy oferty wynajmu mieszkania A–C. Następnie odpowiedz na pytanie.**

▶ Would you like to live in any of these places? Why?/Why not?

4 **Ponownie przeczytaj oferty A–C oraz zdania 1–4. Do każdego zdania dopasuj właściwą ofertę. Uwaga: jeden tekst pasuje do dwóch zdań.**

This offer

1 gives important information for people who cook at home.
2 is suitable for someone who doesn't mind living with a roommate.
3 describes a place located out of town.
4 describes a place in a peaceful area in the heart of the city.

5 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Would you like to move out of your neighbourhood? Why?/Why not?
2 What kind of house would you like to live in in the future?

6 **Spośród wyrazów podanych w ramce wybierz te, które poprawnie uzupełniają luki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki. W parach powiedzcie, które zdania są prawdziwe w waszym przypadku, a które nie i dlaczego.**

cosy	messy	own	peace	rent
space	throw	turn		

1 I don't want to share my room with my sister any more. I want a little ? and quiet!
2 My room is really ? now. I'm going to tidy it up at the weekend.
3 I'd like to ? away half of the furniture in my room and decorate it my way.
4 I have no idea how much ? my parents pay.
5 I don't think I'm too young to start living on my ?.

A

This four-bedroom apartment is near the city centre, in a quiet area between a park and a shopping centre. Its location is very convenient: you can get everywhere on foot. The sunny living room overlooks the river. The bedrooms have fitted carpets and the bathroom has a new shower. There is a car park just behind the building.

B

Come and live in this cosy comfortable hall of residence! Live across the way from the library and next to the dining hall. Share the room with another student and make friends. The rooms come with a bed, a desk and a bookshelf. Hang out with friends, do homework and play chess in a large study room downstairs.

C

This old-fashioned cottage in the countryside is in a picturesque, quiet area near the city. The house has a yard and is furnished. The kitchen is well-equipped, with a modern cooker, a dishwasher, and a large sink. The two bedrooms upstairs have comfortable beds with bedside tables and chests of drawers. Live comfortably close to nature and enjoy clean air!

1 **Odpowiedz na pytania.**

- What does the quote mean? Do you agree with it? Why?/Why not?

> **“A house is made of walls and beams, a home is made of love and dreams.”**

2 **W zeszycie uzupełnij zdania, zastępując wyróżnione wyrazy ich przeciwieństwami z ramki.**

dangerous dirty huge light luxurious scruffy ugly

1 This actor lived in a **poor** cottage when he was a child. But things have changed and now he has got a ? stately home.
2 The balcony is ?. We have to wash it and make it **clean** before Mum and Dad come home!
3 I live in a **safe** neighbourhood, but there are some areas of the city that are very ?.
4 We usually spend our holidays in a **picturesque** village on the seaside. It is so much different from our ? town.
5 London is a ? city with lots of people, but many of them live in **tiny** flats.
6 Wow! Your room is really **nicely decorated!** Last time I visited it was rather ?.
7 The walls are very **dark** and they make the room look small. Let’s paint them a ? colour.

3 **W parach opiszcie sobie nawzajem swoje ulubione pomieszczenie w domu. Użyjcie wyrażeń *there is / there are* oraz słowniczka ze strony 12.**

My favourite room is the dining room. There is a table and there are six chairs around it. There are some paintings on the walls too. I like it because it’s spacious and …

4 11 **Posłuchaj opisu pokoju. O który pokój chodzi: A, B czy C?**

5 12 **Posłuchaj nagrania i wskaż poprawną odpowiedź: A lub B.**

1 **A** This is an announcement.
B This is an advertisement.
2 **A** There is a special offer on desks.
B There is a special offer on posters.
3 **A** You can buy only furniture at the shop.
B The shop sells different things for the home.
4 **A** The shop is open all week.
B The shop is open from Monday to Friday.

6 12 **Posłuchaj nagrania jeszcze raz i uzupełnij w zeszycie luki w poniższej notatce.**

Home SHOP

- **this week offer:** if you buy a desk, you don’t pay for a [1] ?
- **bargain:** [2] ? cost only £5
- **address:** Smith Street, [3] ? the car park
- **opening hours:** [4] ?

7 **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania.**

1 Is your bedroom (**nudna i staromodna**) ?
2 (**Udekoruj ściany swojego**) ? room with great posters.
3 You can find us (**w centrum handlowym**) ? on Smith Street.
4 There is some awesome (**meble**) ? in this shop.
5 We’re sure (**tutaj jest coś**) ? for everybody.

A

B

C

PRZYDATNE ZWROTY

PYTANIA O INFORMACJĘ

Where is the balcony? Gdzie jest balkon?
When / What time can we see the house? Kiedy / O której godzinie możemy zobaczyć dom?
How many rooms are there in the flat? Ile pokoi ma to mieszkanie?
How much is the rent? Ile wynosi czynsz?
How old is this building? Ile lat ma ten budynek?
How long does it take you to walk to school? Ile czasu zajmuje ci dojście do szkoły?
How far is it to the underground station? Jak daleko jest stąd do stacji metra?
Is there a shopping centre nearby/near here? Czy w pobliżu jest jakieś centrum handlowe?

UDZIELANIE INFORMACJI

The balcony is upstairs. Balkon znajduje się na piętrze.
The flat's on the top floor. Mieszkanie jest na ostatnim piętrze.
The exit is next to / opposite the lift. Wyjście jest obok/naprzeciwko windy.
There are three bedrooms in here. Tutaj są trzy sypialnie.
The station is within walking distance of my home. Z mojego domu można dojść na stację na piechotę.
The rent is £250. Czynsz wynosi 250 funtów.
This wardrobe weighs 50 kilograms. Ta szafa waży 50 kg.
It's twenty kilometres from here to London. Stąd do Londynu jest dwadzieścia kilometrów.
You can't miss it. Nie można tego nie zauważyć.

1 USE OF ENGLISH **W zeszycie uzupełnij każdą lukę jednym wyrazem tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. Następnie w parach odpowiedzcie na pytanie na końcu tekstu.**

What a room! What a view!

In the picture I can see an unusual kind of bedroom, located somewhere in picturesque high mountains. It has a panoramic view because it hasn't got any walls. Well, you can't even say that you have a [1] ? over your head! On the floor there's a double [2] ? with white pillows and duvets. There are also two bedside tables and two [3] ? so that you can read something when it gets [4] ?. But why read when you can look at the stars? To me, it all looks like some sort of art project or a practical joke. What do you think?

2 USE OF ENGLISH **Przeczytaj artykuł na temat miejsca opisanego w zadaniu 1. i sprawdź swoje przypuszczenia. W zeszycie uzupełnij tekst, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo.**

above it sleep spend there under

What you can see in the picture is actually a hotel room. It was the idea of two concept artists and a hotelier from Switzerland. The brand is called 'Zero Real Estate' and [1] ? is really popular with tourists who prefer unusual holidays. There's a long waiting list to [2] ? a night in a room without walls and a roof. It costs a lot, but you pay for the unique experience of sleeping in a comfortable bed [3] ? a starry sky.

3 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Would you like to spend a night in this hotel? Why?/Why not?
2 Have you ever stayed in an unusual hotel?

4 **W zeszycie uzupełnij pytania gości hotelowych.**

1 **A:** ? the bathroom?
B: It's in the main building, on the ground floor.

2 **A:** ? you serve breakfast?
B: From 7 till 10.30.

3 **A:** ? to the nearest town?
B: About 2 kilometres.

4 **A:** ? take to get to the train station by taxi?
B: Between thirty and forty minutes. It depends on the traffic, though.

5 **A:** ? cable cars nearby?
B: Yes, there are two but they're both out of service today.

5 **W zeszycie uzupełnij dialogi. Wpisz w każdą lukę brakujący fragment wypowiedzi tak, aby otrzymać spójne i logiczne teksty.**

1 **A:** ??
B: Actually, the grocer's is just round the corner. You can't miss it.

2 **A:** Tom's flat is on the second floor.
B: I'm too tired to walk up the stairs. Let's ?.

3 **A:** ? the house?
B: The owner can show it to you about 8 p.m. Is that OK?
A: That's fine by me.

4 **A:** ??
B: The station is within walking distance of the flat.

Wskazówka

Ponieważ odpowiedź na ogłoszenie jest tekstem formalnym, to wymagane jest stosowanie zwrotów grzecznościowych. Na początku napisz, gdzie znalazłeś ogłoszenie i dodaj, że jesteś nim zainteresowany. Zapytaj o istotne szczegóły, które nie znalazły się w treści ogłoszenia (w przypadku wynajmu mieszkania: koszt, wyposażenie, umeblowanie, odległość od centrum). Na koniec poproś o odpowiedź.

PRZYDATNE ZWROTY

ZWROTY GRZECZNOŚCIOWE

- **Dear Sir/Madam,** Szanowny Panie / Szanowna Pani.
- **Kind regards,** Z pozdrowieniami / Z uszanowaniem.

WSTĘP

- **I am writing to ask about (a flat).** Piszę, aby zapytać o (mieszkanie).
- **I would like to rent the flat which is on offer.** Chciałbym/Chciałabym wynająć mieszkanie, które Pan/Pani oferuje.

PYTANIE O INFORMACJĘ

- **I would like to know what the rent is.** Chciałbym/Chciałabym się dowiedzieć, ile wynosi czynsz.
- **Could you tell me how far the underground station is?** Czy mógłby Pan / mogłaby Pani powiedzieć mi, jak daleko jest stąd do metra?
- **I would like to ask if there are any restaurants in the area.** Chciałbym/Chciałabym się dowiedzieć, czy w pobliżu są jakieś restauracje.

ZAKOŃCZENIE

- **I am waiting for your reply.** Czekam na Pana/Pani odpowiedź.

1 **Przeczytaj odpowiedź na ogłoszenie o wynajmie mieszkania i zastanów się, czy jest ona zgodna z poleceniem poniżej.**

Wybierasz się na letni kurs angielskiego do szkoły językowej w Londynie. W internecie przeczytałeś ogłoszenie o wynajmie mieszkania. Napisz e-mail, w którym:

- zapytasz o szczegóły wyposażenia i cenę,
- określisz, na jak długo chcesz wynająć mieszkanie,
- zapytasz o komunikację miejską w okolicy.

Dear Sir/Madam,
I am interested in renting the flat which is on offer on the Internet.
Is it possible to rent it for one month only, 1–31 August?
I would like to know how much the rent is and if there is Wi-Fi in the flat. Could you also tell me if there is a dishwasher, a washing machine or a vacuum cleaner? I'd like to ask if there is any public transport in the area.
Please reply soon.
Yours faithfully,
Jakub Nowak

2 **Odpowiedz na pytania na temat wiadomości z zadania 1.**

1 For how long does Jakub want to rent the flat?
2 What would he like in the flat?
3 What expressions does he use to ask about the things he is interested in?

3 **W zeszycie uzupełnij luki w odpowiedzi na ogłoszenie o wynajmie pokojów wyrażeniami z ramki.**

Could you tell us How far is it
we are interested
we would like to ask We would also like to

Dear Sir/Madam,
We saw your advertisement on the Internet and [1] ? in renting one of your rooms from 1st September. [2] ? what the rent is? Does it cover everything or are there any extra costs, e.g. electricity or the Internet? [3] ? know what the neighbourhood is like. Are there any shops or parks? [4] ? to the nearest bus station?
Finally, we have got a cat so [5] ? one more important question: do you accept animals?
We are waiting for your reply.
Kind regards,
Mateusz and Maciej Warzywniak

4 **W zeszycie przetłumacz zdania 1–6, przydatne w pisaniu odpowiedzi na ogłoszenie o wynajmie.**

1 Chciałbym wynająć to mieszkanie na trzy tygodnie.
2 Jak daleko jest jakieś centrum handlowe?
3 Poproszę o zdjęcia wyposażenia mieszkania.
4 Czy w pobliżu jest transport publiczny?
5 Jestem uczniem szkoły muzycznej, więc poszukuję mieszkania z pianinem.
6 Jestem zainteresowany wynajmem umeblowanego mieszkania.

5 **Napisz odpowiedź na ogłoszenie o wynajmie mieszkania w Bristolu, zamieszczone w internecie. Czynsz jest niski, bo właściciel potrzebuje opieki nad swoją papugą. W odpowiedzi:**

- napisz, dlaczego ta oferta cię interesuje,
- poinformuj, jak długo chcesz wynajmować mieszkanie,
- zapytaj o wyposażenie mieszkania.

Limit słów: 50–120.

1 **USE OF ENGLISH** **Przeczytaj tekst o domu Anny Frank w Amsterdamie. Wybierz poprawne uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

THE SAFE HOUSE

In central Amsterdam, [1] ? is a famous canal house, located at Prinsengracht Street. [2] ? almost 300 years old. Anne Frank's family used to live there …

It is 1940, the time of the 2nd World War. Anne's father runs his business from here. Soon, [3] ? 6 July 1942, the Franks with their two daughters move to a hidden part of the house [4] ?, as Jews, they have to escape from the Nazis. This safe house, which is just about 50 m², helps them survive for some time. Anne is keen [5] ? writing a diary, where she tells about her dreams, fears and her life during the war. However, one day the Nazis discover their hiding place [6] ? the Franks go to a concentration camp. Anne dies [7] ? March 1945, but her father survives the war. He finds Anne's diary and publishes it. The book becomes an international bestseller. [8] ? the true story of a creative Jewish teenager living in wartime. In 1960, the Anne Frank House becomes a museum visited by [9] ? from all over the world.

1	**A** they	**B** it	**C** there
2	**A** It's	**B** There's	**C** They're
3	**A** in	**B** at	**C** on
4	**A** because	**B** and	**C** but
5	**A** in	**B** on	**C** of
6	**A** but	**B** because	**C** and
7	**A** in	**B** on	**C** at
8	**A** There's	**B** Is	**C** It's
9	**A** people's	**B** person	**C** people

2 **Wybierz poprawne uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 The park is ? walking distance of my house.
A with **B** in **C** within

2 It's just 5 km ? the city centre ? the train station.
A since ... for **B** from ... to **C** from ... until

3 How long ? you to get to your grandparents?
A does it take **B** does it need **C** need

4 How far ? to the nearest bus stop?
A it is **B** is it **C** is there

5 The entrance is on your right, so you ? it.
A can missing **B** must miss **C** can't miss

3 **W zeszycie przetłumacz podane zdania. Dla ułatwienia podano wyrazy, których należy użyć w każdym ze zdań.**

1 W moim mieście nie ma centrum handlowego ani kompleksu sportowego. **OR**
In my town, ? centre.

2 Zlew jest między piekarnikiem a zmywarką do naczyń. **THERE**
? a sink ?.

3 Na wsi jest cisza i spokój, ponieważ nie ma tam wielu samochodów. **AREN'T**
In the countryside, ? there.

4 Greg jest zmęczony sprzątaniem mieszkania w weekendy. **AT**
Greg is tired of ? weekends.

5 Mój dziadek jest zainteresowany kupnem wiejskiego domku. **IN**
My grandpa is ?.

4 **Wybierz w każdym pytaniu właściwy czasownik. Następnie w parach zadajcie sobie te pytania i odpowiedzcie na nie.**

1 When someone says to you, '**Do / Make** yourself at home', what do you do?
2 Who would you most like to **have / share** a room with on a school trip?
3 If you could **decorate / make** your room any way you liked, what would you do?
4 Imagine you could **rent / move** a flat together with a friend. Who would you choose and why?

5 **Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 You're too tired to walk up the stairs.
2 You need to use public transport to get to your friend's place.
3 You like the flat a lot and you are interested in the price now.
4 An estate agent shows a client round a house.
5 Exhausted tourists want to get to the top of Kasprowy.
6 You want to know if you should take a bus to get to the theatre.

A How far is it still to the cable car up there?
B How much is the rent?
C Is there a lift here?
D Would you like to see the top floor now?
E Is it within walking distance?
F Where's the nearest bus stop?

BBC

CULTURE & SKILLS

Graffiti: Street Art or Vandalism?

Bristol: UK capital of street art

If you want to see art, it's normal to go to an art exhibition in a gallery. There you'll find paintings, drawings or photos. But wouldn't it be more fun to see these works in the street? Well, there's a city in the UK whose biggest tourist attraction is street art: Bristol!

There are historical reasons for this fame. The city was badly bombed in World War II. When the war finished, the empty areas required new buildings. Many of them were built in a hurry so the buildings quickly fell into ruin. But their walls were perfect canvases for street art. Today you can find art everywhere – on bridges, in alleys and on the main streets in the city centre. The whole place seems like a giant outdoor gallery!

If you're in Bristol, go on one of the street art walking tours. Experts will tell you about the artists who have decorated the city's streets. The most famous of them is Banksy. He is known all over the world for his murals but nobody knows his real identity. Some people think his art is funny; for others it is controversial. Unfortunately, most of his early work does not exist anymore because the local council removed it.

Of course, some people call Banksy's creations street art and others call it graffiti. What's the difference? Well, the debate is open. Some people say graffiti is political, while street art is creative. But others believe that the only difference is that graffiti includes letters – artists' 'tags' or special signatures. Whatever you think, much of this art is now worth a lot of money. Is that a good thing or are people just paying for acts of vandalism?

GLOSSARY
canvas – płótno
controversial – kontrowersyjny
fame – sława
fall into ruin – popaść w ruinę
mural – malowidło na ścianie
signature – podpis

READING

1 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 What can you see in the photo on page 20? What do you think is the message?
2 Is it graffiti or street art? Why? What do you think is the difference?
3 Do you think street art can be worth money? Why?/Why not?
4 Is there a lot of graffiti/street art where you live? Is it often removed?

2 1 13 **Przeczytaj tekst i wskaż poprawne odpowiedzi.**

1 Nowadays, Bristol is a city famous for **World War II bombings / art in the streets**.
2 Street art became popular in Bristol because there were many **ruined buildings / street artists** there.
3 During the art tours in Bristol, the guides talk about famous **buildings / murals** and their creators.
4 Banksy's art **is / isn't** well-known.
5 There is **not much / a lot** of Banksy's early art on the streets of Bristol today.
6 People can **agree / disagree** about the difference between graffiti and street art.

3 **Przeczytaj ponownie tekst i w zeszycie odpowiedz na pytania zgodnie z jego treścią.**

1 According to the text, what can you do in Bristol?
In Bristol you ? .
2 Why did large areas of Bristol need rebuilding?
Large areas needed rebuilding because ? .
3 What is Banksy famous for?
He is famous ? .
4 What happened to lots of Banksy's work from the past?
The local council decided ? .
5 How much are people ready to pay for Banksy's art now?
They are ready ? .

LISTENING

4 BBC 1 **Posłuchaj fragmentu programu BBC na temat graffiti w angielskim mieście Bristol. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu w zadaniach 1–3 wybierz właściwą spośród odpowiedzi: A, B lub C i zapisz ją w zeszycie.**

1 Graffiti busters may have less work in future because
A Banksy is returning to Bristol.
B everyone is inspired by Banksy.
C the local government think the street art is of value.

2 The woman is
A unsure about the second piece of art.
B going to have the second piece of art in her flat.
C enthusiastic about the second piece of art she is shown.

3 The recording
A presents different opinions on Bristol's street art.
B compares street art with other art forms.
C explains why Bristol needs to keep its street art.

5 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Who do you think should own street art?
2 If you had the money, would you buy this kind of art? Why?/Why not?

PROJECT

6 **W grupach porozmawiajcie na temat graffiti w waszym mieście. W domu przygotujcie się do dyskusji.**

1 Share photographs of graffiti and street art near where you live.
2 Discuss these questions:
- What kind of street art can you find? Where is it?
- Which examples do you consider artistic and which acts of vandalism?
- Which should be removed and which should stay? Why?

3 Do you think any of the pieces could be worth money? Why?/Why not? Do you all agree?

3 ŻYCIE PRYWATNE

Słowniczek

RODZINA

adopted /ə'dɒptəd/ adoptowany
aunt /ɑ:nt/ ciocia
brother-in-law /'brʌðər ɪn ˌlɔ:/ szwagier
cousin /'kʌzən/ kuzyn/kuzynka
father-in-law /'fɑ:ðər ɪn ˌlɔ:/ teść
grandchildren /'græn,tʃɪldrən/ wnuki
granddaughter /'græn,dɔ:tə/ wnuczka
grandfather /'grænd,fɑ:ðə/ dziadek
grandmother /'græn,mʌðə/ babcia
grandparents /'grænd,peərənts/ dziadkowie
grandson /'grænsʌn/ wnuk
great-grandchildren /greɪt'græn,tʃɪldrən/ prawnuki
great-grandparents /greɪt'græn,peərənts/ pradziadkowie
half-brother /ˌhɑ:f 'brʌðə/ brat przyrodni
half-sister /ˌhɑ:f 'sɪstə/ siostra przyrodnia
husband /'hʌzbənd/ mąż
mother-in-law /'mʌðər ɪn ˌlɔ:/ teściowa
nephew /'nefju:/ siostrzeniec/ bratanek
niece /ni:s/ siostrzenica/bratanica
only child /ˌəʊnli 'tʃaɪld/ jedynak/ jedynaczka
parents /'peərənts/ rodzice
relative /'relətɪv/ krewny
sibling /'sɪblɪŋ/ rodzeństwo
sister-in-law /'sɪstər ɪn ˌlɔ:/ szwagierka, bratowa
stepfather /'stepfɑ:ðə/ ojczym
stepmother /'stepmʌðə/ macocha
twins /twɪnz/ bliźnięta
uncle /'ʌŋkəl/ wujek
wife /waɪf/ żona

ETAPY ŻYCIA

adult /'ædʌlt/ dorosły
at the age of (14) /ət ðɪ ˌeɪdʒ əv (ˌfɔ:'ti:n)/ w wieku (14 lat)
be born /ˌbi 'bɔ:n/ urodzić się
birth /bɜ:θ/ narodziny
childhood /'tʃaɪldhʊd/ dzieciństwo
death /deθ/ śmierć
die /daɪ/ umrzeć
elderly /'eldəli/ w podeszłym wieku
grow up /ˌgrəʊ 'ʌp/ dorastać
teenager /'ti:neɪdʒə/ nastolatek/ nastolatka

CZYNNOŚCI CODZIENNE

clean/tidy your room /ˌkli:n/ˌtaɪdi jə 'ru:m/ sprzątać pokój
do homework /ˌdu: 'həʊmwɜ:k/ odrabiać lekcje
do the cleaning /ˌdu: ðə 'kli:nɪŋ/ sprzątać
do the cooking /ˌdu: ðə 'kʊkɪŋ/ gotować
do the housework /ˌdu: ðə 'haʊswɜ:k/ wykonywać prace domowe
do the shopping / go shopping /ˌdu: ðə 'ʃɒpɪŋ / ˌgəʊ 'ʃɒpɪŋ/ robić zakupy
do the vacuuming /ˌdu: ðə 'vækjʊəmɪŋ/ odkurzać
do the washing / wash your clothes /ˌdu: ðə 'wɒʃɪŋ / ˌwɒʃ jə 'kləʊðz/ robić pranie
do the washing-up / wash the dishes /ˌdu: ðə ˌwɒʃɪŋ 'ʌp / ˌwɒʃ ðə 'dɪʃɪz/ zmywać naczynia
get dressed /ˌget 'drest/ ubierać się
get ready for school /ˌget ˌredi fə 'sku:l/ szykować się do szkoły
get up /ˌget 'ʌp/ wstawać
go to school by (bus) /ˌgəʊ tə ˌsku:l baɪ ('bʌs)/ jechać do szkoły (autobusem)
have breakfast / a meal /ˌhæv 'brekfəst / ə 'mi:l/ jeść śniadanie/posiłek
have/take a shower/bath /ˌhæv/ˌteɪk ə 'ʃaʊə/'bɑ:θ/ brać prysznic/kąpiel
lay the table /ˌleɪ ðə 'teɪbəl/ nakrywać do stołu
load/empty the dishwasher /ˌləʊd/ˌempti ðə 'dɪʃˌwɒʃə/ ładować/ rozładowywać zmywarkę
look after sb /ˌlʊk 'ɑ:ftə ˌsʌmbɒdi/ opiekować się kimś
make your bed /ˌmeɪk jə 'bed/ ścielić łóżko
take care of pets /ˌteɪk ˌkeə əv 'pets/ opiekować się zwierzętami domowymi
take out the rubbish /ˌteɪk aʊt ðə 'rʌbɪʃ/ wynosić śmieci
tidy the desk /ˌtaɪdi ðə 'desk/ porządkować biurko
wake up /ˌweɪk 'ʌp/ budzić się
walk the dog /ˌwɔ:k ðə 'dɒg/ wyprowadzać psa
wash the car /ˌwɒʃ ðə 'kɑ:/ myć samochód

CZAS WOLNY

arrange social life /ə'reɪndʒ 'səʊʃəl laɪf/ planować/organizować życie towarzyskie
be interested in sth /ˌbi 'ɪntrəstəd ɪn ˌsʌmθɪŋ/ interesować się czymś
be into sth /ˌbi 'ɪntu: ˌsʌmθɪŋ/ interesować się czymś
be keen on sth /ˌbi 'ki:n ɒn ˌsʌmθɪŋ/ lubić coś
be up to sth /ˌbi 'ʌp tə ˌsʌmθɪŋ/ robić/ porabiać coś
chat on Facebook /ˌtʃæt ɒn 'feɪsbʊk/ czatować na Facebooku
do sport /ˌdə 'spɔ:t/ uprawiać sport
do voluntary work /ˌdə 'vɒləntəri wɜ:k/ pracować społecznie jako wolontariusz
enjoy yourself / have a good time / have fun /ɪn'dʒɔɪ jəˌself / ˌhæv ə ˌgʊd 'taɪm / ˌhæv 'fʌn/ dobrze się bawić
entertainment /entə'teɪnmənt/ rozrywka
go for a walk /ˌgəʊ fər ə 'wɔ:k/ iść na spacer
go out /ˌgəʊ 'aʊt/ wychodzić (np. do kina, restauracji)
go dancing/bowling/jogging /ˌgəʊ 'dɑ:nsɪŋ/'bəʊlɪŋ/'dʒɒgɪŋ/ pójść potańczyć / na kręgle / pobiegać
go / spend time online /ˌgəʊ / spend ˌtaɪm ɒn'laɪn/ spędzać czas w internecie
go to the cinema /ˌgəʊ tə ðə 'sɪnəmə/ iść do kina
hang out with sb /ˌhæŋ 'aʊt wɪð ˌsʌmbədi/ spędzać z kimś czas, trzymać się z kimś
keep in touch with sb /ˌki:p ɪn 'tʌtʃ wɪð ˌsʌmbɒdi/ być z kimś w kontakcie
play board games / chess /ˌpleɪ 'bɔ:d geɪmz / 'tʃes/ grać w gry planszowe / szachy
share photos /ʃeə 'fəʊtəʊs/ dzielić się zdjęciami, udostępniać zdjęcia
Skype /skaɪp/ rozmawiać na Skype
social networking site /ˌsəʊʃəl 'netwɜ:kɪŋ saɪt/ serwis społecznościowy
socialise with /'səʊʃəl-aɪz wɪθ/ spotykać się / spędzać czas z
spend time outdoors /spend ˌtaɪm ˌaʊt'dɔ:z/ spędzać czas na powietrzu

MAŁŻEŃSTWO I ZWIĄZKI

ask sb out /ˌɑ:sk ˌsʌmbədi 'aʊt/ zaprosić kogoś na randkę
bring up /ˌbrɪŋ 'ʌp/ wychowywać
bride /braɪd/ panna młoda
cheer sb up /ˌtʃɪə ˌsʌmbɒdi 'ʌp/ pocieszyć kogoś
date /deɪt/ randka
engagement ring /ɪn'geɪdʒmənt rɪŋ/ pierścionek zaręczynowy
fall in love (with sb) /ˌfɔ:l ɪn 'lʌv (wɪð ˌsʌmbɒdi)/ zakochać się (w kimś)
fiancé/fiancée /fi'ɒnseɪ/ narzeczony/narzeczona
generation gap /ˌdʒenə'reɪʃən gæp/ konflikt pokoleń
get engaged /ˌget ɪn'geɪdʒd/ zaręczyć się
get married / marry sb /get 'mærid/ 'mæri ˌsʌmbɒdi/ ożenić się, wyjść za mąż, pobrać się / poślubić kogoś
get on well with sb /ˌget ɒn 'wel wɪð ˌsʌmbɒdi/ być w dobrych relacjach z kimś
get to know sb /ˌget tə 'nəʊ ˌsʌmbɒdi/ poznawać kogoś
go out with sb /ˌgəʊ 'aʊt wɪð ˌsʌmbɒdi/ chodzić z kimś
groom /gru:m/ pan młody
honeymoon /'hʌnimu:n/ miesiąc miodowy
introduce yourself/sb (to sb) /ˌɪntrə'dju:s jɔ:ˌself/ˌsʌmbɒdi (tə ˌsʌmbɒdi)/ przedstawić się/kogoś (komuś)
marriage /'mærɪdʒ/ małżeństwo
married couple /ˌmærid 'kʌpəl/ para małżeńska
meet sb /'mi:t ˌsʌmbɒdi/ poznać kogoś
pregnant /'pregnənt/ w ciąży
propose to sb /prə'pəʊz tə ˌsʌmbɒdi/ oświadczyć się komuś
relationship /rɪ'leɪʃənʃɪp/ związek
single parent /ˌsɪŋgəl 'peərənt/ samotny rodzic
wedding ring /'wedɪŋ rɪŋ/ obrączka

KONFLIKTY I PROBLEMY

agree with /ə'gri: wɪð/ zgadzać się z
apologise to (sb) for (sth) /ə'pɒlədʒaɪz tə (ˌsʌmbɒdi) fə ˌsʌmθɪŋ/ przepraszać (kogoś) za (coś)
argue with /'ɑ:gju: wɪð/ kłócić się z
ask for money /ˌɑ:sk fə 'mʌni/ prosić o pieniądze
borrow from /'bɒrəʊ frəm/ pożyczać od
break up with /ˌbreɪk 'ʌp wɪð/ zerwać z
complain about /kəm'pleɪn ə,baʊt/ skarżyć się na
criticise sb's behaviour /'krɪtɪsaɪz ˌsʌmbɒdiz bɪ'heɪvjə/ krytykować czyjeś zachowanie
fall out with /ˌfɔ:l 'aʊt wɪð/ pokłócić się, poróżnić się z
get depressed /ˌget dɪ'prest/ popaść w przygnębienie, wpaść w depresję
get divorced /ˌget də'vɔ:st/ rozwieść się
get on sb's nerves /ˌget ɒn ˌsʌmbɒdiz 'nɜ:vz/ działać komuś na nerwy
have a fight / an argument with /ˌhæv ə 'faɪt / ən 'ɑ:gjəmənt wɪð/ pokłócić się z
lend money to (sb) /ˌlend 'mʌni tə (ˌsʌmbədi)/ pożyczać (komuś) pieniądze
make up with /ˌmeɪk 'ʌp wɪð/ pogodzić się z
run away /ˌrʌn ə'weɪ/ uciec
separate /'sepəreɪt/ rozstać się
split up with /ˌsplɪt 'ʌp wɪð/ rozstać się z

ŚWIĘTA I UROCZYSTOŚCI

All Saints' Day /ˌɔ:l 'seɪnts deɪ/ Wszystkich Świętych
celebrate /'seləbreɪt/ obchodzić, świętować
celebration /ˌselə'breɪʃən/ uroczystość, obchody, świętowanie
cemetery /'semətri/ cmentarz
Children's Day /'tʃɪldrənz deɪ/ Dzień Dziecka
Christmas /'krɪsməs/ święta Bożego Narodzenia
Christmas/Easter card /'krɪsməs/'i:stə kɑ:d/ kartka bożonarodzeniowa/wielkanocna
Christmas Day /ˌkrɪsməs 'deɪ/ pierwszy dzień świąt Bożego Narodzenia
Christmas Eve /ˌkrɪsməs 'i:v/ Wigilia
decorate the Christmas tree /ˌdekəreɪt ðə 'krɪsməs tri:/ ubierać choinkę
Easter /'i:stə/ Wielkanoc
Easter Bunny /ˌi:stə 'bʌni/ króliczek wielkanocny
exchange wishes /ɪks,tʃeɪndʒ 'wɪʃɪz/ składać sobie życzenia
festival/holiday /'festəvəl/'hɒlədeɪ/ święto
fireworks display /'faɪəwɜ:ks dɪˌspleɪ/ pokaz fajerwerków
funeral /'fju:nərəl/ pogrzeb
guest /gest/ gość
invitation /ˌɪnvə'teɪʃən/ zaproszenie
invite /ɪn'vaɪt/ zaprosić
Mother's/Father's Day /'mʌðəz/ 'fɑ:ðəz deɪ/ Dzień Matki/Ojca
name day /'neɪm deɪ/ imieniny
New Year's Day /ˌnju: ˌjɪəz 'deɪ/ Nowy Rok
New Year's Eve /ˌnju: ˌjɪəz 'i:v/ sylwester
share Christmas wafers /ˌʃeə ˌkrɪsməs 'weɪfəz/ dzielić się opłatkiem
visit graves /ˌvɪzət 'greɪvz/ odwiedzać groby
wedding /'wedɪŋ/ ślub
wedding anniversary /'wedɪŋ ˌænə'vɜ:səri/ rocznica ślubu
wedding reception /'wedɪŋ rɪˌsepʃən/ przyjęcie weselne

INNE

exchange /ɪks'tʃeɪndʒ/ wymieniać
find out /ˌfaɪnd 'aʊt/ dowiedzieć się
follow /'fɒləʊ/ podążać za; śledzić
nutrition /nju:'trɪʃən/ odżywianie, żywienie, dietetyka
suck a thumb /ˌsʌk ə 'θʌm/ ssać kciuk
tuck /tʌk/ wkładać, chować

SŁOWOTWÓRSTWO

RZECZOWNIKI ZŁOŻONE

składają się z dwóch lub większej liczby słów, które w połączeniu nabierają nowego znaczenia, np.

przymiotnik + rzeczownik
- *only child* jedynak/jedynaczka
- *grandparents* dziadkowie

rzeczownik + rzeczownik
- *board game* gra planszowa
- *honeymoon* miesiąc miodowy

rzeczownik odczasownikowy + rzeczownik
- *driving licence* prawo jazdy

rzeczownik + wyrażenie przyimkowe
- *mother-in-law* teściowa

1 Znajdź w słowniczku obok:

1 cztery zwroty związane ze spędzaniem czasu wolnego, np. *go to the cinema*
2 cztery czasowniki złożone (frazowe), np. *look after sb*
3 cztery rzeczowniki złożone składające się z dwóch rzeczowników, np. *fireworks display*
4 trzy wyrazy/zwroty związane z obchodzeniem świąt, np. *celebrate*
5 pięć rzeczowników nieżywotnych, np. *invitation*

2 Odpowiedz na pytania.

1 Which people are usually the same generation as you?
A your grandfather **B** your half-brother
C your aunt **D** your sister-in-law

2 Which person is related to you by blood?
A half-sister **B** stepdad
C adopted sister **D** schoolmate

3 Which phrase can be used about people who feel very good together?
A fall out with **B** get on well with
C have arguments **D** get on sb's nerves

3 W zeszycie opisz swoje relacje z kimś z rodziny. Użyj wyrazów ze słowniczka.

▶ *I get on well with my stepdad, although sometimes we argue about …*

4 Które pary wyrażeń znaczą to samo, a które różnią się znaczeniem? Wyjaśnij, na czym polegają różnice.

1 do the washing – do the washing up
2 wash your clothes – do the washing
3 do the washing up – wash the dishes
4 clean your room – tidy your room
5 do the shopping – go shopping
6 do the housework – do your homework

5 1 14 Usłyszysz rozmowę na temat obowiązków domowych. W zeszycie przyporządkuj każdej osobie 1–4 pracę domową A–E, którą ona wykonuje. Jedna z czynności nie pasuje do żadnej osoby.

People	Housework
1 Cathy	**A** doing the washing up
2 Sam	**B** making dinner
3 Joe	**C** cleaning the bathroom
4 Lucy	**D** nothing
	E doing the vacuuming

6 W zeszycie uzupełnij pytania słowami z ramki. W parach zadajcie sobie te pytania i odpowiedzcie na nie.

boyfriend date going out honeymoon keep in touch

1 What should a good girlfriend or ? be like?
2 When you start ? with someone, do you tell your parents about it?
3 What is a good place for a ? in your town?
4 Where a newly married couple can spend their ?
5 How do you ? with your friends?

7 Dopasuj typowe czynności do uroczystości i świąt. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

The occasion	What do people do?
1 Christmas	**A** put on gold rings
2 New Year's Eve	**B** eat chocolate eggs
3 New Year's Day	**C** put candles on a cake
4 Easter	**D** watch fireworks
5 birthday	**E** go to a cemetery
6 wedding	**F** decorate a tree
7 funeral	**G** sleep all day after a party

8 Wybierz właściwe przyimki. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

1 Hannah looked sad, so I tried to cheer her **on** / **up**.
2 Our dog has run **away** / **over** and we're trying to find it.
3 My mum's parents died when she was a child so her aunt brought her **in** / **up**.
4 Tom gets **on** / **out** well with everyone in his class.
5 Tia is unhappy because she's broken **up** / **off** with her boyfriend.
6 Adam often looks **at** / **after** his younger brother when his parents go out.
7 John and I had an argument yesterday, but we've made **up** / **away** now.

She looked after Peter when he broke his leg last summer.

SPRAWDŹ SIĘ

PAST SIMPLE, PRESENT PERFECT

1 **W zeszycie uzupełnij tabelę odpowiednimi formami czasowników.**

Infinitive	Past Simple	Past Participle
1 ?	was, were	2 ?
3 ?	4 ?	fallen
5 ?	had	6 ?
7 ?	knew	8 ?
9 ?	10 ?	put
stop	11 ?	12 ?

2 **Wskaż opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 I ? shopping yesterday.
a went **b** have been **c** gone

2 She didn't ? me at the café.
a see **b** saw **c** seen

3 ? you ever ridden a camel?
a Did **b** Have **c** Are

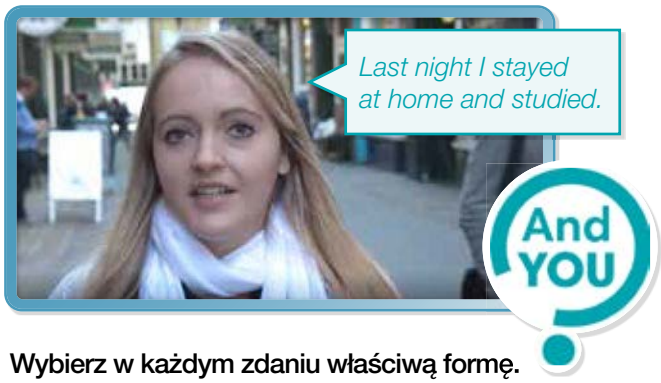
4 We ? here for ten years now.
a live **b** have lived **c** lived

5 Jess can't go skiing. She has just ? her leg.
a broken **b** broke **c** break

GRAMMAR BANK ▸ strona 80

3 VOX POPS **Zadajcie sobie nawzajem pytanie i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka na stronie 22.**

What did or didn't you do last night?

4 **Wybierz w każdym zdaniu właściwą formę. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Lucy **has bought / bought** some new jeans last week.
2 My sister **hasn't cleaned / has cleaned** her room yet.
3 Jackie **has lost / lost** her purse yesterday.
4 Grandad **hasn't watched / didn't watch** the news on TV last night.
5 The cake my brother **has just baked / have just baked** tastes delicious!
6 I **have seen / saw** this film. Let's watch something else.

5 1.15 **Wybierz poprawne uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Here's The News!

Bayern Munich striker Robert Lewandowski 1 ? the only goal in a match against Atletico Madrid in December 2016. But it 2 ? not the only reason for his celebration: Robert surprised his fans when he tucked the football under his shirt and started sucking his thumb! He 3 ? it to announce that his wife Anna was pregnant. Their first child, Klara, was born five months later.

Robert and Anna met in the Masurian Lakes in 2007. They 4 ? in love immediately and then got married in 2013. Lewandowski was born into a family where sport connects generations. Both his parents did sport: his dad was a judo champion and a football player. His mum was a professional volleyball player, just like his sister. Robert's wife is a professional karate fighter, but she 5 ? as a specialist in nutrition since 2013. Robert 6 ? a professional football player for several years now. As *the apple doesn't fall far from the tree**, Klara will probably do sport in the future too.

* Children are usually similar to their parents.

1	**A** have scored	**B** has scored	**C** scored
2	**A** has	**B** is	**C** was
3	**A** did	**B** has done	**C** does
4	**A** fell	**B** fall	**C** have fallen
5	**A** works	**B** has worked	**C** worked
6	**A** have been	**B** is	**C** has been

6 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu z zadania 5.**

1 After the match, Robert informed everybody that he and his wife were going to ?.
2 Klara Lewandowska ? about half a year after this event.
3 Robert and Anna ? years before they got married.

POWTÓRZ TAKŻE

PRZYIMKI CZASU

GRAMMAR BANK ▸ strona 81

1 **Przeczytaj zwroty w ramce i odpowiedz na pytania.**

clothes and accessories electronic devices
small change sports equipment stationery

1 Do you often borrow any of these things?
2 Who did you last borrow them from?
3 Have you given them back yet?
4 Do you mind lending them to others?

2 **W zeszycie uzupełnij zdania odpowiednią formą czasownika *borrow* lub *lend*. Następnie powiedzcie, na ile podane opinie są według was prawdziwe.**

1 My parents sometimes ? my things without permission.
2 Good friends always ? each other notes, books or even their mobiles.
3 Your friends can fall out with you if you don't give back what they have ? to you.
4 I've never ? money from my grandparents. If I need money, I just ask them for it and don't need to give it back.

3 **Przeczytaj szybko tekst i odpowiedz na pytanie.**

▶ Who wants to borrow the money and why?

4 1 16 **Przeczytaj tekst jeszcze raz. Dopasuj zdania A–E do luk 1–4 tak, aby otrzymać spójny i logiczny tekst. Uwaga: jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej luki. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A Now we have to get a new one.
B That was her favourite subject.
C Then they decided to lend me the money.
D Mum and Dad hated the band, so I couldn't ask them for money.
E She worked in a shop every Saturday and she saved every penny.

5 **Przeczytaj tekst jeszcze raz. Do każdego pytania dobierz jedną z odpowiedzi: *Katy* (K), *Rachel* (R) lub *Katy and Rachel* (KR). Uzasadnij swój wybór.**

1 Who likes music?
2 Who plays in a band?
3 Who goes to school?
4 Who wants to work in a school?
5 Who works?

6 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Does your family support you in your hobbies and decisions?
2 Do you always take their advice? Why?/Why not?

The New Guitar

I arrived home late last night. Mum and Dad were asleep, but my sister Rachel wasn't in bed yet. I knew what I had to do. I climbed the stairs and knocked on her door.

'Come in,' she said. Rachel was sitting at her desk and studying. Some music was playing softly on her CD player. Mozart? I wasn't sure. There were history books on the desk in front of my sister. [1] ? She wanted to go to university next year to study History as she wanted to become a teacher.

Rachel looked up from her book. 'What do you want, Katy?' she asked. Rachel and I didn't spend much time together. Don't worry – I didn't hate her and she didn't hate me. We were just interested in different things.

'Could you lend me some money?' I asked her. Rachel always had plenty of money. [2] ? My younger sister just looked at me. I waited.

'It's for your pop band, isn't it?' she asked at last.

In Rachel's opinion, it was silly that I played in a band. In fact, all pop music was silly. She agreed with my parents. They wanted me to go back to school and to forget about our band, Steel City, but I didn't want to go to university. They were sad about that. They were even sadder when I got my job at the factory.

'It is for the band,' I explained. 'Tom's guitar is broken. It was an accident, but I broke it. [3] ? We're playing in the Battle of the Bands competition, and we can't have a guitarist without a guitar.'

Rachel didn't seem interested. 'Have you asked Mum and Dad?' she said.

'What do you think?' I answered. It was a silly question and Rachel knew it. [4] ? Rachel thought about this. Then she said, 'How many people in the world want to be pop stars?'

I didn't answer. I didn't have to – Rachel answered for me. 'Thousands of people do,' she said. 'And how many of them become pop stars?' She waited. 'Not very many.'

At last I said, 'This is really important, Rachel.'

Rachel gave me a long, sad look. Then she picked up her bag from the back of the chair. 'OK,' she said. 'How much do you want?'

Adapted from 'Ghost in the Guitar' by Paul Shipton, Pearson English Readers

1 **Odpowiedz na pytania.**

▶ Do you agree with the quote? Why?/Why not?

2 **W zeszycie dopasuj wyróżnione słowa i wyrażenia 1–8 do ich znaczeń A–H.**

1 I'm very **keen on** social networking. I love talking to my friends online.
2 When I'm away on holiday, I use Facebook to **keep in touch** with my friends.
3 My cousins live in Australia, so we often **chat** on Skype.
4 Social networking sites are a great way to **arrange your social life** with your friends.
5 In their free time, teenagers love to **socialise** with their friends.
6 My friends and I usually **meet** at a nice café in our town.
7 When I have interesting photos, I **share** them with my friends on Instagram.
8 Email is a great way to **exchange news** with friends and family.

A make plans to meet friends
B let someone see something online
C stay in contact
D spend time with
E interested in
F give and receive
G come together
H have a conversation

3 **Odpowiedzcie na pytania, używając podanych w ramce wyrażeń.**

find out what your favourite celebrities are doing
follow somebody get news
know what your friends are up to learn a lot
make you laugh share and discover new interests

1 Which social networking sites are the most popular with teenagers in Poland? Why?
2 What is your favourite social network and why?

Why do you think Facebook is popular?

It's probably because you can be in touch with your friends anytime you want.

4 1 17 **Posłuchaj trojga nastolatków. O którym serwisie społecznościowym mówi każde z nich?**

Facebook Instagram Twitter
Snapchat YouTube

1 Beth **2** Adam **3** Maya

5 1 18 **Usłyszysz fragment audycji radiowej na temat serwisów społecznościowych. Która z opinii należy do Teda (T), a która do Emmy (E)? Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Social networking sites can be useful when you're doing homework.
2 I can keep in touch with my friends who are far away.
3 Social networking sites can make people feel sad about their lives.
4 Social networking sites stop people from going out with friends.

6 1 18 **Posłuchaj nagrania jeszcze raz. Na podstawie informacji w nim zawartych uzupełnij w zeszycie luki w zdaniach 1–5. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy.**

1 Emma Jenkins is the ? *The Lonely Surfer.*
2 Ted uses social networking sites to stay in touch with friends from ?.
3 Emma says a lot of young people feel unhappy when they read about the ? of other people.
4 Ted says he and his friends ? to arrange their social lives.

7 **W zeszycie przetłumacz na język angielski podane fragmenty tak, aby otrzymać logiczne i poprawne gramatycznie zdania.**

1 Some experts say that these sites cause all kinds of (**problemy zdrowotne**) ?.
2 I can still chat to my old school friends and (**wymieniać się wiadomościami**) ? with them.
3 Social networks are mainly a fantastic way to (**być w kontakcie z**) ? friends.
4 Lots of young people look at other people's happy photos and (**popadają w przygnębienie**) ?.

PRZYDATNE ZWROTY

PRZEPROSINY I REAKCJA NA PRZEPROSINY

I'm sorry (I didn't call you). Przepraszam, (że nie zadzwoniłem/zadzwoniłam).
I'm so sorry about (the keys). Jest mi bardzo przykro z powodu (kluczy).
I'm sorry for (the mess). Przepraszam za (bałagan).
I apologise (for shouting at you). Przepraszam, (że na ciebie krzyczałem/krzyczałam).
Excuse me. Przepraszam. [kiedy chcemy rozpocząć rozmowę, poprosić o zrobienie nam przejścia lub przeprosić np. za ziewnięcie]
Pardon? / Sorry? Proszę? [kiedy nie dosłyszeliśmy albo nie zrozumieliśmy, co powiedział rozmówca]
Sorry, I didn't catch your name. Przepraszam, nie usłyszałem/usłyszałam, jak masz na imię.
No problem. / That's all right. / It's OK. Nie ma za co. [kiedy odpowiadamy na czyjeś przeprosiny]

ŻYCZENIA I GRATULACJE

Congratulations. (Moje) gratulacje.
Well done! Brawo!
Happy birthday! Wszystkiego najlepszego z okazji urodzin!
Merry/Happy Christmas! Wesołych Świąt (Bożego Narodzenia)!
Happy Easter! Wesołych Świąt (Wielkiej Nocy)!
Happy New Year! Szczęśliwego Nowego Roku!
All the best (to you and your family). Wszystkiego najlepszego (dla ciebie i twojej rodziny).
I wish you luck! Życzę szczęścia!
Good luck (with the exam). Powodzenia (na egzaminie).
May all your dreams come true. Spełnienia marzeń.
The same to you. Wzajemnie./Nawzajem.

1 **Korzystając z banku zwrotów powyżej, wybierz właściwą odpowiedź. Następnie dopasuj zdania do osób. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Mrs Unpunctual
2 Mr Forgetful
3 Mrs Clumsy
4 Mr Rude

A I'm **really / rather** sorry I didn't remember your birthday.
B I apologise **for / about** my behaviour.
C I'm sorry for **being** / **be** late.
D I'm so sorry **about / for** your tablet. I didn't mean to break it.

2 **W zeszycie uzupełnij luki w pytaniach wyrazami z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo i nie pasują do żadnej luki. W parach odpowiedzcie na pytania.**

about speak to using when who

1 ? did you last apologise to? What did you apologise for?
2 Do you think adults find it hard to apologise ? teenagers?
3 Should we say sorry for ? bad language?

3 1 19 **Wysłuchaj wywiadu i odpowiedz na pytania.**

What do you say when …

1 you step on someone's foot?
2 you sneeze?
3 you want someone to repeat something they said?
4 you want to interrupt someone to ask the way?
5 you want to walk past someone?
6 someone apologises to you?

4 1 20 **W parach zaproponujcie odpowiedź na pytanie. Posłuchajcie nagrania, aby sprawdzić odpowiedź.**

▶ When do you say *Excuse my French*?

5 **Wyobraź sobie, że otrzymujesz poniższe życzenia w ciągu trwającego obecnie roku szkolnego. Ułóż je w porządku chronologicznym.**

1 May this Christmas bring you joy and happiness!
2 Happy birthday to you!
3 All the best for your new school year.
4 We wish you a happy New Year.
5 Happy Easter to you and your family.

6 1 21 **Usłyszysz cztery wypowiedzi (1–4). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję A–E. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. Jedna reakcja została podana dodatkowo.**

A I will. Good luck with it!
B I'm sorry. I don't know.
C The same to you.
D Well done!
E That's all right.

7 **W zeszycie uzupełnij dialogi brakującymi fragmentami wypowiedzi tak, aby otrzymać spójne i logiczne teksty.**

1 **X:** We've just moved into a new house.
Y: I ? best in your new home then.
2 **X:** I'm ?. I missed my bus.
Y: It's OK but you must get here on time tomorrow.
3 **X:** Have a nice weekend!
Y: ? to you.

Wskazówka

Zaproszenie to krótka, uprzejma prośba, we własnym lub cudzym imieniu, o wzięcie udziału w imprezie okolicznościowej lub innym ważnym wydarzeniu. Często zawiera prośbę o potwierdzenie przybycia. Zaproszenie może mieć charakter prywatny lub oficjalny. W zależności od rodzaju wydarzenia i relacji pomiędzy piszącym a adresatem do napisania zaproszenia używa się języka nieformalnego lub formalnego.

PRZYDATNE ZWROTY

- **I'm writing to invite you to …** Piszę, aby zaprosić cię na…
- **I would like / want to invite you to (my party).** Chciałbym/Chciałabym/Chcę zaprosić cię na (moją imprezę).
- **Would/Could you come to (the concert)?** Czy przyszedłbyś/przyszłabyś / Czy mógłbyś/mogłabyś przyjść na (ten koncert)?
- **How about (a movie tomorrow)?** Co powiesz na (kino jutro)?
- **How about going (to the cinema)?** Może poszlibyśmy (do kina)?
- **Let me know if you can be there.** Daj znać, czy będziesz mógł/mogła tam być.
- **What do you think about it? Please write back.** Co o tym myślisz? Odpisz.

1 Przeczytaj polecenie poniżej i przeanalizuj tekst zaproszenia. Czy przykład zawiera wszystkie wymagane elementy? Wskaż je w treści.

Napisz zaproszenie do kuzyna z Anglii, z którym nie widzieliście się od dwóch lat. W e-mailu:

- zaproś kuzyna na wakacje do Polski w lipcu,
- zaproponuj miejsce, w którym spędzicie wakacje,
- poproś go o odpowiedź na twoją propozycję.

Limit słów: 50–120.

Hi Greg,
I can't believe we haven't seen each other for two years now! It's time to meet up in Poland. How about coming here for your holidays in July? We could spend some time in Gdańsk, an amazing city at the seaside, and then visit Warsaw. There are many historical places and interactive museums there for history fans like us. By the way, I've got many friends in Warsaw who can show us around the city. What do you think about it? Please write back.
Take care,
Janek

2 W parach przeczytajcie tekst zaproszenia i przeanalizujcie go pod względem zgodności z poleceniem i stylu. Przepiszcie poprawiony tekst do zeszytów.

Rodzice planują ogromną uroczystość na twoje 15 urodziny. Z tej okazji piszesz zaproszenie do anglojęzycznego kolegi. W tekście:

- zaproś kolegę na imprezę, wyjaśniając, z jakiej okazji się ona odbywa,
- poinformuj o miejscu i terminie wydarzenia,
- zasugeruj koledze elegancki strój.

Dear Colin,
I want to invite you to my party. It will take place in a big club called *The Blue Baloon*, which is located in the city centre. The party starts at 5 p.m. and finishes at 10 p.m. Don't come in this ugly red sweater that you are wearing all the time. Please reply.
Bartek

3 Przeczytaj zaproszenie i wybierz poprawne uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. Jak może brzmieć polecenie do napisania tego zaproszenia?

Dear Sarah,
I am writing [1] ? you to the party of my sister Nicole on 1 June at her place. You know she has always liked singing. She [2] ? won a song competition so she wants to celebrate it. [3] ? her on MTV yesterday? I'm sure all of us are going to [4] ? ourselves at the party. Please let me know [5] ? can be there.

1	**A** invite	**B** to invite	**C** am inviting
2	**A** has just	**B** have just	**C** just has
3	**A** Did you saw	**B** Did you see	**C** Have you seen
4	**A** enjoy	**B** fun	**C** celebrate
5	**A** you will	**B** if you	**C** you think

4 Właśnie wygrałeś/wygrałaś szkolny konkurs tańca. Z tej okazji odbędzie się pokaz, na którym wystąpisz. Napisz zaproszenie do znajomego z Walii. W e-mailu:

- wyrazisz radość z wygranej w konkursie,
- zaprosisz znajomego na swój występ,
- poinformujesz, kiedy i gdzie odbędzie się to wydarzenie.

Limit słów: 50–120.

1 **Wybierz słowa, które poprawnie uzupełniają zdania. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Molly got **in / to** know her best friend when she was in primary school.
2 They have kept **on / in** touch with each other since kindergarten.
3 We have always got **away / on** well with each other.
4 Mark, get ready **for / to** school, please.
5 I went **for / to** a short run and then felt much better.
6 He's **on / into** computer games, but he's also interested **in / on** biology.
7 I've looked **in / after** my brother since his birth.

2 **W zeszycie uzupełnij luki w tekście czasownikami z ramki we właściwej formie. Trzy czasowniki zostały podane dodatkowo.**

become come decide escape
give up hear learn teach

Have you [1] ? of 'Girls Scouts of Troop 6,000'? It is not a regular troop. This one consists of the girls from a homeless shelter in New York City. The founder of the troop, Giselle Burgess, [2] ? to start 'Girls Scouts 6,000' in February 2017 when she and her daughters [3] ? homeless one day and ended up in the shelter. She wanted such girls to spend time caring, respecting and helping others. So far, the girls have [4] ? first aid and scouting history. Giselle has never [5] ? because she knows that being homeless is just a temporary situation.

3 **W zeszycie ułóż pytania z rozsypanych wyrazów. Odpowiedzcie na nie w parach.**

1 usually / you / hang out with / do / Who / ?
2 done / you / any voluntary work / ever / Have / ?
3 argue with / did / last week / you / Who / ?

4 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

1 Who (**rozmawiałeś na Skypie**) ? with last night?
2 (**Czy przedstawiłaś**) ? your friend to your parents yet?
3 How do you usually (**świętujesz swoje urodziny**) ?
4 My dad (**właśnie umył**) ? the car and we're ready to go.
5 (**Czy kiedykolwiek zrobiłeś**) ? breakfast for your parents?
6 My cousin learnt to swim (**w wieku**) ? ten.

5 **W zeszycie uzupełnij luki w dialogu tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy.**

Ben: So, [1] ? did you take this photo?
Tami: At my dad's 45th birthday party last Saturday.
Ben: I've already [2] ? your family several times, but I don't think I know everybody sitting at this long table. [3] ? they?
Tami: Our family and friends. We invited a bunch of people to [4] ? the day with us.
Ben: Is that your brother? I haven't [5] ? ages!
Tami: Yes, that's him. Aren't we similar? But it is my father who is the family expert in making faces.
Ben: The apple doesn't fall far from the tree, I guess … That's why you [6] ? so well with your family!

6 **Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 Franek turns fourteen and he sees a big banner his friends have prepared for him.
2 Jim wants to see his uncle at the end of his school year.
3 You feel like going out with a friend tonight.
4 John has a Maths exam today and his mum hopes he'll pass it.
5 You are sorry for ruining your friend's outfit.
6 Your friend wants to know if you can be at his place at the precise time.

A I'd like to invite you to my graduation.
B Let me know if you can make it for 5 on the dot.
C I'm keeping my fingers crossed!
D Wow! Thank you, guys!
E I apologise for spilling the juice all over your blouse.
F How about bowling?

4 EDUKACJA

Słowniczek S4

PRZEDMIOTY SZKOLNE

Art /ɑːt/ plastyka
foreign languages /ˌfɒrən ˈlæŋgwɪdʒɪz/ języki obce
Geography /dʒiˈɒgrəfi/ geografia
History /ˈhɪstəri/ historia
IT / Information Technology /ˌaɪ ˈtiː / ˌɪnfəˌmeɪʃən tekˈnɒlədʒi/ informatyka
Literature /ˈlɪtərətʃə/ literatura
Mathematics/Maths /ˌmæθəˈmætɪks/mæθs/ matematyka
Music /ˈmjuːzɪk/ muzyka
PE / Physical Education /ˌpiː ˈiː / ˌfɪzɪkəl ˌedjʊˈkeɪʃən/ wychowanie fizyczne
RE / Religious Education /ˌɑːr ˈiː / rɪˌlɪdʒəs ˌedjʊˈkeɪʃən/ religia
Science (Biology/Chemistry/ Physics) /ˈsaɪəns (baɪˈɒlədʒi/ ˈkeməstri/ˈfɪzɪks)/ nauki ścisłe (biologia, chemia, fizyka)
subject /ˈsʌbdʒɪkt/ przedmiot szkolny

TYPY SZKÓŁ

nursery school / kindergarten / pre-school /ˈnɜːsəri skuːl / ˈkɪndəgɑːtn / ˈpriːskuːl/ przedszkole
primary school /ˈpraɪməri skuːl/ szkoła podstawowa
private school /ˈpraɪvət skuːl/ szkoła prywatna
public school /ˈpʌblɪk skuːl/ szkoła prywatna (BrE)
secondary school /ˈsekəndəri skuːl/ szkoła średnia
state school /ˈsteɪt skuːl/ szkoła państwowa
university /ˌjuːnəˈvɜːsəti/ uniwersytet

MIEJSCA W SZKOLE

canteen /kænˈtiːn/ stołówka
classroom /ˈklɑːsrʊm/ klasa
cloakroom /ˈkləʊkrʊm/ szatnia
common room /ˈkɒmən ruːm/ świetlica
computer room /kəmˈpjuːtə ruːm/ pracownia komputerowa
corridor /ˈkɒrɪdɔː/ korytarz
gym/gymnasium /dʒɪm/ dʒɪmˈneɪziəm/ sala gimnastyczna
hall /hɔːl/ aula
library /ˈlaɪbrəri/ biblioteka
locker /ˈlɒkə/ szafka
office /ˈɒfɪs/ sekretariat
playground /ˈpleɪgraʊnd/ boisko do zabawy
science lab /ˈsaɪəns læb/ sala do nauki biologii, chemii, fizyki
sports field /ˈspɔːts fiːld/ boisko sportowe
staff room /ˈstɑːf ruːm/ pokój nauczycielski

PRZYBORY I SPRZĘTY

blackboard/board /ˈblækbɔːd/ bɔːd/ tablica
class register /ˌklɑːs ˈredʒɪstə/ dziennik lekcyjny
coloured pencils /ˌkʌləd ˈpensəlz/ kredki
desk /desk/ ławka (szkolna); biurko
dictionary /ˈdɪkʃənəri/ słownik
glue /gluː/ klej
notebook / exercise book /ˈnəʊtbʊk / ˈeksəsaɪz bʊk/ zeszyt
PE kit /ˌpiːˈiː kɪt/ strój gimnastyczny
pencil case /ˈpensəl keɪs/ piórnik
rubber /ˈrʌbə/ gumka
ruler /ˈruːlə/ linijka
scissors /ˈsɪzəz/ nożyczki
school bag /ˈskuːl bæg/ torba szkolna, tornister
sports equipment /ˈspɔːts ɪˌkwɪpmənt/ sprzęt sportowy
textbook/coursebook /ˈtekstbʊk/ ˈkɔːsbʊk/ podręcznik
whiteboard /ˈwaɪtbɔːd/ tablica (biała)

PRACOWNICY SZKOŁY I UCZNIOWIE

caretaker /ˈkeəˌteɪkə/ woźny/woźna
classmate/schoolmate /ˈklɑːsmeɪt/ ˈskuːlmeɪt/ kolega/koleżanka z klasy / ze szkoły
form teacher/tutor /ˈfɔːm ˌtiːtʃə/ ˌtjuːtə/ wychowawca/wychowawczyni
head teacher / headmaster / headmistress /ˌhed ˈtiːtʃə / ˌhedˈmɑːstə / ˌhedˈmɪstrəs/ dyrektor/ dyrektorka
librarian /laɪˈbreəriən/ bibliotekarz/ bibliotekarka
professor /prəˈfesə/ profesor, wykładowca akademicki
schoolboy/schoolgirl/student/ pupil /ˈskuːlbɔɪ/ˈskuːlgɜːl/ˈstjuːdənt/ ˈpjuːpəl/ uczeń/uczennica
(teaching) staff /(ˈtiːtʃɪŋ) stɑːf/ grono pedagogiczne

OCENY I EGZAMINY

average /ˈævərɪdʒ/ przeciętny, średni
cheat in an exam /ˌtʃiːt ɪn ən ɪgˈzæm/ ściągać na egzaminie
class test /ˈklɑːs test/ klasówka, sprawdzian
fail an exam /ˌfeɪl ən ɪgˈzæm/ nie zdać egzaminu
final exam/examination /ˌfaɪnəl ɪgˈzæm/ɪgˌzæməˈneɪʃən/ egzamin końcowy
get an A / a B / an F /ˌget ən ˈeɪ / ə ˈbiː / ən ˈef/ dostać szóstkę/piątkę/ jedynkę
get the results of (sth) /ˌget ðə rɪˈzʌlts əv (ˌsʌmθɪŋ)/ dostać wyniki (czegoś)
mark/grade /mɑːk/greɪd/ stopień, ocena szkolna
oral exam /ˈɔːrəl ɪgˌzæm/ egzamin ustny
pass an exam /ˌpɑːs ən ɪgˈzæm/ zdać egzamin
prepare for exams /prɪˌpeə fər ɪgˈzæmz/ przygotowywać się do egzaminów
retake an exam /riːˌteɪk ən ɪgˈzæm/ ponownie przystępować do egzaminu
revise for (exams) /rɪˌvaɪz fər (ɪgˈzæmz)/ powtarzać / uczyć się do (egzaminów)
school-leaving exam /ˈskuːl ˌliːvɪŋ ɪgˌzæm/ egzamin na koniec nauki w szkole
school report /ˌskuːl rɪˈpɔːt/ świadectwo szkolne
short test /ˌʃɔːt ˈtest/ kartkówka
study/prepare for /ˈstʌdi/prɪˈpeə fə/ uczyć się / przygotowywać się do
swot /swɒt/ wkuwać (do testu)
take an exam /ˌteɪk ən ɪgˈzæm/ przystępować do egzaminu
written exam /ˈrɪtn ɪgˌzæm/ egzamin pisemny

ŻYCIE SZKOLNE

after-school activities/club /ˌɑːftə ˌskuːl ækˈtɪvətiz/ˈklʌb/ zajęcia pozalekcyjne / kółko zainteresowań
attend /əˈtend/ uczęszczać
begin school /bɪˈgɪn ˌskuːl/ rozpoczynać szkołę
(lunch) break /(ˈlʌntʃ) breɪk/ przerwa (na lunch)
competition /ˌkɒmpəˌtɪʃən/ konkurs, olimpiada
compulsory /kəmˈpʌlsəri/ obowiązkowy
concentrate /ˈkɒnsəntreɪt/ skupić się
disturb /dɪˈstɜːb/ przeszkadzać
extra activities /ˌekstrə ækˈtɪvətiz/ zajęcia dodatkowe
graduation ceremony /ˌgrædʒuˈeɪʃən ˌserəməni/ uroczystość rozdania świadectw
optional /ˈɒpʃənəl/ nieobowiązkowy, dobrowolny
parent-teacher meeting /ˌpeərənt ˈtiːtʃə ˌmiːtɪŋ/ wywiadówka
school trip /ˌskuːl ˈtrɪp/ wycieczka szkolna
school uniform /ˌskuːl ˈjuːnəfɔːm/ mundurek szkolny
summer/winter holiday /ˌsʌmə/ ˌwɪntə ˈhɒlədeɪ/ wakacje/ferie
timetable /ˈtaɪmˌteɪbəl/ plan lekcji
set books /ˌset ˈbʊks/ lektury szkolne
term /tɜːm/ semestr

PRZYMIOTNIKI – UCZNIOWIE I NAUCZYCIELE

(un)ambitious /(ʌn)æmˈbɪʃəs/ (mało) ambitny
average /ˈævərɪdʒ/ przeciętny
creative /kriˈeɪtɪv/ kreatywny
demanding /dɪˈmɑːndɪŋ/ wymagający
easy-going /ˌiːzi ˈgəʊɪŋ/ spokojny, wyluzowany
excellent /ˈeksələnt/ doskonały, znakomity
(un)fair /(ʌn)ˈfeə/ (nie)sprawiedliwy
gifted /ˈgɪftəd/ uzdolniony
hard-working /ˌhɑːd ˈwɜːkɪŋ/ pracowity
(un)helpful /(ʌn)helpfəl/ (nie)pomocny
(dis)honest /(dɪs)ˈɒnɪst/ (nie)uczciwy
lazy /ˈleɪzi/ leniwy
(im)patient /(ɪm)ˈpeɪʃənt/ (nie)cierpliwy
(un)punctual /(ʌn)ˈpʌŋktʃuəl/ (nie)punktualny
respected /rɪˈspektɪd/ szanowany
(dis)respectful /(dɪs)rɪˈspektfəl/ pełen szacunku / (lekceważący)
strict /strɪkt/ surowy
talented /ˈtæləntəd/ utalentowany
(in)tolerant /(ɪn)ˈtɒlərənt/ (nie)tolerancyjny
understanding /ˌʌndəˈstændɪŋ/ wyrozumiały
weird /wɪəd/ dziwny, dziwaczny

SŁOWOTWÓRSTWO

TWORZENIE PRZYMIOTNIKÓW O NEGATYWNYM ZNACZENIU

W języku polskim używamy przedrostka *nie-*, aby utworzyć przymiotnik o przeciwnym, negatywnym znaczeniu, np. *wygodny – niewygodny*.
W języku angielskim takie przymiotniki tworzymy, używając przedrostków: *dis-, il-, im-, in-, ir-, un-*, np. ***dis**honest, **il**legal, **im**polite, **in**tolerant, **ir**regular, **un**attractive*

ZWROTY

be absent from school /ˌbi ˌæbsənt frəm ˈskuːl/ być nieobecnym w szkole
be good/bad at sth /ˌbi ˈgʊd/ˈbæd ət ˌsʌmθɪŋ/ być dobrym/kiepskim z czegoś
be in (real) trouble /ˌbi ɪn (ˌrɪəl) ˈtrʌbəl/ mieć (prawdziwe) kłopoty, być w tarapatach
be late for school /ˌbi ˌleɪt fə ˈskuːl/ spóźnić się do szkoły
be well prepared /ˌbi wel prɪˈpeəd/ być dobrze przygotowanym
copy homework /ˌkɒpi ˈhəʊmwɜːk/ odpisać pracę domową
do an exercise / a task /ˌduː ən ˈeksəsaɪz / ə ˈtɑːsk/ robić ćwiczenie/ zadanie
do well/badly in a test /duː ˌwel/ ˌbædli ɪn ə ˈtest/ dobrze/źle poradzić sobie na teście
do your best /ˌduː jə ˈbest/ starać się, dać z siebie wszystko
do your homework /ˌduː jə ˈhəʊmwɜːk/ odrabiać pracę domową
fall behind (with sth) /ˌfɔːl bɪˈhaɪnd (wɪð ˌsʌmθɪŋ)/ mieć zaległości (w czymś)
get into secondary school /ˌget ˌɪntʊ ˈsekəndəri ˌskuːl/ dostać się do szkoły średniej
get ready /ˌget ˈredi/ przygotowywać się
have/take a break /ˌhæv/ˌteɪk ə ˈbreɪk/ zrobić sobie przerwę
learn by heart /ˌlɜːn baɪ ˈhɑːt/ uczyć się na pamięć
leave school /ˌliːv ˈskuːl/ rzucić szkołę
look sth up /ˌlʊk ˌsʌmθɪŋ ˈʌp/ wyszukać coś (np. w słowniku)
make a mistake /ˌmeɪk ə məˈsteɪk/ zrobić błąd
make progress /ˌmeɪk ˈprəʊgres/ robić postępy
make/take notes /ˌmeɪk/ˌteɪk ˈnəʊts/ robić notatki
miss lessons /ˌmɪs ˈlesənz/ opuszczać lekcje
participate / take part in sth /pɑːˈtɪsəpeɪt / ˌteɪk ˈpɑːt ɪn ˌsʌmθɪŋ/ brać w czymś udział
pay attention to sb/sth /ˌpeɪ əˈtenʃən tə ˌsʌmbɒdi/ˌsʌmθɪŋ/ uważać, zwracać uwagę na kogoś/coś
play truant /pleɪ truːənt / wagarować
study hard /ˌstʌdi ˈhɑːd/ uczyć się pilnie
take the register /ˌteɪk ðə ˈredʒɪstə/ sprawdzać listę obecności
write an essay /ˌraɪt ən ˈeseɪ/ pisać wypracowanie

INNE

ability /əˈbɪləti/ umiejętność
air traffic controller /ˌeə ˈtræfɪk kənˈtrəʊlə/ kontroler lotów
aviation /ˌeɪviˈeɪʃən/ lotnictwo
cause /kɔːz/ powodować
contain /kənˈteɪn/ zawierać
crossword /ˈkrɒswɜːd/ krzyżówka
depend on /dɪˈpend ɒn/ zależeć od
expand /ɪkˈspænd/ zwiększyć, rozwinąć
latest research /ˈleɪtɪst rɪˈsɜːtʃ/ najnowsze badania
misunderstanding /ˌmɪsʌndəˈstændɪŋ/ nieporozumienie
result in sth /rɪˈzʌlt ɪn ˌsʌmθɪŋ/ skończyć się czymś, spowodować coś
set /set/ zestaw
stick /stɪk/ kleić się, lgnąć, przywierać
up-to-date /ˌʌp tə ˈdeɪt/ aktualny, nowoczesny

1 **Znajdź w słowniczku obok:**

1 trzy synonimy słowa *learn*, np. *prepare*
2 cztery formy sprawdzania wiedzy uczniów, np. *short test*
3 pięć sytuacji szkolnych, w których może się znaleźć uczeń, np. *get an A*
4 pięć przymiotników o znaczeniu negatywnym, opisujących uczniów, np. *unpunctual*
5 pięć przymiotników opisujących idealnego nauczyciela, np. *patient*

2 **Porozmawiajcie w parach, w razie potrzeby korzystając ze słowniczka obok.**

Discuss which subjects:

1 are fun?
2 are boring for you?
3 are interesting for you?
4 are hard to understand?

3 1 22 **Posłuchaj pięciu wypowiedzi uczniów i nauczycieli. Dopasuj je do osób, o których jest mowa. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A an ambitious student
B a strict teacher
C a talented student
D an understanding teacher
E a lazy student

Polish versus English

Polskiemu słowu **klasa** w zależności od znaczenia odpowiadają różne słowa angielskie:

- Dziś było bardzo zimno w klasie. *It was very cold in the **classroom** today*. (klasa = sala lekcyjna)
- W mojej klasie jest trzydzieścioro uczniów. *There are thirty students in my **class***. (klasa = grupa uczniów, którzy mają razem lekcje)
- Mój mały braciszek jest w drugiej klasie. *My little brother is in **Year 2***. (BrE) albo *My little brother is in **second grade***. (AmE) (klasa = rok nauczania)

4 **Korzystając ze słowniczka, dopasuj każdą z wypowiedzi do miejsca w szkole, w którym znajduje się mówiąca osoba.**

1 Excuse me, I'm new here … Is the science lab on this floor?
2 Good morning, may I see the headmaster?
3 I'd like to borrow *Squadron 303* by Arkady Fiedler. It's a set book.
4 It's beginning to rain. We'll go inside and continue the game in the gym.
5 Miss, my computer's not working!
6 Oh no, spaghetti again?
7 Sir, I've left my book in my locker. May I go and get it?

5 **W zeszycie ułóż zdania A–E w kolejności chronologicznej. Następnie zmień fragmenty zaznaczone kolorem turkusowym tak, aby podawały prawdziwe informacje o tobie.**

A I'd probably like to study Mathematics at **university**.
B My favourite subject in **primary school** is Polish.
C After I finish this school, I'd like to go to a **private secondary school**.
D I went to **nursery school** when I was four years old. I liked it because the food was delicious!
E The worst thing about my **secondary school** will be the Matura exam.

6 **Jak zazwyczaj odrabiasz lekcje? Wskaż zdania, które są prawdziwe w twoim przypadku. Zapisz w zeszycie kilka stwierdzeń zgodnych z rzeczywistością.**

1 Music helps me to concentrate.
2 I need complete silence. I don't like people disturbing me.
3 I like company and background noise.
4 I have the TV on.
5 I usually chat to friends online while I'm studying.

7 **W zeszycie uzupełnij pytania słowami z ramki. Następnie w parach zadajcie sobie te pytania i odpowiedzcie na nie.**

break meetings timetable trip uniform

1 What was the best school ? you have been on?
2 Is the lunch ? in your school long enough?
3 Do your parents always go to parent-teacher ? Why?/Why not?
4 Would you like to wear a school ? Why?/Why not?
5 Which is the worst day on your ? and which is the best? Why?

8 VOX POPS **Zadajcie sobie nawzajem pytania i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka.**

Do you think English is easy? Why?/Why not?

SPRAWDŹ SIĘ

PRZYMIOTNIKI I ICH STOPNIOWANIE

1 **W zeszycie uzupełnij tabelę właściwymi formami przymiotników.**

Adjective	Comparative	Superlative
1 ?	bigger	2 ?
easy	3 ?	4 ?
helpful	5 ?	6 ?
7 ?	8 ?	the best

2 **Wskaż opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 Harry is not ? hard-working as Bill.
a as **b** than **c** too

2 This car is not big ? for our family.
a too **b** as **c** enough

3 This week's homework was more difficult ? last week's.
a than **b** as **c** too

GRAMMAR BANK ▸ strona 82

3 **W zeszycie zapisz przymiotniki w nawiasach w stopniu wyższym lub najwyższym.**

1 Mrs Relaxed is (**easy-going**) ? than Mrs Strict.
2 You're (**creative**) ? person I know!
3 This test wasn't (**difficult**) ? test I have ever had, but it was (**long**) ?.
4 Mr Tolerant is (**understanding**) ? teacher at our school.
5 My parents hope I get (**good**) ? grades this year than in Year 6.
6 Our classroom is (**spacious**) ? than yours.
7 Stop screaming! You're (**noisy**) ? class in this school.
8 I'm so proud of you, guys. You're (**good**) ? pupils I've ever had!

4 **W zeszycie uzupełnij zdania słowami z ramki.**

as enough than too

1 Our cloakroom is closer ? yours.
2 Robert is not ? fast ? Piotr.
3 No, you can't have a tarantula as a pet, it's ? dangerous.
4 I must buy a bigger school bag. This one isn't large ?.
5 This essay isn't ? good ? your last one. What happened?
6 I can't do my homework. It's not quiet ? here.
7 This science lab is better equipped ? the one in my old school.
8 Don't be so impatient. I'm writing ? fast ? I can.

5 1 2 3 **Przeczytaj artykuł i w zeszycie uzupełnij luki poprawnymi formami przymiotników z ramki. Następnie posłuchaj nagrania i sprawdź odpowiedzi.**

2 x bad dangerous difficult dishonest international poor safe

Here's The News!

POOR ENGLISH MAY CAUSE TROUBLE

Going by air is probably the 1 ? means of travelling. After all, there are no traffic jams in the air and the possibility of being hit by a flying plane is close to zero. But the latest research shows that there is a problem: a 2 ? knowledge of Aviation English.

Aviation English is the 3 ? language of civil aviation which means that all pilots, even if they fly in their own countries, have to use English when communicating with air traffic controllers. That's why both pilots and controllers need to pass the Aviation English exam before they start working. The exam is 4 ? than an average exam, but our safety depends on it. However, the research says that quite a lot of 5 ? pilots cheat during their English tests. What is more, air traffic controllers' English is sometimes as 6 ? as the pilots' so it may cause 7 ? misunderstandings in communication. And that can result in the 8 ? accidents.

The researchers recommend pilots should take an English test from time to time. If they fail, they should retake it.

6 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu z zadania 5.**

1 Going by plane is less ? any other means of travelling.
2 If you fly a plane, you must ? even if your native language is different.
3 Although some pilots' English is poor, they don't fail the exam because ?.
4 Misunderstandings between a pilot ? can cause a plane to crash.

POWTÓRZ TAKŻE

PRZYSŁÓWKI, PRZEDIMKI

GRAMMAR BANK ▸ strona 82

1 **W parach dopasujcie wyrażenia oznaczające *dziękuję* do języków, w których są używane. Trzy języki zostały podane dodatkowo. Następnie odpowiedzcie na pytania 1–3.**

How do you say THANK YOU in different languages?

Dankje Merci Grazie
Arigato Shokran Dekuji

Arabic Czech Dutch French German
Italian Japanese Russian Spanish

1 How many languages can you say *thank you* in?
2 What languages do you like/dislike the sound of?
3 What languages would you like to learn in the future? Why?

2 **W parach uzupełnijcie pytania wyrazami z ramki. Cztery wyrazy zostały podane dodatkowo. Zapiszcie odpowiedzi w zeszycie. Następnie odpowiedzcie na te pytania.**

after at attention for heart interest memory up

1 Are you good ? learning languages? Do you prefer learning vocabulary or grammar?
2 Do you pay ? to English pronunciation? Is it important to say new words out loud?
3 Do you often learn longer sentences by ?? Do you think it's a good method?
4 Do you often look ? new words in online dictionaries?

3 1 24 **Przeczytaj pobieżnie tekst i odpowiedz na pytania.**

1 In your opinion, which is the easiest way to learn English?
2 Which of these methods are rather difficult? Why?

4 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu.**

1 When you play Scrabble, you develop your ?.
2 It's easy to remember words from a song thanks to the ?.
3 If you want to remember new words, you should ? a lot.
4 When you use English to talk about something that is ? to you, your motivation for learning English will grow.
5 We can practise English all the time and everywhere thanks to ?.

5 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

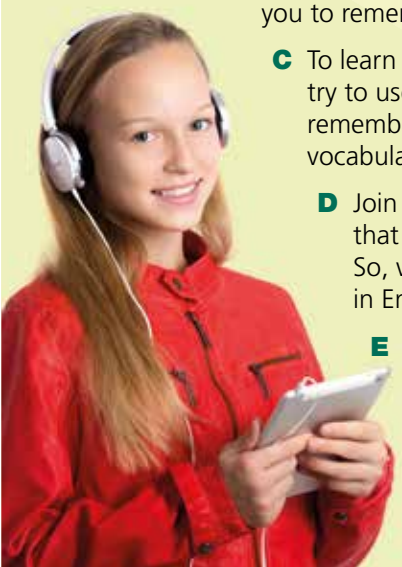
1 Which way of learning English do you like most?
2 Have you ever used any of them?

Easy Ways to Learn English

Here we suggest some easy ways to learn English at home, at school or on the move. Why not try them today?

A Scrabble® is a classic board game in which players create words in a crossword fashion. It's a fantastic way to make your English vocabulary stronger. Playing Scrabble challenges you to really think in English as you try to create different words using your set of letters. Invite your classmates to play with you or play Scrabble online.

B Songs almost always contain a lot of useful vocabulary, phrases and expressions. The language used in songs is informal and up-to-date. Music also has an incredible ability to stick in our heads, so this can help you to remember your new English words.

C To learn new English words, it's important to keep using them. When you write down the new words, try to use them in three different sentences. Then, say them out loud. The repetition will help you to remember the word, and when you use the word in different contexts, you help yourself to expand your vocabulary.

D Join online English forums. The key here is to join forums for subjects that you are interested in – that way, your motivation for learning English will improve because you'll want to take part in them. So, whether it's photography, movies, travelling or cooking, discuss your passion with other people in English.

E One of the most effective and easy ways to learn English is to surround yourself with the language. Find an English-speaking radio station to listen to, watch English-speaking movies or TV shows. When you go to an English-speaking country, listen to conversations in restaurants, at airports or in shops and try to pick up everyday language. The good thing is that with modern technology and apps, this can be done practically anywhere.

1 **Odpowiedz na pytania.**

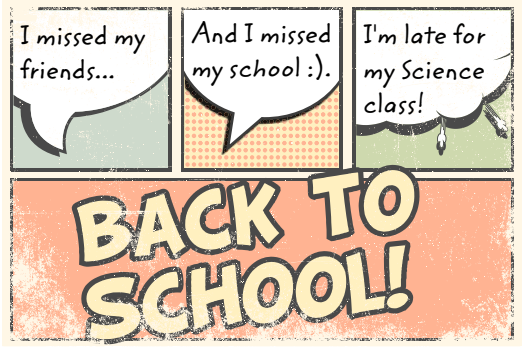
- What does the quote mean? Do you agree with it? Why?/Why not?

> "Respect your parents.
> They passed school without Google."

2 **W zeszycie uzupełnij zdania właściwymi wyrazami/wyrażeniami z ramki.**

fall behind find the way get lost
get to know make friends miss
prefer show you round

1 Marcus is very shy at first, but when you ? him, he's really fun to be with.
2 Make sure you do your homework every day. You don't want to ? the rest of the students in your class.
3 I really like going to school, but I ? the holidays because I can relax and have fun then!
4 This school is so huge that it's very easy for students to ? on their first day here.
5 If you don't know where the canteen and the toilets are, don't worry – I can ?.
6 I had to ? school yesterday because I was sick. I stayed at home all day.
7 I know you felt lonely on your first day at school, but you'll feel better when you ?.
8 On the first day of school, I was late for my Science lesson because I couldn't ? to the lab.

3 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

What was your first day at school like?

1 Who did you go to school with that day?
2 Who did you get to know?
3 How did you feel that day?

I changed school last year. The first day was difficult because I didn't know anyone.

I'll never forget my first day at school. I was really nervous, but my teachers were very friendly and I soon felt better.

4 1 25 **Posłuchaj wypowiedzi na temat pierwszego dnia szkoły i wskaż właściwe słowa.**

1 The first day at school was **difficult / easy** for me.
2 When I returned to school, I wasn't **happy / sad** at all.
3 On the first day, I met someone who **helped me / needed my help**.
4 I felt **excited / weird** about starting a new school.

5 1 25 **Ponownie posłuchaj wypowiedzi na temat pierwszego dnia szkoły. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi 1–4 odpowiadające jej zdanie A–E. Jedno zdanie zostało podane dodatkowo. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A I found my way.
B I felt lonely.
C I got lost.
D I sat with my friend in class.
E I missed a friend.

6 1 26 **Posłuchaj uczniów wypowiadających się na temat przedmiotów szkolnych. Wskaż odpowiedź (A lub B) najlepiej podsumowującą każdą wypowiedź.**

Speaker 1
A The only thing I like about the subject is that I don't have to study for it.
B I really don't like doing this subject when it's cold outside.

Speaker 2
A I like it because it's easier than other subjects.
B It's not an easy subject, but it can help me with my career.

Speaker 3
A This is what I'm going to study when I go to university.
B After I got some help, I improved and now I like it a lot.

Speaker 4
A I like the subject a lot at school and I even enjoy it at home.
B It's great that we can watch movies in the classroom.

7 **W zeszycie ułóż pytania z rozsypanych wyrazów. Odpowiedzcie na nie w parach.**

1 your / is / What / subject / favourite / ?
2 it / you / What / like / about / do / ?
3 to study / other subject / at school / would / What / you / like / ?

PRZYDATNE ZWROTY

REAKCJE EMOCJONALNE

That's great. / That's terrible. To świetnie. / To okropne!
How wonderful! / How awful! Fantastycznie! / To straszne!
What a shame! / What a pity! Jaka szkoda!
I'm sorry to hear that. Bardzo mi przykro.
I can't believe it! Nie mogę w to uwierzyć.
I don't care. Nie obchodzi mnie to.
It's not my problem. To nie mój problem.
Cheer up! Głowa do góry!
Don't worry. Nie martw się.
Take it easy. Wyluzuj.
Calm down. Spokojnie, nie denerwuj się.
Don't get angry. Nie złość się.

ROZMOWA TELEFONICZNA

Hello, this is Arek (speaking). Cześć, mówi Arek.
Can I speak to …? Czy mogę rozmawiać z…?
Speaking. Przy telefonie.
Hold on a second (please). Proszę chwilę poczekać.
I'm calling about … Dzwonię w sprawie…
Could I leave a message? Czy mógłbym/mogłabym zostawić wiadomość?
Can I take a message? Czy mam coś przekazać?
Sorry, it's a bad line. Przepraszam, są jakieś zakłócenia na linii.
Can you speak up, please? Czy możesz mówić głośniej?
My phone/battery is about to die. Zaraz padnie mi telefon.
Thanks for calling. Bye for now. Dziękuję za telefon. Na razie.

1 Wybierz słowa, które poprawnie uzupełniają zdania. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. W parach odpowiedzcie na pytanie.

▶ How emotional are you? For example, how do you react when someone is criticising you?

1 I usually **get / make** angry, especially when the criticism is unfair. Luckily, I calm **down / up** quickly.
2 Honestly, I don't care **about / of** other people's opinions. I've got enough to **worry / worried** about.
3 It depends, but I usually **take / make** it easy.
4 I become emotional and then everyone tries to **cheer / bring** me up.

2 USE OF ENGLISH W zeszycie uzupełnij komentarze, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo. W parach odpowiedzcie na pytanie.

▶ Whose opinion do you agree with and why?

awful helpful keep useless want wonderful

Our school has banned mobiles and tablets!

Jimmy 2 minutes ago
I can't believe it! This ban is so unfair. Without mobiles we can't contact our parents. OK, you can't concentrate on the lesson when you [1] ? checking Facebook, but what we do at break time is our business.

Yogi2005 10 minutes ago
Really? Mobiles or tablets can be so [2] ? in studying. I think teachers should start using them in their lessons.

LoneWolf 11 minutes ago
How [3] ? ! I'm totally for this ban. No more secretly recorded videos posted on the Internet without your permission!

3 1 27 Posłuchaj nagrania i dopasuj usłyszane reakcje A–E do wypowiedzi 1–5. Jak zareagowałbyś/zareagowałabyś w podanych sytuacjach?

1 I can't believe it. My dad called me lazy today!
2 Hi, it's me. Guess what! I've failed my driving test!
3 Hi sweetheart. You can throw a party for your friends if you like.
4 I've got bad news. The concert is sold out!
5 Have you heard the news? Our head teacher has banned mobiles and tablets in our school!

4 Do każdej z opisanych sytuacji 1–4 dobierz właściwą reakcję A–C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

1 Twój kolega stresuje się przed sprawdzianem. W jaki sposób go pocieszysz?
A What a pity! **B** That's terrible. **C** Take it easy.

2 Twoja koleżanka jest zmartwiona, bo nie może dodzwonić się do swojej mamy. Co jej powiesz w tej sytuacji?
A Don't get angry. **B** Don't worry. **C** I don't care.

3 Osoba, od której odebrałeś telefon, prosi o rozmowę z tobą. W jaki sposób potwierdzisz, że rozmawia z właściwą osobą?
A Hold on. **B** Speaking. **C** Listening.

4 Poproś osobę, z którą rozmawiasz przez telefon, aby mówiła trochę głośniej.
A Can you call me up?
B Could you speak up a bit?
C Could you take a message?

Wskazówka

Wpis na forum internetowym to krótka i zwięzła wypowiedź, np. reakcja na jakieś wydarzenie szkolne. Na początku warto napisać, o jakie wydarzenie chodzi, jakie emocje ono wzbudziło u ciebie i/lub u innych uczestników/obserwatorów oraz jaka była/jest/będzie lub powinna być reakcja na to zdarzenie. Dozwolone jest użycie form skróconych, np. *I'm, there's, it's*.

PRZYDATNE ZWROTY

WSTĘP

- **I'm going to tell you / write about …** Opowiem wam / Napiszę o…
- **I need to share my feelings with you.** Chcę podzielić się z wami moimi odczuciami.

POWÓD

- **… because it is a very important problem.** …gdyż to ważny problem.
- **… because we should do something about it.** …ponieważ powinniśmy coś z tym zrobić.

WYRAŻANIE EMOCJI

- **I'm so happy about it.** Jestem bardzo szczęśliwy/szczęśliwa z tego powodu.
- **I'm really sad/disgusted**. Jestem naprawdę smutny/smutna/zniesmaczony/zniesmaczona.

ZAKOŃCZENIE – WEZWANIE DO DZIAŁANIA

- **I think we should say we are sorry.** Uważam, że powinniśmy przeprosić.
- **Let's help him.** Pomóżmy mu.

1 **Na forum twojej klasy pojawił się wpis uczennicy, w którym:**

- wyraziła emocje związane z wyjazdem jednego z nauczycieli,
- ustosunkowała się do opinii niektórych kolegów o tym nauczycielu,
- zasugerowała rozwiązanie sytuacji.

Dopasuj fragmenty wpisu do odpowiednich elementów polecenia.

Basia 35 minutes ago

I have to tell you what I honestly think about Mr Kane going back to England soon. We are all disappointed, but I think I know the reason. I think it was irresponsible of us to tell Mr Kane that he was unfair and gave good marks only to his favourite students. Honestly, did we all do our homework every day? Did we come prepared for his classes? Some of us did, so they got good grades. But those who didn't study enough thought the teacher was mean. I feel so embarrassed. I really think we need to tell Mr Kane we are sorry. I hope it will help him to change his mind.

2 **Odpowiedz na pytania na temat wpisu z zadania 1.**

1 In Basia's opinion, why is Mr Kane leaving?
2 What word does Basia use to describe the behaviour of some of the students?
3 What do some students think when they get bad marks?
4 How does Basia feel now?
5 What should the students do?

3 **We wpisie na klasowym forum zabrakło informacji dotyczącej jednego elementu polecenia. Którego? Uzupełnij ten fragment w zeszycie. Wpis ma teraz 95 słów.**

Wasza koleżanka z klasy znalazła się w trudnej sytuacji. Przygotuj wpis na forum, w którym:

- krótko przedstawisz problem,
- opiszesz, jak koleżanka prawdopodobnie się czuje w tej sytuacji,
- zaproponujesz rozwiązanie problemu.

Greg 18 minutes ago

As you all know, our classmate, Kinga, is in hospital and she'll stay there for a few weeks. I'm sure that she feels lonely and sad now and misses her family, our school, teachers and all of us. Another problem is that she's worried about the exams in April. She's having lessons with teachers from the hospital's school but she feels it's not enough to prepare well for the exams.

Kinga is leaving hospital in February and I think we need to do something to help her to prepare for the exams. What do you think?

4 **Ostatnio miało miejsce ważne wydarzenie w twojej klasie. We wpisie na forum klasy:**

- poinformuj, co to było za wydarzenie,
- określ, jakie emocje wywołało ono w tobie,
- opisz, jak zareagowałeś/zareagowałaś.

Limit słów: 50–120.

1 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Nie zmieniaj kolejności wyrazów, jednak – jeśli jest to konieczne – dodaj inne wyrazy tak, aby zdania były logiczne i gramatycznie poprawne. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

1 Can you give (**I / dictionary**) ? from the upper shelf, please?
2 (**be / IT / compulsory**) ? subject in your school?
3 Retaking (**exam / be / real**) ? stressful for students.
4 He wasn't well (**prepare / Biology**) ? test yesterday.
5 Sarah is (**creative / than**) ? her sister.
6 Mirek is (**fall / with**) ? the set books. He hasn't read *Pan Tadeusz* yet.

2 **W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach.**

Read about interesting school facts around the world and choose the information which is [1](**najbardziej zaskakująca**) ? for you.

› Students in China get [2](**więcej zadań domowych**) ? than in any other country. Generally, they spend about fifteen hours a week doing tasks [3](**w domu**) ?.

› When [4](**rozpoczynasz szkołę**) ? in Germany, your teacher gives you a welcome present. This is a special, gigantic packet full of markers, stickers, pens, pencils, and some snacks.

› Many Japanese schools don't have a canteen and kids have their lunch [5](**w klasach**) ?. Students also learn to serve food and clean up after the meals.

› [6](**Najstarszą szkołą na świecie**) ? is the King's School in Canterbury, England. Although it was founded as early as AD 597, the school functions today as a modern institution with [7](**najnowszą**) ? technology.

3 **W zeszycie uzupełnij zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie podane wyrazy.**

1 You're rather ?. Could you come here and give me a hand, please? **HELPFUL**
2 Cheating during tests is ?, and so is copying papers from the Internet. **LEGAL**
3 Mark was ? during the Maths test: he copied all the answers from me! **HONEST**
4 I make silly mistakes when I am ? and do homework without reading the instructions carefully. **PATIENT**
5 Ms Fury always listens to her students, so they're ? to her. **RESPECT**

4 **USE OF ENGLISH** **Wykorzystując podane wyrazy, uzupełnij w zeszycie każde zdanie z luką tak, by zachować sens zdania wyjściowego. Nie zmieniaj formy podanych wyrazów. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy słowa, wliczając w to wyraz już podany.**

1 Arthur isn't worried about his grades. **CARE**
Arthur ? about his grades. He's pleased with whatever he gets.
2 I'd like to know what grade I got in the class test, Miss. **RESULTS**
I'd like to get ? the class test, Miss.
3 Everybody should remember the Polish anthem. **HEART**
Everybody should learn the Polish anthem ?.
4 You should focus on what your teachers say. **PAY**
You should ? to what your teachers say.
5 I'd like you to speak louder, please. **UP**
Could ?, please?

5 **Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 You didn't study for the test, but you've passed it anyway.
2 Phil calls you to learn about homework, but you are in the middle of something.
3 Gina didn't do well in the test. You cheer her up.
4 Your friend is in a hurry and can't spend time with you.
5 Your school basketball team didn't make it to the finals.
6 You need to make an urgent call, but you can't.

A Hold on a second.
B I can't believe my luck!
C I've got to go. Talk to you later.
D Oh no, the battery is dead.
E Never mind. You can always retake it.
F What a pity! How awful!

BBC

CULTURE & SKILLS

Schools in Great Britain

TYPES OF SCHOOLS

The British education system consists of several types of school. When children are 3 or 4, they start nursery school. Then, at the age of 5 they go to primary school. [1] ? Young people have to attend school until they're 18 when it's time to decide if they want to stop their education and go to work, or go on to study.

UNIFORMS

In primary and secondary school uniforms are compulsory. Each school has their own uniform. They differ in colours and emblems. Practically, the school uniform consists of a white shirt, a tie, a pair of trousers for boys or a skirt for girls. [2] ? The uniform is not complete without a jumper or a blazer with the school emblem on it.

A TYPICAL DAY

Students attend school from Monday to Friday, mainly between 8:45–15:15. School starts with class registration. Twice a week there is a school assembly where students sing the school hymn or pray. [3] ? There is a lunch one in the middle of the day, which lasts around 40 minutes, and two shorter 15-minute ones, in the morning and in the afternoon. After school, students go to artistic or sports clubs that are not compulsory: hockey, trampoline, cross-country running, and others.

DISCIPLINE

If you break the school rules, you can naturally expect some form of punishment. Depending on how serious your offence was, you'll get a telling-off or the school will send a letter to your parents. Another kind of punishment is detention, which means that you have to stay at school after classes are over. [4] ?

So, now that you've learnt a few things about the British school, do you think that schools in Poland are better or worse? How similar or different are they?

GLOSSARY
assembly – apel
attend school – uczęszczać/chodzić do szkoły
compulsory – obowiązkowy, przymusowy
consist of – składać się z
(get) a detention – musieć za karę zostać po lekcjach
emblem – godło, symbol
eventually – w końcu, ostatecznie
exclude from school – skreślić z listy uczniów
get a telling-off – być upomnianym (przez nauczyciela)
punishment – kara
(class) registration – sprawdzanie dziennika

READING

1 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

- What do you know about education in the UK?

2 1 28 **Przeczytaj artykuł o szkolnictwie w Wielkiej Brytanii. Z tekstu usunięto cztery zdania. W zeszycie dopasuj zdania A–E do luk 1–4 tak, aby otrzymać logiczny tekst. Jedno zdanie zostało podane dodatkowo.**

A During the school day there are usually three breaks.
B They can bring their own lunch or buy one at the school canteen.
C When they're 11, it's time to start secondary education.
D Eventually, if you keep behaving badly, you may be excluded from school.
E Some girls like to wear knee-high socks.

3 **Przeczytaj ponownie artykuł i w zeszycie uzupełnij luki w zdaniach 1–6 zgodnie z treścią tekstu.**

1 Children begin their education at ? .
2 When you are 18 you can decide to ? or finish it and go to work.
3 In the UK students must wear ? .
4 The lunch break ? than the other two breaks.
5 When the lessons are over, there are different types of optional ? .
6 There are different kinds of ? when you behave badly at school.

4 **Odpowiedzcie w parach na pytania postawione na końcu artykułu.**

Compare the British and Polish school systems. Think about: types of schools, dress code, school day organisation, discipline.

LISTENING

5 **W zeszycie dopasuj słowa i zwroty 1–6 do ich definicji A–F.**

1 treat equally
2 support
3 challenging
4 multi-cultural society
5 confidence
6 multilingual
7 opportunity
8 broaden your horizons

A to develop your interests and knowledge
B help
C a community where many different religions, languages and cultures mix together
D the belief that you can do things well
E using several different languages
F a chance or an occasion to do something
G difficult in an interesting way
H to behave towards everybody in the same way

6 BBC 2 **Posłuchaj fragmentu programu BBC o szkole podstawowej Byron Court School i odpowiedz na pytania.**

1 How is the school different from your school?
2 Would you like to attend such a school? Why?/Why not?

7 BBC 2 **Posłuchaj nagrania jeszcze raz. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij w zeszycie luki 1–4 w poniższej notatce.**

BYRON COURT SCHOOL

✓ The children at Byron Court Primary School are from [1] ? .
✓ Byron Court Primary School students speak more [2] ? different languages.
✓ They study [3] ? using a foreign language – English.
✓ At Byron Court Primary School the students can [4] ? with kids coming from different cultures and learn tolerance.

8 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

- Why is it good to get to know people from all over the world?

PROJECT

9 **W grupach przygotujcie prezentację na temat szkoły marzeń: *Our ideal school.***

1 Brainstorm ideas: what would make the ideal school?
2 From the ideas you have brainstormed, choose five you think are the most important.
3 Use the Internet to find some pictures/videos to help illustrate your point (always cite your source).
4 Decide who is going to present which idea.
5 Share your presentation with the rest of the class.

5 ŚWIAT PRZYRODY

S5 Słowniczek

KRAJOBRAZ

(sandy/stony) beach /(ˌsændi/'stəʊni) 'biːtʃ/ (piaszczysta/kamienista) plaża
above/below sea level /əˌbʌv/ bɪˌləʊ 'siː ˌlevəl/ powyżej/poniżej poziomu morza
coast /kəʊst/ wybrzeże, brzeg
coral reef /'kɒrəl ˌriːf/ rafa koralowa
desert /'dezət/ pustynia
field /fiːld/ pole
forest /'fɒrəst/ las
hill /hɪl/ wzgórze, pagórek
island /'aɪlənd/ wyspa
lake /leɪk/ jezioro
landscape /'lændskeɪp/ krajobraz
mountain /'maʊntən/ góra
path /pɑːθ/ ścieżka
rainforest /'reɪnfɒrɪst/ las deszczowy
summit/top /'sʌmət/tɒp/ szczyt
valley /'væli/ dolina
volcano /vɒl'keɪnəʊ/ wulkan
waterfall /'wɔːtəfɔːl/ wodospad
wave /weɪv/ fala

KIERUNKI ŚWIATA

central (Poland) /ˌsentrəl ('pəʊlənd)/ środkowa (Polska)
east/eastern /iːst/'iːstən/ wschód/wschodni
north/northern /nɔːθ/'nɔːðən/ północ/północny
south/southern /saʊθ/'sʌðən/ południe/południowy
west/western /west/'westən/ zachód/zachodni

POGODA

above/below zero /əˌbʌv/bɪˌləʊ 'zɪərəʊ/ powyżej/poniżej zera
blow /bləʊ/ wiać
chilly/cool /'tʃɪli/kuːl/ chłodny
clear /klɪə/ przejaśnić się
clear sky /ˌklɪə 'skaɪ/ czyste niebo
cloud/cloudy /klaʊd/'klaʊdi/ chmura/pochmurny
cold /kəʊld/ zimny
degrees Celsius/Centigrade /diˌgriːz 'selsiəs/'sentɪgreɪd/ stopnie Celsjusza
dry /draɪ/ suchy
fog/foggy /fɒg/'fɒgi/ mgła / mglisty, zamglony
freezing /'friːzɪŋ/ lodowaty
frost/frosty /frɒst/'frɒsti/ mróz/mroźny
hot /hɒt/ gorący
ice /aɪs/ lód
icy /'aɪsi/ oblodzony
lightning /'laɪtnɪŋ/ błyskawica
rain/rainy /reɪn/'reɪni/ deszcz; padać (o deszczu) / deszczowy
season /'siːzən/ pora roku; sezon
shine /ʃaɪn/ świecić
snow/snowy /snəʊ/'snəʊi/ śnieg; padać (o śniegu) / śnieżny, ośnieżony
storm/stormy /stɔːm/'stɔːmi/ burza/burzowy
sun/sunny /sʌn/'sʌni/ słońce/słoneczny
sunshine /'sʌnʃaɪn/ światło słoneczne
thunder /'θʌndə/ grzmot
warm /wɔːm/ ciepły
weather /'weðə/ pogoda
weather forecast /'weðə ˌfɔːkɑːst/ prognoza pogody
wet /wet/ mokry
wind/windy /wɪnd/'wɪndi/ wiatr/wietrzny

SŁOWOTWÓRSTWO

TWORZENIE PRZYMIOTNIKÓW ODRZECZOWNIKOWYCH

W języku angielskim można utworzyć przymiotniki przez dodanie do rzeczowników następujących końcówek:

-ous	(*danger – dangerous*)
-y	(*ice – icy*)
-al	(*season – seasonal*)
-ic	(*volcano – volcanic*)
-ful	(*harm – harmful*)
-less	(*harm – harmless*)
-ern	(*east – eastern*)

ZWIERZĘTA

amphibian /æm'fɪbiən/ płaz
ant /ænt/ mrówka
anthill /'ænt ˌhɪl/ mrowisko
aquarium /ə'kweəriəm/ akwarium
bark /bɑːk/ szczekać
bat /bæt/ nietoperz
(polar/brown) bear /('pəʊlə/'braʊn) beə/ niedźwiedź (polarny/brunatny)
bee /biː/ pszczoła
burrow /'bʌrəʊ/ nora
cage /keɪdʒ/ klatka
camel /'kæməl/ wielbłąd
cheetah /'tʃiːtə/ gepard
chimpanzee /ˌtʃɪmpæn'ziː/ szympans
deer /dɪə/ jeleń
dolphin /'dɒlfən/ delfin
eagle /'iːgəl/ orzeł
elk /elk/ łoś
feed /fiːd/ karmić
fly /flaɪ/ mucha; latać
giant panda /ˌdʒaɪənt 'pændə/ panda wielka
giraffe /dʒə'rɑːf/ żyrafa
groundhog /'graʊndhɒg/ świstak amerykański
hamster /'hæmstə/ chomik
hare /heə/ zając
hedgehog /'hedʒhɒg/ jeż
insect /'ɪnsekt/ owad
kangaroo /ˌkæŋgə'ruː/ kangur
kitten /'kɪtn/ kociak, kocię
mammal /'mæməl/ ssak
mosquito /mə'skiːtəʊ/ komar
penguin /'peŋgwən/ pingwin
pet /pet/ zwierzę domowe
pigeon /'pɪdʒən/ gołąb
reptile /'reptaɪl/ gad
rhino/rhinoceros /'raɪnəʊ/ raɪ'nɒsərəs/ nosorożec
seal /siːl/ foka
shark /ʃɑːk/ rekin
sheep /ʃiːp/ owca/owce
snail /sneɪl/ ślimak
species /'spiːʃiːz/ gatunek/gatunki
squirrel /'skwɪrəl/ wiewiórka
stork /stɔːk/ bocian
tortoise /'tɔːtəs/ żółw lądowy
train (a dog/cat) /ˌtreɪn (ə 'dɒg/ 'kæt)/ tresować, uczyć czystości (psa/kota)
turtle /'tɜːtl/ żółw wodny
wag /wæg/ merdać (ogonem)
whale /weɪl/ wieloryb
whistle /'wɪsəl/ gwizdać
wild/farm animal /ˌwaɪld/ˌfɑːm 'ænəməl/ zwierzę dzikie/gospodarskie

CZĘŚCI CIAŁA ZWIERZĄT

beak /biːk/ dziób
claw /klɔː/ pazur, szpon
feather /'feðə/ pióro
fin /fɪn/ płetwa
fur /fɜː/ futro
hoof /huːf/ kopyto, racica
horn /hɔːn/ róg
shell /ʃel/ skorupa, pancerz
tail /teɪl/ ogon
tusk /tʌsk/ kieł
wing /wɪŋ/ skrzydło

ROŚLINY

branch /brɑːntʃ/ gałąź
bush /bʊʃ/ krzak
leaf/leaves /liːf/liːvz/ liść/liście
plant /plɑːnt/ roślina
root /ruːt/ korzeń
seed /siːd/ nasiono
stem /stem/ łodyga
trunk /trʌŋk/ pień

KLĘSKI ŻYWIOŁOWE

ash /æʃ/ popiół
avalanche /'ævəlɑːntʃ/ lawina
catastrophe /kə'tæstrəfi/ katastrofa
destroy /dɪ'strɔɪ/ niszczyć
drought /draʊt/ susza
drown /draʊn/ utonąć
earthquake /'ɜːθkweɪk/ trzęsienie ziemi
emergency kit /ɪ'mɜːdʒənsi kɪt/ zestaw ratowniczy
erupt /ɪ'rʌpt/ wybuchać (o wulkanie)
evacuate /ɪ'vækjueɪt/ ewakuować
fire /faɪə/ pożar
fire extinguisher /'faɪə ɪkˌstɪŋgwɪʃə/ gaśnica
flood /flʌd/ powódź
hurricane /'hʌrəkən/ huragan
natural disaster /ˌnætʃərəl dɪ'zɑːstə/ klęska żywiołowa
shake /ʃeɪk/ trząść się; wstrząs
survivor /sə'vaɪvə/ osoba, która przetrwała katastrofę
typhoon /ˌtaɪ'fuːn/ tajfun
volcanic eruption /vɒlˌkænɪk ɪ'rʌpʃən/ wybuch wulkanu

ZAGROŻENIA I OCHRONA ŚRODOWISKA

acid rain /'æsɪd reɪn/ kwaśny deszcz
air/water pollution /'eə/'wɔːtə pəˌluːʃən/ zanieczyszczenie powietrza/wody
battery /'bætəri/ bateria, akumulator
carbon dioxide /ˌkɑːbən daɪ'ɒksaɪd/ dwutlenek węgla
cause /kɔːz/ spowodować, wywołać
chemicals /'kemɪkəlz/ chemikalia
climate change /'klaɪmət tʃeɪndʒ/ zmiana klimatu
drop /drɒp/ spadać, zmniejszać się
drop litter /ˌdrɒp 'lɪtə/ śmiecić
endangered species /ɪnˌdeɪndʒəd 'spiːʃiːz/ zagrożony gatunek/zagrożone gatunki
environment /ɪn'vaɪrənmənt/ otoczenie, środowisko
extinct /ɪk'stɪŋkt/ wymarły (o gatunku)
fumes /fjuːmz/ spaliny, dymy
global warming /ˌgləʊbəl 'wɔːmɪŋ/ globalne ocieplenie
green/eco-friendly /griːn/ˌiːkəʊ 'frendli/ ekologiczny, przyjazny dla środowiska
greenhouse effect /'griːnhaʊs ɪ'fekt/ efekt cieplarniany
habitat /'hæbɪtæt/ siedlisko, środowisko życia
harmful substances /ˌhɑːmfəl 'sʌbstənsɪz/ szkodliwe substancje
hunt (whales) /ˌhʌnt 'weɪlz/ polować (na wieloryby)
illegal hunting /ɪˌliːgəl 'hʌntɪŋ/ kłusownictwo
in danger of extinction /ɪn ˌdeɪndʒər əv ɪk'stɪŋkʃən/ zagrożony wyginięciem
in the wild /ˌɪn ðə 'waɪld/ na wolności
landfill /'lændfɪl/ wysypisko śmieci
litter/rubbish/waste /'lɪtə/'rʌbɪʃ/ weɪst/ śmieci, odpady
melt /melt/ topnieć
national park /ˌnæʃənəl 'pɑːk/ park narodowy
poach /pəʊtʃ/ kłusować
pick up litter /ˌpɪk ʌp 'lɪtə/ zbierać śmieci
plant trees /ˌplɑːnt 'triːz/ sadzić drzewa
pollution /pə'luːʃən/ zanieczyszczenie
protect/damage the environment /prəˌtekt/ˌdæmɪdʒ ðɪ ɪn'vaɪrənmənt/ chronić/niszczyć środowisko
(under) protection /('ʌndə) prə'tekʃən/ (pod) ochroną
recycle rubbish /ˌriːˈsaɪkəl 'rʌbɪʃ/ segregować/przetwarzać odpady
recycling bank /riːˈsaɪklɪŋ bæŋk/ pojemnik na odpady segregowane
renewable/green energy /rɪˌnjuːəbəl 'enədʒi/ energia odnawialna
rubbish bin /'rʌbɪʃ bɪn/ kosz na śmieci
(wildlife) sanctuary /('waɪldlaɪf) 'sæŋktʃuəri/ rezerwat (przyrody)
save energy/water /ˌseɪv 'enədʒi/ 'wɔːtə/ oszczędzać energię/wodę
solar/wind power /'səʊlə/'wɪnd ˌpaʊə/ energia słoneczna/wiatrowa
source of energy /ˌsɔːs əv 'enədʒi/ źródło energii
throw away rubbish /ˌθrəʊ əˌweɪ 'rʌbɪʃ/ wyrzucać śmieci
waste /weɪst/ marnować
wildlife /'waɪldlaɪf/ dzika przyroda

INNE

animal shelter /'ænəməl 'ʃeltə/ schronisko dla zwierząt
as a result /əz ə rɪ'zʌlt/ w efekcie
consist of /kən'sɪst əv/ składać się z
keep a dog on a leash /ˌkiːp ə ˌdɒg ɒn ə ˌliːʃ/ trzymać psa na smyczy

1 Znajdź w słowniczku obok:

1 pięć nazw zwierząt potrafiących latać, np. *fly*
2 pięć nazw zwierząt żyjących w środowisku wodnym, np. *dolphin*
3 pięć przymiotników opisujących pogodę, np. *foggy*
4 pięć wyrazów/wyrażeń związanych z ochroną środowiska, np. *eco-friendly*
5 pięć określeń rzeczy zagrażających środowisku naturalnemu, np. *global warming*

2 W parach odpowiedzcie na pytania.

1 What landscapes did you see during your last summer or winter holiday?
2 In your opinion, what are the most beautiful places in Poland? Why?

3 Spójrz na mapę. Korzystając ze słowniczka obok, w zeszycie uzupełnij poniższy tekst. Pierwsze litery brakujących wyrazów zostały podane.

Britain and Ireland are two large [1]**i**[?] off the north west [2]**c**[?] of Europe. To the east lies the North [3]**S**[?] and to the west the Atlantic [4]**O**[?]. The highest [5]**m**[?] are in the Grampians in Scotland, but there are also a lot of smaller, green [6]**h**[?]. The longest [7]**r**[?] is the Shannon in Ireland.

4 Wskaż właściwe odpowiedzi.

1 Which <u>two</u> animals have a shell?
A tortoise **B** penguin **C** whale **D** snail
2 Which animal <u>does not</u> have wings?
A bat **B** pigeon **C** butterfly **D** hare
3 Which animal <u>does not</u> have a tail?
A tiger **B** bee **C** horse **D** hedgehog
4 Which animal <u>does not</u> have fur?
A cheetah **B** deer **C** turtle **D** groundhog
5 Which <u>two</u> animals have more than four legs?
A mammal **B** spider **C** ant **D** elk

5 W zeszycie uzupełnij zdania słowami z ramki.

greenhouse hunting national
pollution solar

1 Cars cause air [?] in cities.
2 Carbon dioxide (CO_2) causes the [?] effect.
3 The rhino is endangered as a result of illegal [?].
4 We should invest more in wind and [?] power.
5 The first [?] parks were created in the USA.

6 Do opisów wydarzeń dopisz w zeszycie nazwy klęsk żywiołowych ze słowniczka obok.

1 There was no rain for two months and the ground was so dry that nothing grew.
2 The wind was so strong that it destroyed a lot of trees.
3 The lava didn't reach the town, but there was hot ash everywhere.
4 The village was evacuated and the people were saved, but some farm animals drowned.
5 We could feel the ground shaking and we were frightened.

7 1 29 Posłuchaj rozmowy dwojga przyjaciół na temat pogody w czasie weekendu. Jaką pogodę miała Lucy, a jaką Tom? Z którym zjawiskiem pogodowym nie zetknęło się żadne z nich? Z którym zetknęli się oboje?

1 sunshine 2 clouds 3 rain 4 wind
5 snow 6 a storm 7 fog 8 cold weather

8 1 29 W zeszycie uzupełnij zdania z nagrania słowami utworzonymi od słów podanych w nawiasach. Posłuchaj ponownie i sprawdź.

1 It was (**cloud**) [?] all the time and quite (**chill**) [?] too.
2 We wanted to climb Ben Nevis, but when we were halfway up it started (**rain**) [?].
3 It was quite (**wind**) [?], but very warm.
4 Sunday morning was a bit (**fog**) [?], but it cleared later.

9 VOX POPS Zadajcie sobie nawzajem pytanie i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka.

What's your favourite month for the weather and why?

SPRAWDŹ SIĘ

CAN, MUST, HAVE TO

1 Dopasuj funkcje A–F do zdań 1–7. Jedna funkcja pasuje do dwóch zdań.

1 Jackie **can tell** you a lot about volcanoes.
2 **Can we swim** in the lake, please?
3 I hope **I will be able to save** more energy.
4 We **must stop** wasting water.
5 You **mustn't drop** litter.
6 You **don't have to worry** about earthquakes in this area.
7 Do we **have to recycle** rubbish?

A przyzwolenie
B umiejętność lub możliwość
C zakaz
D nakaz, obowiązek lub konieczność
E umiejętność lub możliwość w przyszłości
F brak nakazu lub konieczności

GRAMMAR BANK ▸ strona 84

2 Wskaż właściwe odpowiedzi.

1 The air in my town is so polluted that people ? to wear masks.
A mustn't **B** have **C** must
2 Will we ? live with smog in 50 years' time?
A mustn't **B** have to **C** must
3 We ? hunt whales, because they're an endangered species.
A mustn't **B** don't have to **C** have to
4 The hurricane is coming! You ? leave your house!
A can **B** mustn't **C** don't have to
5 He's fine. You ? bring the first aid kit.
A can't **B** mustn't **C** don't have to

SPRAWDŹ SIĘ

WYRAŻANIE PRZYSZŁOŚCI: *GOING TO, WILL*, PRESENT CONTINUOUS

3 Dopasuj funkcje A–E do zdań 1–5.

1 I**'m going to plant** trees here.
2 Don't worry, I **won't do** that again.
3 I'm a bit tired. I**'ll have** a short break now.
4 Global warming **will lead** to more floods.
5 I**'m meeting** my friends at 4 p.m.

A sprecyzowane plany
B obietnica
C decyzja podjęta w momencie mówienia
D plany i zamiary
E przewidywanie przyszłości

GRAMMAR BANK ▸ strona 85

4 W zeszycie przetłumacz na język angielski fragmenty podane w nawiasach.

1 (**Czy zamierzasz**) ? climb that mountain?
2 I promise (**że zadzwonię do ciebie**) ? when I get there.
3 I think Max (**wygra ten konkurs**) ?.
4 (**Co robisz**) ? after school today?
5 A: I'm sorry, I'm not ready.
B: Don't worry, (**zaczekam**) ? for you.
6 (**Czy będziesz mógł**) ? to help me tomorrow?

5 1 30 **Wskaż opcje, które poprawnie uzupełniają tekst. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Here's The News!

On 2 February, Phil the groundhog comes out of his burrow to predict the end of winter. If the sky is clear and Phil [1]**can / must** see his shadow, it means winter [2]**is lasting / will last** for the next six weeks. If he doesn't see his shadow, you can expect spring soon. The tradition is known as *Groundhog Day*. Its largest celebration takes place in Punxsutawney in Pennsylvania, USA, and dates back to 1887.

According to the tradition, Phil announces his prediction to the president of the Groundhog Club in a special language called *Groundhogese*. The president is the only person who [3]**has to / can** speak this language, so he [4]**must / mustn't** translate the message for the rest of the world. If the prediction is wrong, the Groundhog Club explains that the president didn't understand Phil's language correctly.

Lots of people come every year to see what Phil [5]**will / must** say and to have fun. But some groups protecting animals think that the organisers shouldn't show Phil to the crowds with flashing cameras because he gets very stressed. They suggest using a robotic groundhog instead. So, it's possible that in the future we [6]**can't / won't** see a sweet furry animal, but a machine.

6 Odpowiedz na pytania na temat tekstu z zadania 5.

1 When is the Groundhog Day celebrated?
2 How old is the celebration in Punxsutawney?
3 What may change on Groundhog Day in the future?

1 **Dopasuj wyrażenia z ramki do zdjęć. W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ You are really thirsty. Which will you choose and why?

coconut water | sparkling water | still water | tap water | watermelon

1 2 3 4 5

2 **Uzupełnij luki wyrazami *fresh* lub *salt*.**

Did you know ...?

1 97% of the water in the world is ? water.
2 Icebergs are made of ? water.
3 It's easier to swim in ? water.
4 The Dead Sea is a ? lake.
5 There are a number of dolphin species that live in ? water. The biggest river dolphin lives in the Amazon.

3 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Which of the natural disasters below have something to do with water in different forms?
2 Which of them may be connected with lack of water?

avalanche | drought | earthquake | flood | forest fires | hurricane | tsunami | typhoon | volcanic eruption

4 **W parach odpowiedzcie na pytania, wykorzystując swoją wiedzę lub przypuszczenia. Następnie przeczytajcie tekst i sprawdźcie swoje odpowiedzi.**

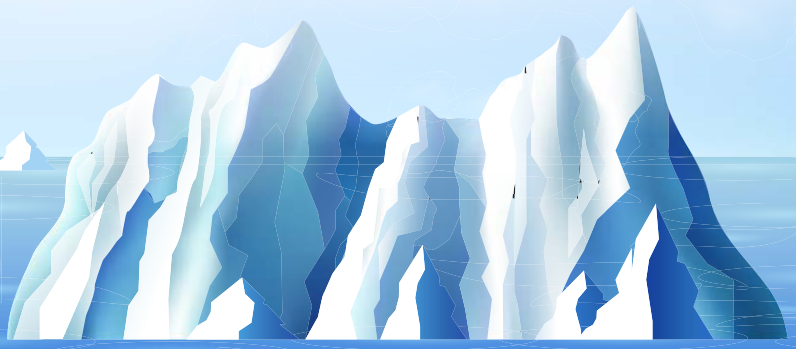
1 Have people ever tried to pull icebergs to hot countries?
2 Is it possible to make rain when there are clouds in the sky?
3 Is it possible to produce fresh water from sea water?

5 1 31 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu.**

1 ? will probably make the problem of fresh water more serious in the future.
2 Pulling icebergs to Saudi Arabia was not only ? but also cost a lot.
3 People can sometimes ? when they spray clouds with chemicals from planes.
4 The technology of taking the salt out of sea water in special factories is more ? old.

6 **Odpowiedz na pytania.**

1 Do you and your family use water carefully? How?
2 What can we do to use less water every day?
3 Why is it important to save water?

How Can We Solve the Problem of Fresh Water?

Did you know that 10% of the world's population don't have enough water? The problem will probably get worse soon because of global warming. For sure, we can stop wasting and polluting our fresh water. But are there any other ways to solve the problem?

In July 1977, people from different countries met in Paris to talk about possible answers to water problems. One of the options was to use icebergs as a source of fresh water. They decided to try it out and pulled some icebergs from the ice shelves in Antarctica to Saudi Arabia, a rich country with a big water problem. The journey was difficult, very slow and too expensive, so they gave up trying again. But today we really need more fresh water and the idea of pulling icebergs is back.

In some countries, when there is a bad drought, people try to make rain. They fly planes with chemicals above clouds. When the chemicals fall into the clouds, they sometimes make rain. But to use this idea, first you need clouds, and often the sky is cloudless and clear blue. So, this solution does not always work and it is expensive.

You can, of course, take the salt out of sea water. People have done it on a large scale for over fifty years. In special factories salt water from the sea goes in and fresh water comes out while the salt goes back into the sea. There are thousands of such factories in the world. Although it's expensive, it may be a good answer to the problem.

Adapted from 'Water for Life' by Bernard Smith, Pearson English Active Readers.

1 **Odpowiedz na pytanie.**

▶ What do you think about this idea?

> "Now our forest with Wi-Fi connection! Come and enjoy!"

2 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami z ramki.**

bin cause chemicals green landfill pollution rainforests recycle survivor throw

1 Where will they take the rubbish from the city when this ? is full?
2 If you have paper rubbish, put it in this ?.
3 I get very angry with people who are too lazy to ?.
4 After your picnic, please ? your rubbish in the bin. Don't leave it on the grass.
5 There are dangerous ? in the river and the fish are dying!
6 ? is everywhere – in the air, the ground and the seas.
7 Cars and factories ? global warming and it's a serious problem.
8 We need to use ? technology, like solar power, in our homes.
9 Tropical ? are often called the lungs of our planet.
10 He is the only ? of the catastrophe.

3 **Dopasuj problemy ekologiczne 1–4 do opisów sytuacji A–D. W parach wyraźcie opinie na ich temat, używając przykładów z ramki oraz słowniczka ze strony 40.**

Problems

1 air pollution
2 natural disasters
3 endangered species
4 global warming

Situations

A There are more and more droughts, fires, floods and hurricanes.
B Illegal hunting has killed many animals.
C The Earth is getting hotter and this is damaging the environment.
D There are harmful chemicals from cars and factories.

… is a very serious problem.
I'm worried about …
I think we have to do more about …
We must stop … because …
People mustn't …
We could …

I'm worried about endangered species. Tigers, for example, are dying out because of illegal hunting …

4 1 32 **Dopasuj zdania 1–4 do zdjęć A–D. Następnie posłuchaj czworga uczniów rozmawiajacych na temat problemów ekologicznych i uzupełnij w zeszycie zdania jednym wyrazem.**

1 Burning coal and trash damage the ? because they cause air pollution.
2 After a natural disaster, many ? have nowhere to live.
3 We shouldn't hunt whales because they are in ?.
4 Global warming is destroying the ? where polar bears live.

5 1 33 **Posłuchaj czterech wypowiedzi na temat recyklingu i odpowiedz na pytania.**

1 Why is speaker 1 complaining?
2 What does speaker 2 say can be reused from a battery?
3 What does speaker 3 collect?
4 What does speaker 4 say the benches are made out of?

6 1 33 **Posłuchaj wypowiedzi jeszcze raz i dopasuj do każdej z nich odpowiadające jej zdanie A–E. Jedno zdanie zostało podane dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi.**

This speaker

A collects things made of recycled materials.
B makes things out of recycled materials.
C is explaining why recycling is important.
D is advertising things made of recycled materials.
E thinks it should be easier to recycle rubbish in public places.

7 **W zeszycie ułóż pytania z rozsypanych wyrazów. Odpowiedzcie na nie w parach.**

1 recycle / does / What / your family / ?
2 in your neighbourhood / the recycling / Where / bins / are / ?

PRZYDATNE ZWROTY

PYTANIA O POZWOLENIE

May/Can I ask a question? Czy mogę zadać pytanie?
Is it OK to start / if I start a campfire? Czy można/mogę rozpalić ognisko?
Do you mind if I come? Czy będzie ci/pani/panu przeszkadzać, jeśli przyjdę?

ODPOWIEDZI

Yes, please do. Bardzo proszę.
Yes, go ahead. Jasne, śmiało (kiedy komuś na coś pozwalamy).
I'm afraid not. Niestety nie.
I'm afraid so. Niestety tak.
It's out of the question. Wykluczone.
No way. Nie ma mowy.

NAKAZY

Sit down and listen. Siadaj/Siadajcie i słuchaj/słuchajcie.
Everyone must save energy. Każdy musi / Wszyscy muszą oszczędzać energię.
We have to care about the environment. Musimy dbać o środowisko.
You should pick up that litter. Powinieneś/Powinnaś pozbierać te śmieci.
Is it (really) necessary? Czy to (naprawdę) konieczne?

ZAKAZY

Don't / Do not touch the animals. Nie dotykaj(cie) zwierząt.
You mustn't drop litter. Nie wolno śmiecić.
Smoking is forbidden. Palenie jest zabronione.
You're not allowed to feed pigeons. Nie wolno karmić gołębi.

1 **Dobierz zdania 1–8 do zdjęć tabliczek A–G. Jedno zdanie nie pasuje do żadnej tabliczki.**

1 You **mustn't** drop litter in the park.
2 You **aren't allowed** to put up a tent in the park.
3 Making campfires **is forbidden**.
4 The frozen lake is unsafe. **Don't** walk on it.
5 You **have to** put out your campfire and clean up after yourself.
6 You **shouldn't** give food to wild birds.
7 When you walk your dog here, you **mustn't** let it run freely.
8 You **can** go into the water but you are responsible for yourself.

2 **USE OF ENGLISH** **Przetłumacz w zeszycie podane w nawiasach fragmenty zdań na język angielski. W parach odpowiedzcie na pytania, używając wyrażeń z banku zwrotów powyżej.**

1 (**Czy wolno**) ? to bring your pets to school?
2 (**Czy konieczne jest**) ? to keep a dog on a leash?
3 (**Czy trzeba**) ? to clean up after your dog?
4 Is it OK (**karmić bezdomne koty**) ? ?
5 (**Czy nastolatki mogą pracować**) ? at an animal shelter?
6 (**Czy powinniśmy trzymać**) ? animals in zoos?

3 1 34 **Usłyszysz cztery wypowiedzi (1–4). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję A–E. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. Uwaga! Jedna reakcja została podana dodatkowo.**

A Yes, go ahead.
B I'm afraid so. It's necessary.
C I won't do that again. Promise!
D No, I'm afraid not. Parking is forbidden.
E You can't drive in the park. It's not allowed.

Wskazówka

Lista zasad obowiązujących na danym forum internetowym tworzona jest przez administratora forum. Zawiera ona nakazy i zakazy, które wyrażamy poprzez odpowiednie konstrukcje językowe.

PRZYDATNE ZWROTY

POWÓD WPISU

- **I'm writing to suggest …** Piszę, aby zaproponować…
- **Below is a set of rules for our group.** Poniżej znajdziecie zasady dotyczące działania naszej grupy.

REGUŁY I ZASADY

- **You can share your ideas with other group members.** Możecie się dzielić pomysłami z innymi członkami grupy.
- **Feel free to write openly what you think.** Nie krępujcie się pisać otwarcie, co myślicie.
- **Don't post private messages.** Nie zamieszczajcie prywatnych wiadomości.
- **You mustn't use bad language.** Nie wolno używać wulgaryzmów.

ZAKOŃCZENIE

- **Let me know what you think about these rules.** Dajcie znać, co sądzicie o tych zasadach.
- **Please feel free to add more rules to the list.** Zapraszam do dodawania zasad do listy.

1 Nowo powołana szkolna grupa „Przyjaciele Ziemi" prowadzi forum, na którym administrator proponuje listę zasad. Przeczytajcie wpis i odpowiedzcie na pytania pod tekstem.

John — 15 minutes ago

Hi there! I'm writing to suggest a few rules for our school's *Friends of the Earth* group. Here they are:

1 You can join our group if you are an eco-freak.
2 You can leave the group if you like, but you won't be accepted more than twice.
3 You mustn't troll, post fake news or private ads.
4 You may not write more than 200 words in a post.

Let me know what you think. Please feel free to add more rules to the list. We can discuss them at school on Friday.

1 Jakich struktur językowych użyto, aby wyrazić proponowane zasady?
2 Które punkty z regulaminu wyrażają zakazy?

2 Przeczytaj opublikowany w internecie spis reguł dotyczących uczestników szkolnej grupy. W zeszycie uzupełnij tekst wyrażeniami z ramki.

below is | can look | have to | must take

Pets' Temporary Caretakers — 03 minutes ago

We are a group of pupils called *Pets' Temporary Caretakers*. We look after homeless animals in our city. [1] ? a set of rules for our group:

1 As volunteers, we [2] ? spend at least three hours a week working for street animals.
2 We [3] ? all our animals to the vet twice a year for a check-up.
3 We [4] ? for new houses for pets both online and in real world.

3 Zapoznaj się z wpisem na forum grupy młodych ekologów. W zeszycie przetłumacz fragmenty podane w nawiasach na język angielski.

Admin — 48 minutes ago

Welcome all new members!
Here is a list of tasks for this year:

1 (**Wszyscy z nas muszą uczestniczyć w**) ? this year's *Clean up the Earth* action.
2 (**Powinniśmy przygotować**) ? new posters about endangered species.
3 (**Musimy znaleźć**) ? the latest information about global warming.

Remember that:

4 (**Nie możemy zbierać**) ? any money.
5 (**Nie wolno dzwonić do**) ? people to ask for help if they haven't given us their phone numbers.
6 (**Trzeba sprawdzać**) ? all the facts when you're writing an article.

4 Założyłeś/Założyłaś na forum ekologicznym szkolną grupę miłośników twojego regionu. Przygotuj wpis, w którym jako administrator/administratorka:

- poinformujesz, czym będą zajmować się członkowie grupy,
- określisz, jakich działań nie będzie można podejmować,
- poprosisz członków grupy o opinię na temat tych zasad.

Limit słów: 50–120 słów.

1 USE OF ENGLISH Wykorzystując podane wyrazy, uzupełnij w zeszycie każde zdanie z luką tak, aby zachować sens zdania wyjściowego. Nie zmieniaj formy podanych wyrazów. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy, wliczając w to wyraz już podany.

1 It's our duty to care about endangered species. **TO**
We ? care about endangered species.

2 You mustn't feed animals in the zoo. **ARE**
You ? to feed animals in the zoo.

3 Do you have to clean up after your dog? **NECESSARY**
? to clean up after your dog?

4 I promise not to swim in this dirty pond. **WILL**
I promise ? swim in this dirty pond.

5 You're not allowed to go this way. **FORBIDDEN**
It ? go this way.

6 Jacek has no intention of camping here. **IS**
Jacek ? to camp here.

2 W zeszycie uzupełnij każde zdanie z luką/lukami tak, aby zachować sens zdania wyjściowego.

1 My plan is to see Scotland next summer.
I'm ? Scotland next summer.

2 I may stay in today, because a storm is coming.
I think I ? in today, because a storm is coming.

3 Let me check the weather forecast for you.
I ? the weather forecast for you.

4 That's the last plastic bottle I've ever bought!
I ? plastic water bottles anymore.

5 The hurricane may get stronger.
The hurricane ? probably ? stronger.

6 We've arranged to plant trees around our school tomorrow.
? planting trees around our school tomorrow.

3 W każdym z poniższych zdań jeden wyraz został błędnie użyty. Popraw zdania i przepisz je do zeszytu.

1 Car gases and factories cause pollution in cities.

2 Because of legal hunting, a lot of animals are endangered.

3 There are more and more natural disasters like droughts, water, or hurricanes.

4 What can an individual do to protect risky species?

5 Throw up your rubbish.

6 Could you please pick out the litter?

4 W zeszycie przetłumacz fragmenty zdań podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczny i poprawny gramatycznie tekst. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.

Albatrosses are those amazing ocean birds which [1](**można zobaczyć**) ? in the North Pacific and in the Southern Ocean. There are 22 species of albatross and each one is considered endangered. This magnificent bird can spread its wings up to 4 metres. The albatross [2](**może żyć**) ? as long as 60–70 years. However, we [3](**nie będziemy mogli**) ? to enjoy these amazing birds for long, as their number [4](**zmniejszy się**) ? soon. There are several reasons for this, but one that we [5](**możemy powstrzymać**) ? is water pollution. In order to feed their young, albatrosses [6](**muszą latać**) ? for several days to collect enough food inside their beaks. But instead of fish, they often bring plastic bags, rubber or other litter as food. If their young eat such things, they [7](**mogą umrzeć**) ?. We need to realise that [8](**nie wolno zanieczyszczać**) ? rivers, seas or oceans and we [9](**musimy przetwarzać odpady**) ?.

5 Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

Who Says What, When and Where?

1 You want to go skating, but you can see this sign near the lake.
2 You want your friend to study with you for the test.
3 Your brother warns you not to go near a small green creature.
4 You see small insects running quickly over your friend.
5 You want your puppy to touch snow for the first time.
6 Grandma doesn't want you to get cold.

A Come on! Go ahead!
B You mustn't leave without a hat and a scarf.
C Don't touch that frog! It may be dangerous.
D Stand up quickly or you'll be covered in them soon.
E Thin ice!
F Can you come over and revise with me?

6 PODRÓŻOWANIE I TURYSTYKA

S6 Słowniczek

TRANSPORT

airport /'eəpɔːt/ lotnisko
boat /bəʊt/ łódź
bus stop/station /'bʌs stɒp/,steɪʃən/ przystanek/dworzec autobusowy
coach /kəʊtʃ/ autokar
ferry /'feri/ prom
lorry /'lɒri/ ciężarówka
means of transport /ˌmiːnz əv 'trænspɔːt/ środek/środki transportu
motorbike /'məʊtəbaɪk/ motocykl
on foot /ɒn 'fʊt/ pieszo
plane /pleɪn/ samolot
platform /'plætfɔːm/ peron
public transport /ˌpʌblɪk 'trænspɔːt/ transport publiczny
railway/train station /'reɪlweɪ/'treɪn ˌsteɪʃən/ dworzec kolejowy
ship /ʃɪp/ statek
taxi rank /'tæksi ræŋk/ postój taksówek
train /treɪn/ pociąg
tram /træm/ tramwaj
underground/tube (BrE)/subway (AmE) /'ʌndəgraʊnd/tjuːb/'sʌbweɪ/ metro
underground/tube station /'ʌndəgraʊnd/tjuːb ˌsteɪʃən/ stacja metra

PODRÓŻOWANIE

accident /'æksɪdənt/ wypadek
arrival /ə'raɪvəl/ przybycie, przyjazd
arrive in (a city/country) /ə'raɪv ɪn (ə 'sɪti/'kʌntri)/ przybyć/przyjechać do (miasta/kraju)
arrive at (a station/cinema) /əˌraɪv ət (ə 'steɪʃən/'sɪnəmə)/ przybyć, przyjechać na/do (stację/kina)
baggage reclaim /ˌbægɪdʒ 'riːkleɪm/ odbiór bagażu
board /bɔːd/ wchodzić na pokład
boarding card /'bɔːdɪŋ kɑːd/ karta pokładowa
book a flight /ˌbʊk ə 'flaɪt/ zarezerwować lot
change (trains/planes/buses) /ˌtʃeɪndʒ ('treɪnz/'pleɪnz/'bʌsɪz)/ przesiadać się
check-in desk /'tʃek ɪn desk/ stanowisko odprawy, recepcja
cruise /kruːz/ rejs wycieczkowy
delayed /diˈleɪd/ opóźniony
depart /dɪ'pɑːt/ odjeżdżać, odlatywać
departure /dɪ'pɑːtʃə/ odjazd, odlot
destination /ˌdestə'neɪʃən/ cel podróży
drive /draɪv/ prowadzić samochód
duty-free shop /ˌdjuːti 'friː ʃɒp/ sklep wolnocłowy
emergency /ɪ'mɜːdʒənsi/ nagły wypadek, sytuacja kryzysowa, awaria
excursion /ɪk'skɜːʃən/ wycieczka
fasten your seat belts /ˌfɑːsən jə 'siːt belts/ zapinać pasy
flight /flaɪt/ lot
flight attendant /'flaɪt əˌtendənt/ steward/stewardesa
flight number /ˌflaɪt 'nʌmbə/ numer lotu
fly /flaɪ/ lecieć
gate /geɪt/ wyjście (do samolotu)
go abroad /ˌgəʊ ə'brɔːd/ wyjechać za granicę
(hand) luggage/baggage /('hænd) ˌlʌgɪdʒ/,bægɪdʒ/ bagaż (podręczny)
hitchhiking /'hɪtʃˌhaɪkɪŋ/ jazda autostopem
journey /'dʒɜːni/ podróż
land /lænd/ lądować
leave /liːv/ odjeżdżać, wychodzić, zostawiać
lose one's luggage /ˌluːz wʌnz 'lʌgɪdʒ/ zgubić bagaż
make a reservation /ˌmeɪk ə ˌrezə'veɪʃən/ zrobić rezerwację
miss the bus/train /ˌmɪs ðə 'bʌs/ 'treɪn/ spóźnić się na autobus/pociąg
on board /ɒn 'bɔːd/ na pokładzie
pack /pæk/ pakować
passenger /'pæsɪndʒə/ pasażer/pasażerka
passport /'pɑːspɔːt/ paszport
school trip /'skuːl trɪp/ wycieczka szkolna
(aisle/window) seat /('aɪl/'wɪndəʊ) siːt/ miejsce (przy przejściu/oknie)
sightseeing tour /'saɪtˌsiːɪŋ tʊə/ wycieczka objazdowa
single/return ticket /ˌsɪŋgəl/rɪˌtɜːn 'tɪkət/ bilet w jedną stronę / w obie strony
take a train/plane/flight /ˌteɪk ə 'treɪn/'pleɪn/'flaɪt/ pojechać pociągiem / polecieć samolotem
ticket office /'tɪkət ˌɒfɪs/ kasa biletowa
timetable /'taɪmˌteɪbəl/ rozkład jazdy
tourist /'tʊərɪst/ turysta/turystka
travel agent's /'trævəl ˌeɪdʒənts/ biuro podróży
travel around the world /ˌtrævəl əˌraʊnd ðə 'wɜːld/ podróżować dookoła świata
travel by coach/train/plane /ˌtrævəl baɪ 'kəʊtʃ/'treɪn/'pleɪn/ podróżować autokarem/pociągiem/samolotem
voucher /'vaʊtʃə/ kupon, talon
voyage /'vɔɪɪdʒ/ podróż morska

ZAKWATEROWANIE

accommodation /əˌkɒmə'deɪʃən/ zakwaterowanie
B&B (bed and breakfast) /ˌbiː ənd 'biː (ˌbed ənd 'brekfəst)/ pokoje gościnne (nocleg i śniadanie)
camper /'kæmpə/ samochód kempingowy
campsite /'kæmpsaɪt/ pole namiotowe, kemping
caravan /'kærəvæn/ przyczepa kempingowa
guest /gest/ gość
guesthouse /'gestˌhaʊs/ pensjonat
mountain shelter /'maʊntən ˌʃeltə/ schronisko górskie
receptionist /rɪ'sepʃənəst/ recepcjonista/recepcjonistka
single/double room /ˌsɪŋgəl/,dʌbəl 'ruːm/ pokój jednoosobowy/dwuosobowy
tent /tent/ namiot
youth hostel /'juːθ ˌhɒstl/ schronisko młodzieżowe

EKWIPUNEK

charger /'tʃɑːdʒə/ ładowarka (np. do telefonu)
deckchair /'dekˌtʃeə/ leżak
guidebook /'gaɪdbʊk/ przewodnik
matches /'mætʃɪz/ zapałki
raincoat /'reɪnkəʊt/ płaszcz przeciwdeszczowy
rucksack/backpack /'rʌksæk/ 'bækpæk/ plecak
skis /skiːz/ narty
sleeping bag /'sliːpɪŋ bæg/ śpiwór
suitcase /'suːtkeɪs/ walizka
sun cream /'sʌn kriːm/ krem do opalania
sunglasses /'sʌnˌglɑːsəz/ okulary przeciwsłoneczne
swimsuit /'swɪmsuːt/ kostium kąpielowy
swimming trunks /'swɪmɪŋ trʌŋks/ kąpielówki
torch /tɔːtʃ/ latarka

WAKACJE

RODZAJE WAKACJI

backpacking /'bækˌpækɪŋ/ wędrówka z plecakiem
backpacker /'bækˌpækə/ turysta wędrujący z plecakiem (zwykle młody i bez pieniędzy)
day out /ˌdeɪ 'aʊt/ wycieczka jednodniowa
go camping /ˌgəʊ 'kæmpɪŋ/ pojechać pod namiot
go to the seaside/mountains /ˌgəʊ tə ðə 'siːsaɪd/'maʊntɪnz/ pojechać nad morze / w góry
go sightseeing /ˌgəʊ 'saɪtˌsiːɪŋ/ zwiedzać
package holiday /'pækɪdʒ ˌhɒlədeɪ/ wakacje zorganizowane
(sports) camp /('spɔːts) kæmp/ obóz (sportowy)
winter holiday /'wɪntə ˌhɒlədeɪ/ ferie zimowe

MIEJSCA, CZYNNOŚCI, ATRAKCJE

beach /biːtʃ/ plaża
beautiful views /ˌbjuːtəfəl 'vjuːz/ piękne widoki
build a sandcastle /ˌbɪld ə 'sændˌkɑːsəl/ zbudować zamek z piasku
campfire /'kæmpfaɪə/ ognisko na biwaku
canoeing /kə'nuːɪŋ/ pływanie kajakiem
castle /'kɑːsəl/ zamek
climb /klaɪm/ wspinać się
dungeon /'dʌndʒən/ loch
exhibition /ˌeksə'bɪʃən/ wystawa
explore the sights /ɪkˌsplɔː ðə 'saɪts/ zwiedzać ciekawe miejsca
funfair /'fʌnfeə/ wesołe miasteczko
have a bite /ˌhəv ə 'baɪt/ przegryźć coś, zjeść niewielki posiłek
hiking /'haɪkɪŋ/ piesze wycieczki, wędrówki
hire (a bike) /ˌhaɪə (ə 'baɪk)/ wynajął (rower)
make a fire /ˌmeɪk ə ˌfaɪə/ rozpalić ognisko
main square /ˌmeɪn 'skweə/ główny plac
museum /mjuː'ziəm/ muzeum
place of interest /ˌpleɪs əv 'ɪntrəst/ ciekawe miejsce
postcard /'pəʊstkɑːd/ pocztówka
queue /kjuː/ kolejka; stać w kolejce
ride /raɪd/ jeździć (np. rowerem / kolejką górską); jazda, przejażdżka
roller coaster /'rəʊlə ˌkəʊstə/ kolejka górska
sail /seɪl/ żeglować
sand /sænd/ piasek
ski /skiː/ jeździć na nartach
sleepover /'sliːpəʊvə/ impreza z noclegiem, nocowanie
snorkelling /'snɔːkəlɪŋ/ nurkowanie z rurką
snowboarding /'snəʊbɔːdɪŋ/ jazda na snowboardzie
souvenir /ˌsuːvə'nɪə/ pamiątka
sunbathe /'sʌnbeɪð/ opalać się
take photos /ˌteɪk 'fəʊtəʊz/ robić zdjęcia
theme park /'θiːm pɑːk/ park rozrywki
tourist attraction /'tʊərəst əˌtrækʃən/ atrakcja turystyczna
tourist information office /ˌtʊərəst ˌɪnfə'meɪʃən ˌɒfəs/ biuro informacji turystycznej
visit /'vɪzət/ odwiedzać

WSKAZYWANIE DROGI

ask/show sb the way /ˌɑːsk/,ʃəʊ ˌsʌmbɒdi ðə 'weɪ/ pytać o / wskazywać komuś drogę
cross the street /ˌkrɒs ðə 'striːt/ przejść przez ulicę
get lost /ˌget 'lɒst/ zgubić się, zabłądzić
go along/down a street /ˌgəʊ əˌlɒŋ/ ˌdaʊn ə 'striːt / iść wzdłuż ulicy
go past sth /ˌgəʊ 'pɑːst ˌsʌmθɪŋ/ przejść obok czegoś, mijać coś
go straight (on) /ˌgəʊ streɪt ('ɒn)/ iść prosto
on the corner /ˌɒn ðə 'kɔːnə/ na rogu
on the/your right/left /ˌɒn ðə/jə 'raɪt/'left/ po prawej/lewej stronie
opposite /'ɒpəzət/ naprzeciwko
take the (first) turning on the right /ˌteɪk ðə (ˌfɜːst) ˌtɜːnɪŋ ɒn ðə 'raɪt / skręcić w (pierwszą) przecznicę po prawej stronie
turn right/left into /ˌtɜːn 'raɪt/'left ˌɪntə/ skręcać w prawo/lewo w (ulicę)

CZASOWNIKI ZŁOŻONE

break down /ˌbreɪk 'daʊn/ zepsuć się (o pojeździe)
check in (at the airport/online) /ˌtʃek ˌɪn (ət ði 'eəpɔːt/ɒn'laɪn)/ przejść odprawę biletową (na lotnisku / przez internet)
check in/out (at the hotel) /ˌtʃek ˌɪn/ˌaʊt (ət ðə həʊ'tel)/ zameldować się / wymeldować się (w/z hotelu)
get into / out of a car /ˌget ˌɪntə / ˌaʊt əv ə 'kɑː/ wsiąść do samochodu / wysiąść z samochodu
get on/off a train/bus /get ˌɒn/,ɒf ə 'treɪn/'bʌs/ wsiąść do / wysiąść z pociągu/autobusu
go away on holiday /ˌgəʊ əˌweɪ ɒn 'hɒlədeɪ/ wyjechać na wakacje
pick sb up /ˌpɪk ˌsʌmbɒdi 'ʌp/ podjechać po kogoś
put up a tent /pʊt ˌʌp ə 'tent/ rozbić namiot
run out (of petrol) /rʌn ˌaʊt əv ('petrəl)/ (o benzynie) skończyć się
set off/out /ˌset 'ɒf/'aʊt/ wyruszyć
slow down /ˌsləʊ 'daʊn/ zwolnić
take off /ˌteɪk 'ɒf/ wystartować (o samolocie)

1 Znajdź w słowniczku obok:

1 nazwy pięciu środków transportu, np. *boat*
2 nazwy pięciu rzeczy, które warto zabrać w podróż, np. *charger*
3 nazwy pięciu czynności, które można wykonywać podczas urlopu/wakacji, np. *canoeing*
4 nazwy czterech miejsc, w których można się zatrzymać w podróży, np. *B&B*

2 W parach przeczytajcie definicje i wskażcie poprawną odpowiedź.

1 a journey by boat for pleasure
a voyage OR a cruise?
2 an official permission to stay in a foreign country for some time
a visa OR a passport?
3 visiting famous or interesting places
sightseeing OR sunbathing?
4 the holiday activity of living in a tent
camping OR backpacking?
5 a ticket for a trip from one place to another and back again
a single ticket OR a return ticket?

3 W zeszycie uzupełnij zdania, używając słowniczka obok. Czy zdania te są według ciebie prawdziwe?

1 The best means of ? is the bike.
2 You need a lot of money to ? sightseeing.
3 It's best to visit different places ? coach.
4 A ? camp is a great place to enjoy a lot of physical activities.
5 It's easy to learn a new language when you go ?.

4 W parach zadajcie sobie poniższe pytanie:

▶ What's your favourite way of travelling? Why?

I (don't) like travelling by (car), because ...
I also like travelling by ...
I've never travelled by ...
I've always dreamed of travelling by ...

5 W zeszycie uzupełnij zdania słowami oznaczającymi podróż. Pierwsze litery wyrazów zostały podane.

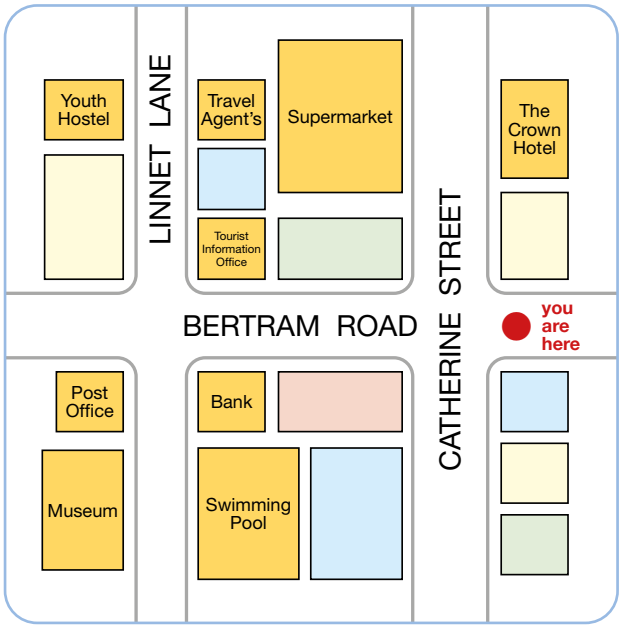
1 Last year we went on a school **t** ? to the mountains.
2 It was a long **j** ?; it took us twelve hours to get there.
3 My mum went to the **t** ? agent's to look at their last minute offers.
4 I've just printed our plane tickets. Our **f** ? number is BA 5975.
5 My parents are going on a sightseeing **t** ? of Italy this summer.
6 Before aeroplanes were invented, the **v** ? to America on a steam ship took two weeks.
7 Today there's an **e** ? to see an old castle.

6 W zeszycie uzupełnij pytania odpowiednimi formami czasowników z ramki. Następnie zadajcie sobie nawzajem pytania i odpowiedzcie na nie.

book fasten get make miss

1 Do you know how to put up a tent and ? a fire?
2 Do you always ? your seatbelts in the back seat of a car?
3 What is the easiest way to ? a flight or a hotel room?
4 Have you ever ? lost? Where was it?
5 Have you ever ? a train or a flight? What happened?

7 1 35 Dokąd chciał dojść turysta? Spójrz na plan. Posłuchaj wskazówek i wskaż na planie opisywaną trasę.

8 W parach podajcie sobie wskazówki, jak dotrzeć do innych miejsc na planie, nie zdradzając, o jakie miejsca wam chodzi.

SPRAWDŹ SIĘ

PAST CONTINUOUS, PAST SIMPLE

1 **Wybierz opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 What **were you doing / did you do** at nine o'clock last night?
2 It **was raining / rained** when I woke up.
3 I **dropped / was dropping** my phone while I **was getting / got** on the bus.

2 **W których dwóch z podanych poniżej funkcji używamy czasu Past Continuous? Dopasuj do nich zdania z zadania 1.**

A opis nawyków i przyzwyczajeń w przeszłości
B opis czynności, które zaczęły się w przeszłości i nadal trwają
C opis czynności lub sytuacji stanowiącej tło innego wydarzenia
D opis stanów lub czynności, które trwały lub były wykonywane w określonym momencie w przeszłości

GRAMMAR BANK ▸ strona 86

3 **Wskaż formy, które poprawnie uzupełniają tekst anegdoty.**

I'm sure you've heard of Windsor Castle near London. The flight path of Heathrow International Airport is just above the castle. One day, while some tourists [1] **stood / were standing** near Windsor Castle and [2] **admired / were admiring** it, a plane [3] **was flying / flew** quickly over their heads, making a lot of noise. Then, one tourist [4] **was saying / said**: 'Why [5] **did they build / were they building** a castle so close to the airport?'

4 **W zeszycie uzupełnij zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie wyrazy podane w nawiasach. Jeśli jest to konieczne – dodaj inne wyrazy, tak aby zdania były logiczne i poprawne. Użyj czasów Past Simple lub Past Continuous.**

1 While (**she / pack / suitcase**) ?, her brother was vacuuming the flat.
2 When I arrived, (**they / wait**) ? me at the platform.
3 My phone rang while I (**check / map**) ?.
4 Magda and Chris (**miss / flight**) ? because they got stuck in a traffic jam.
5 We were having fun when suddenly the car (**break down**) ?.

5 1 36 **Przeczytaj tekst i w zeszycie uzupełnij luki czasownikami w nawiasach w czasie Past Simple lub Past Continuous. Posłuchaj i sprawdź.**

Here's The News!

THE DOGGY TOUR OF LONDON

Have you ever been on a sightseeing tour with your dog?

Last night I [1] ? (**organise**) some folders on my smartphone when I found this photo of the K9 bus. I [2] ? (**take**) it in January 2017 when the special tour bus for dogs and their owners was driving around London for four days. My friend [3] ? (**tell**) me about it. He already had the ticket and I [4] ? (**decide**) to join him with my Daisy.

The 90-minute tour of historical doggy places was free, you just had to book it online. It [5] ? (**begin**) at about 11 a.m. at Lambeth Bridge. When we arrived there, some people and their dogs [6] ? (**queue**) to get on the bus (you can see this scene in the photo). There was a tour guide on board. While we were going from place to place, he [7] ? (**talk**) about London landmarks connected with dogs. There are a lot of them, for example, Buckingham Palace, home to the famous Royal corgis of Queen Elizabeth, or Hyde Park – the most famous dog walking place. There were stops in other parks too. I think Daisy enjoyed the ride, I certainly did.

Are there any pet-friendly tourist attractions in your town?

6 **W zeszycie odpowiedz na pytania na temat tekstu z zadania 5.**

1 Who was the tour organised for?
2 Where and when did the tour start?
3 How long did it last?
4 Which two famous places connected with dogs does the text mention?

POWTÓRZ TAKŻE

ZAIMKI OSOBOWE; FORMY DZIERŻAWCZE; ZAIMKI ZWROTNE I WZAJEMNE

GRAMMAR BANK ▸ strona 86

1 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 What's the biggest city you've ever been to?
2 Which of the cities below would you like to visit? Why?

Istanbul London New York
Rio Sydney Tokyo

2 **Przeczytaj definicje A–C. Wybierz tę, która objaśnia znaczenie wyrażenia *city break*.**

A a long multi-city trip
B a short holiday in a large city
C a nature holiday far away from big cities

3 **Przeczytaj teksty A–D i odpowiedz na pytania. Do niektórych pytań pasuje więcej niż jeden tekst. Uzasadnij swój wybór.**

1 Which text may be useful for tourists?
2 Which text gives opinions about a place?
3 Which text mentions plans for a meeting?
4 Which text is a personal message to a friend?
5 Which text gives information about ticket prices?

The River Thames Pass for just £10!*

A

- **Explore the heart of London and some of its best sights.**
- With the 24-hour River Thames Pass, you can get on any of our boats at any one of the five piers: **Westminster, London Eye, Bankside, Tower, and Greenwich.**
- Our all-weather sightseeing boats offer upper decks, saloons with panoramic windows and live commentary in English.

**Only if you buy tickets online.*

B

COMMENTS

Tom 2017 March 02

I went to the London Dungeon today. We were walking through different rooms to watch live actors act scenes from London's dark history. There's a ride at the end, similar to Disney's Tower of Terror ride, but not as thrilling. I didn't like the walk in the dark with so many people because I couldn't see the scenes. Also, no gift shop. But overall, it was a fun experience. The tickets are quite expensive, but I had a free voucher.

4 1.37 **Przeczytaj ponownie cztery teksty. Z podanych odpowiedzi A–C wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 According to the leaflet (A)
A the Pass offers five rides within 24 hours.
B you can use the boats in any kind of weather.
C you can buy the Pass for £10 from any ticket office.

2 The author of the post (B)
A enjoyed visiting the London Dungeon despite some small problems.
B was disappointed with the London Dungeon because of the ticket price.
C liked the whole experience because of his group and the gift shop.

3 In her email (C) Ana wants to
A inform Janek where exactly she is.
B invite Janek to London.
C recommend a place to eat.

4 Judging from the text message (D), the sender
A is ready and waiting for a friend at Wembley Stadium.
B has had problems contacting a friend.
C is going to meet a friend at 4 p.m.

5 **Przeczytajcie propozycję krótkiego wyjazdu. W parach odpowiedzcie na pytania.**

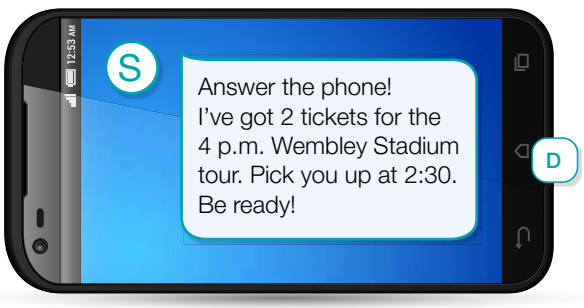
You're going on a city break to London next week. Your airline offers you one free voucher for different attractions. Which voucher will you choose? Why?

1 A voucher for a meal for two people in a fish-and-chips restaurant.
2 A ticket for the guided Wembley Stadium tour.
3 A Thames evening river cruise.
4 A ride on the London Eye.

C

Hi Janek!
When you arrive in London on Wednesday, I'm sure you'll be hungry so let's have a bite. My favourite place near Trafalgar Square is The Sherlock Holmes pub (I'm a big Sherlock fan myself). The place is always busy, but the service is fast and the fish-and-chips the best in town!
Let me know what you think, OK?
Ana

D

1 **W zeszycie uzupełnij cytat wyrazami z ramki. Odpowiedz na pytania.**

▶ What does the quote mean? Do you agree with it? Why?/Why not?

house passport stamps

"It's better to have a ? full of ? than a ? full of stuff."

2 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami z ramki.**

attractions card desk luggage park rank square ticket

1 At 5 a.m. I was looking for my passport and **boarding** ?. I needed them to get on the plane to Moscow.
2 Look, there's a **taxi** ? outside the hotel.
3 This **hand** ? is very heavy. What did you put in it?
4 How much time do you need to see all the **tourist** ? in Paris?
5 I really like the **main** ? in Wrocław – it's got lots of shops and cafés.
6 Lucy's favourite **theme** ? is Alton Towers in England. She says it's a lot of fun!
7 How much is a **return** ? to New York City, please?
8 The receptionist at the **check-in** ? can give us our room keys.

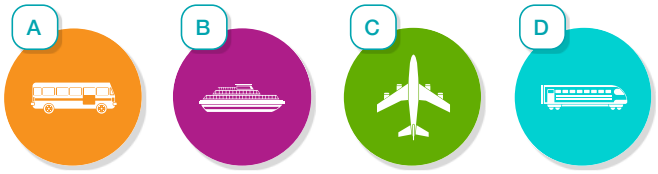
3 **W parach odpowiedzcie na pytania. Użyjcie wyrażeń z ramki oraz listy słówek ze strony 48.**

1 Which of the tourist attractions/destinations in exercise 2 would you like to go to and why?
2 What other place would you like to visit on holiday? What can you do there?

I'd love to go to … because …
I've always wanted to visit …
It's an interesting place because …
The sights are amazing/fantastic/exceptional.
… has the best beaches!
explore the sights

I'd love to go to Greece because the sights are amazing and it has the best beaches.

4 1 38 **Posłuchaj czterech osób i dopasuj środek transportu do każdej wypowiedzi 1–4. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

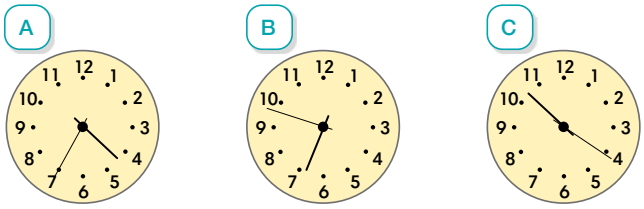
5 1 39 **Posłuchaj pięciu wypowiedzi na temat podróżowania. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu dopasuj do każdej wypowiedzi 1–5 odpowiadające jej zdanie A–E. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

This person / These people

A will get some advice about transport.
B have/has changed their holiday plans.
C will see a lot in one day.
D will travel to and from the same place.
E will begin their trip very soon.

6 1 39 **Ponownie posłuchaj nagrania. Na podstawie zawartych w nim informacji w zadaniach 1–5 z podanych odpowiedzi wybierz właściwą. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 What time will the man get to Carnforth?

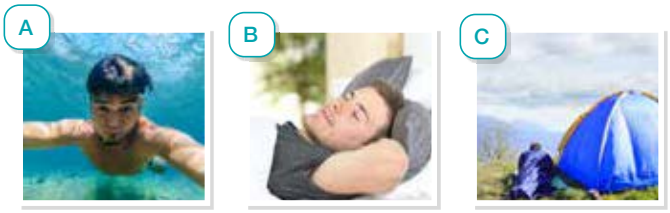

2 What does the man show the woman?
A a passport and a boarding card
B an airline ticket and a boarding card
C a passport and an airline ticket

3 What will the people not do?
A go to the theme park on foot
B take a taxi to the theme park
C get a bus to the theme park

4 The woman is speaking to a group of people
A at a place of interest.
B on a sightseeing tour.
C at a tourist information office.

5 What is Ben going to do on his holiday?

PRZYDATNE ZWROTY

PYTANIA O DROGĘ

Excuse me, how do I get to the airport? Przepraszam, jak dojadę na lotnisko?
Excuse me, I'm looking for the ticket office. Przepraszam, szukam kasy biletowej.
Can you show me the way to the train station? Czy może mi pan/pani wskazać drogę do dworca kolejowego?

WSKAZÓWKI

Go straight on (down this street). Idź prosto (tą ulicą).
Turn left at the traffic lights. Skręć w lewo na światłach.
Take the second right. Skręć w drugą ulicę po prawej.
Go past the shoe shop. Miniesz sklep z butami.
Cross the street. Przejdź przez ulicę.
The train station is on your left. Dworzec będzie po lewej stronie.
You can't miss it. Nie sposób go/jej nie zauważyć.

PODRÓŻ POCIĄGIEM

What time does it get to Oxford? O której będziemy w Oksfordzie? / O której (ten pociąg) przybędzie do Oksfordu?
Which platform does this train depart from? Z którego peronu odjeżdża ten pociąg?
You have to change at Koluszki. Musi się pan/pani przesiąść w Koluszkach.
A single/return to Paris, please. Poproszę bilet w jedną stronę/tam i z powrotem do Paryża.
Is this seat taken? Czy to miejsce jest zajęte?

PODRÓŻ SAMOLOTEM

Could I have a window/aisle seat, please? Czy mogę prosić o miejsce przy oknie / przy przejściu?
Do not leave your luggage unattended. Nie zostawiaj bagażu bez opieki.
Here's your boarding card. Oto karta pokładowa.
Welcome on board. Witamy na pokładzie.
Please fasten your seat belts. Proszę zapiąć pasy.

1 **Wybierz właściwe uzupełnienia. W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 How many flights have you **taken / made** so far?
2 What's the fastest you've ever travelled **in / by** train?

2 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij tekst, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo. W parach odpowiedzcie na pytanie z tekstu.**

between departures destinations getting taking through

Which do you find more exciting: high-speed trains or planes?

If you enjoy both, Shanghai Pudong Airport might be a great place for you. One of the busiest airports in China offers not only flights to over 200 [1] worldwide but also the fastest train ride in the world. Passengers can travel [2] the airport and the city on the magnetic train called the *Maglev*. It covers the distance of 30.5 km in 7 minutes and 20 seconds, reaching 431 kmph. This is much faster than the speed of a plane when it's [3] off.

3 1 40 **Posłuchaj nagrania. W zeszycie dopasuj ogłoszenia 1–6 do miejsc A–D. Do niektórych ogłoszeń pasuje więcej niż jedno miejsce.**

A at an airport **C** on a plane
B at a train station **D** on a train

4 **Do każdej z opisanych sytuacji 1–5 dobierz właściwą reakcję A–C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Kupujesz bilet na autobus z lotniska do miasta. Jak poprosisz o bilet tam i z powrotem?
A Can I have a single, please?
B A return to Cambridge, please.
C Tickets, please.

2 Kierowca prosi pasażerów o okazanie biletów. Co powiesz, podając mu swój?
A Yes, please. **B** Over there. **C** Here you are.

3 Jak zapytasz kierowcę, o której autobus przyjedzie do centrum miasta?
A When is the next bus towards the city centre?
B When does it get to the city centre?
C What time does it leave for the city centre?

4 Chcesz usiąść na miejscu obok innego pasażera. Co powiesz?
A Is this seat taken?
B I'd like an aisle seat, please.
C Please take a seat.

5 W czasie odprawy na lotnisku chcesz poprosić o miejsce przy przejściu. Co powiesz?
A Can I have a chair next to the corridor?
B May I sit here by the corridor?
C Can I have an aisle seat, please?

Wskazówka

Pocztówka to krótki, zwykle nieformalny tekst, w którym piszesz, gdzie jesteś (np. na wakacjach), od jak dawna i kto ci towarzyszy. Możesz również krótko opisać to miejsce, wspomnieć, jaka jest pogoda i jak spędzasz czas. Dobrze jest napomknąć o ciekawym wydarzeniu, niezwykłym miejscu czy zabawnej sytuacji. Na koniec można przekazać pozdrowienia rodzinie/znajomym. Dozwolone jest użycie form skróconych.

PRZYDATNE ZWROTY

WPROWADZENIE INTERESUJĄCEJ INFORMACJI

Guess what? Zgadnij, co się stało.
You won't believe what happened. Nie uwierzysz, co się stało.

PRZEKAZYWANIE POZDROWIEŃ

- **Say hello to Ann for me, please.** Pozdrów ode mnie Ann.
- **Give my love to Tom.** Przekaż pozdrowienia Tomowi.
- **Give your parents my regards.** Ukłony/pozdrowienia dla rodziców.

POŻEGNANIE

- Nieformalne: **See you soon! / Hugs! / Take care.**
- Formalne: **Regards / Best regards.**

1 **Przeczytaj wzorcową pocztówkę, w której Andrzej:**

- krótko opisuje swoje wakacje,
- wspomina wydarzenie, które miało miejsce w tym czasie,
- informuje, kiedy wraca z wakacji.

Wskaż części tekstu odpowiadające punktom zadania. Następnie odpowiedz na pytania 1–4.

Hi Matthew,
Greetings from Bieszczady National Park! I'm backpacking with my dad. The weather is great – it's sunny and warm here. We're staying in mountain shelters and sleeping on the floor in sleeping bags, so it's wild! Yesterday we were canoeing in the Solina River and guess what? There was a bear! It was eating a fish and watching us! I hope your holidays are fine too.
We're going home tomorrow.
See you in ten days in London,
Andrzej

1 How is Andrzej spending his holidays?
2 Where is he staying?
3 What happened when he was canoeing?
4 When is Andrzej coming back from the Bieszczady mountains?

2 **Przeczytaj pocztówkę Piotrka i wybierz właściwe formy wyróżnionych czasowników. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Hi Mark,
Greetings from the Masurian Lake District, where I [1] **spend / am spending** my holidays with my family. We [2] **are sailing** / **sail** on a small yacht and we [3] **stay / are staying** in a campsite near a lake. You won't believe what happened a few days ago: there [4] **is / was** a terrible storm. We [5] **cooked / were cooking** dinner in front of our tent when it suddenly started. Luckily, no one got hurt. Some boats got damaged, but not ours. The next day Dad helped other tourists repair their yachts. I [6] **took / were taking** lots of photos of my dad working. I've just posted them on FB.
Take care,
Piotr

3 **Przeczytaj pocztówkę, w której Bartek miał napisać:**

- gdzie przebywa na wakacjach,
- jak spędza czas,
- jakie ciekawe wydarzenie miało miejsce podczas wakacji.

Które z fragmentów polecenia zostały poprawnie zrealizowane, a które nie? Przepisz do zeszytu poprawiony tekst.

Hi Kevin,
I'm in Spain with my family! We're staying in a five-star hotel in Madrid, close to the Royal Palace. Madrid is a huge city with lots of amazing places to see. We're travelling by underground everywhere. I'm taking photos all the time and posting them on Facebook. Have you seen them?
We aren't sunbathing because there's no beach, but the sunlight is so strong that we're already suntanned.
How are you doing? See you soon!
Bartek

4 **Jesteś na wakacjach. Napisz do znajomych pocztówkę, w której:**

- poinformujesz, gdzie i z kim jesteś,
- opiszesz, jak spędzasz czas,
- napiszesz, kiedy wracasz.

Limit słów: 50–120.

1 **W zeszycie uzupełnij każdą lukę jednym wyrazem utworzonym od podanego słowa.**

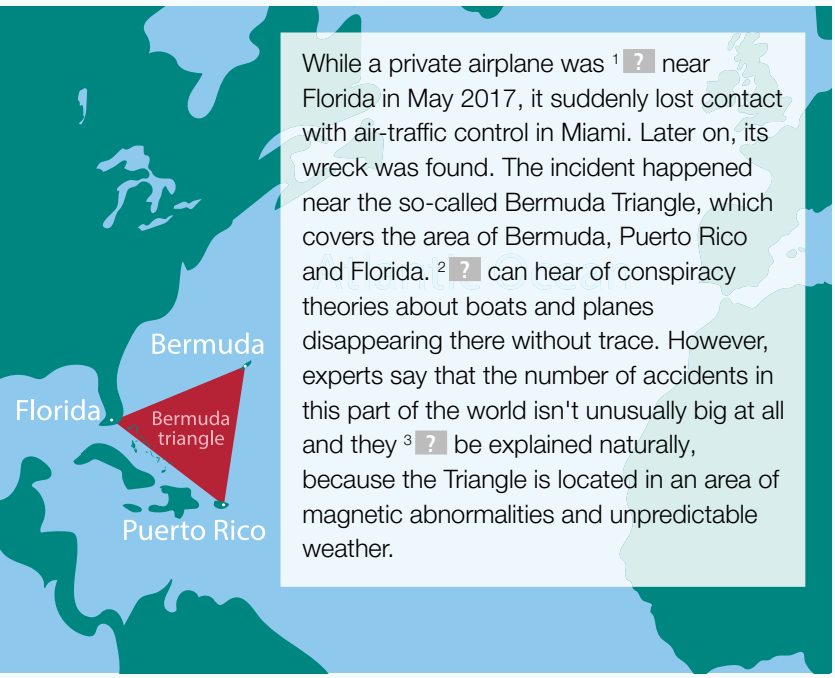
1 ? travel cheap and get to know lots of people. **BACKPACK**
2 At the beginning of the flight, the flight ? explain safety regulations on board. **ATTEND**
3 Excuse me, how do I get to the nearest ? station, please? **GROUND**
4 This app with the city transport ? makes travelling easy. **TABLE**
5 Jack couldn't find any cheap ? on the Internet. **ACCOMMODATE**
6 I'd like to go ? in Amsterdam during my next city break. **SEEING**

2 **W zeszycie uzupełnij każde zdanie z luką tak, aby zachować sens zdania wyjściowego. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy.**

1 We've got no more petrol.
We ? of petrol.
2 We couldn't go because there was something wrong with our car.
We couldn't go because ? down.
3 Could I sit here?
Is ? taken?
4 Can I have a ticket to and from Gdańsk, please?
Can I have a ? to Gdańsk, please?
5 We can't walk to the square because it is too far.
We can't go ? to the square because it is too far.

3 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij tekst, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy słowa podano dodatkowo.**

can	flying	must	seeing	this	you

While a private airplane was [1] ? near Florida in May 2017, it suddenly lost contact with air-traffic control in Miami. Later on, its wreck was found. The incident happened near the so-called Bermuda Triangle, which covers the area of Bermuda, Puerto Rico and Florida. [2] ? can hear of conspiracy theories about boats and planes disappearing there without trace. However, experts say that the number of accidents in this part of the world isn't unusually big at all and they [3] ? be explained naturally, because the Triangle is located in an area of magnetic abnormalities and unpredictable weather.

4 **W zeszycie przetłumacz fragmenty zdań podane w nawiasach. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

When Ola was in London last January, she saw an advert on the city's double-decker: "[1](**Jeśli chcesz**) ? have fun, how about spending a night at the Natural History Museum?" Together with her ten-year-old cousin, Ola bought tickets online for the *Dino Snores for Kids* event. As [2](**wchodziły**) ? the main hall, Ola and [3](**jej kuzynka zobaczyły**) ? a huge 25-metre long blue whale. Next, they explored the museum with torches. [4](**Podczas gdy chodziły**) ? round the museum, [5](**odkrywały**) ? more and more about the animal kingdom. After that, they made their own dinosaur T-shirts [6](**i obejrzały**) ? a science show. When [7](**wychodziły z**) ? the museum the next morning, they were so excited that their parents decided to check it out too. They went to the *Dino Snores for Grown-ups* sleepover at the museum with an all-night monster film marathon.

5 **Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 A passer-by tells you where the huge Royal Palace is located.
2 It's been snowing and your train is late. You want to find out when it's expected.
3 It's time to board the plane but you don't know where to go.
4 You hear your train is arriving somewhere else than earlier scheduled.
5 When you travel, keep an eye on your suitcases and backpacks at all times.
6 You hear the train driver's voice at the start of your journey.

A How do I get to Gate 10?
B Don't leave your luggage unattended.
C Welcome on board the 7.30 train to Cracow.
D It's on the left. You can't miss it.
E How long is the delay?
F The 7:02 service will leave from platform 3, not platform 4.

BBC

CULTURE & SKILLS

Voyage to the End of the World

Have you ever thought about exploring the ends of our planet: the Arctic in the north or Antarctica in the south? Because their names are so similar and they are both covered with snow, we tend to mix them up. How to remember which is which?

The Arctic is mostly an area of the ice-covered Arctic Ocean, and the northern parts of the three continents that surround it: Europe, North America and Asia. The living conditions are tough: the lowest temperature is –68°C and between October and February the sun does not rise at all in the northernmost region of the Arctic. It's called the polar nights. But in spite of the severe climate people have always lived in the Arctic. Tourists come to admire this amazing region of glaciers, mountains and fjords with its fauna: there are polar bears, many seabirds, reindeer and marine mammals.

But if you want to experience the last place untouched by humanity, you should definitely go to the other side of the globe: Antarctica. It is the 5th largest continent on Earth and is surrounded by the Southern Ocean. It is the coldest place on Earth – the temperature can drop below –93°C. Believe it or not, it is also the biggest desert in the world – in some parts there has been no rain or snow for 2 million years! As Antarctica is 98% covered with ice, it is a place with very limited wildlife: penguins, seals, blue whales and orcas, but no polar bears. Because the conditions are unbearable, there aren't any people living there permanently. Still, there are tourists who are willing to spend a small fortune on the trip of a lifetime. And they say it's worth it. One of the most popular destinations is Port Lockroy.

GLOSSARY
living conditions – warunki życia
marine mammal – ssak morski
northernmost – położony najdalej na północ
permanently – stale, trwale
severe – surowy
surround – otaczać
surrounded – otoczony
unbearable – nieznośny
untouched – nietknięty, nienaruszony

READING

1 **Odpowiedz na pytania.**

1 What is your dream destination and why?
2 What do you know about the Arctic and Antarctica?
3 Why do you think people want to explore these areas?

2 1 41 **Przeczytaj tekst o Arktyce i Antarktydzie i odpowiedz na pytania.**

1 What is the Arctic?
2 What is Antarctica?
3 What is meant by the polar night?
4 What is the climate of Antarctica?
5 What species live in Antarctica?

3 **Przeczytaj tekst jeszcze raz. W zeszycie uzupełnij luki w e-mailu zgodnie z treścią tekstu.**

Hi Alex,
Where should we go next? I'm thinking about going to some extreme place. How about the Arctic or Antarctica? They are [1] ? snow and it's freezing cold there. Antarctica, however, is land while the biggest part of the Arctic is [2] ? by land. I think the Arctic is a better place to visit because the [3] ? are higher than in Antarctica and that's why there is more wildlife. One day I'd like to see Antarctica too. Did you know it's a [4] ?? It doesn't snow or rain there at all! The trip there is extremely [5] ?, but people say it's an amazing experience!
Tell me what you think about it.
Alice

4 **Odpowiedz na pytanie.**

- Would you like to visit Antarctica or the Arctic? Why?/Why not?

LISTENING

5 BBC 3 **Posłuchaj fragmentu programu BBC z serii *The Natural World*. Zdecyduj, czy zdania 1–4 są prawdziwe (P), czy fałszywe (F). Uzasadnij swoje odpowiedzi.**

1 It is possible to get to Antarctica all year round.
2 Gentoo penguins are scared of people.
3 They sell souvenirs with marine mammals on them.
4 There's a museum in Port Lockroy.

6 BBC 3 **Posłuchaj nagrania jeszcze raz. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu odpowiedz krótko na pytania. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Why can you visit Port Lockroy in summer only?
2 Why is the post office called the Penguin Post Office?
3 What can the visitors buy from the gift shop?

7 **Wyobraź sobie, że jesteś w Port Lockroy. Napisz stamtąd pocztówkę do przyjaciela/przyjaciółki.**

PROJECT

8 **W grupach przygotujcie prezentację na temat ciekawego miejsca w Polsce.**

1 Use the Internet to research the unusual place.
2 Find some pictures or videos.
3 Write a short script and record your presentation.
4 Share it with the class.

7 ŻYWIENIE

Słowniczek S7

ŻYWNOŚĆ I NAPOJE

WARZYWA I OWOCE

avocado /ˌævəˈkɑːdəʊ/ awokado
beans /biːnz/ fasola
cabbage /ˈkæbɪdʒ/ kapusta
carrot /ˈkærət/ marchewka
cherry /ˈtʃeri/ wiśnia
chives /tʃaɪvz/ szczypiorek
cucumber /ˈkjuːkʌmbə/ ogórek
garlic /ˈgɑːlɪk/ czosnek
grapes /greɪps/ winogrona
(green) peas /(ˌgriːn) ˈpiːz/ (zielony) groszek
(green/red) pepper /(ˌgriːn/ˌred) ˈpepə/ (zielona/czerwona) papryka
lemon /ˈlemən/ cytryna
lettuce /ˈletəs/ sałata
mushrooms /ˈmʌʃrʊmz/ grzyby
onion /ˈʌnjən/ cebula
peach /piːtʃ/ brzoskwinia
pear /peə/ gruszka
pineapple /ˈpaɪnæpəl/ ananas
plum /plʌm/ śliwka
potato /pəˈteɪtəʊ/ ziemniak
strawberry /ˈstrɔːbəri/ truskawka
sweetcorn /ˈswiːtkɔːn/ kukurydza
tomato /təˈmɑːtəʊ/ pomidor
watermelon /ˈwɔːtəˌmelən/ arbuz

MIĘSO I RYBY

beef /biːf/ wołowina
chicken /ˈtʃɪkən/ kurczak
cold meats /ˌkəʊld ˈmiːts/ wędliny
ham /hæm/ szynka
herring /ˈherɪŋ/ śledź
lamb /læm/ jagnięcina
pork /pɔːk/ wieprzowina
salmon /ˈsæmən/ łosoś
sausage /ˈsɒsɪdʒ/ kiełbasa
seafood /ˈsiːfuːd/ owoce morza
(rare/medium/well-done) steak /(ˌreə/ˌmiːdiəm/wel-ˌdʌn) ˈsteɪk/ stek (krwisty / średnio wysmażony / dobrze wysmażony)
tuna /ˈtjuːnə/ tuńczyk
turkey /ˈtɜːki/ indyk

PRODUKTY ZBOŻOWE

(brown/wholemeal) bread /(ˈbraʊn/ˈhəʊlmiːl) ˌbred/ chleb (razowy/pełnoziarnisty)
breakfast cereal /ˈbrekfəst ˌsɪəriəl/ płatki śniadaniowe
bun /bʌn/ słodka bułka
flour /flaʊə/ mąka
noodles /ˈnuːdəlz/ kluski, makaron
pasta /ˈpæstə/ makaron
rice /raɪs/ ryż
roll /rəʊl/ bułka
toast bread /ˈtəʊst ˌbred/ pieczywo tostowe

SKŁADNIKI ODŻYWCZE

(complex) carbohydrates /(ˈkɒmpleks) ˌkɑːbəʊˈhaɪdreɪts/ węglowodany (złożone)
fats /fæts/ tłuszcze
proteins /ˈprəʊtiːnz/ białka

NAPOJE

fizzy/soft drink /ˌfɪzi/ˌsɒft ˈdrɪŋk/ napój gazowany/bezalkoholowy
juice /dʒuːs/ sok
(sparkling/still) mineral water /(ˌspɑːklɪŋ/ˌstɪl) ˈmɪnərəl ˌwɔːtə/ (gazowana/niegazowana) woda mineralna

PRODUKTY MLECZNE

butter /ˈbʌtə/ masło
cheese /tʃiːz/ ser
cottage cheese /ˈkɒtɪdʒ tʃiːz/ twarożek
cream /kriːm/ śmietana
yoghurt /ˈjɒgət/ jogurt

SŁODYCZE

apple pie /ˌæpəl ˈpaɪ/ szarlotka
biscuit (BrE) / cookie (AmE) /ˈbɪskət / ˈkʊki/ herbatnik, ciasteczko
(chocolate) cake /(ˈtʃɒklət) keɪk/ ciasto (czekoladowe)
cheesecake /ˈtʃiːzkeɪk/ sernik
doughnut /ˈdəʊnʌt/ pączek
ice cream /ˈaɪs kriːm/ lody
poppyseed cake /ˈpɒpiːsiːd keɪk/ makowiec
sugary things /ˈʃʊgəri ˌθɪŋz/ jedzenie zawierające dużo cukru

INNE PRODUKTY

crisps /krɪsps/ czipsy, chrupki
egg /eg/ jajko
honey /ˈhʌni/ miód
jam /dʒæm/ dżem
nut /nʌt/ orzech
olive oil /ˈɒlɪv ɔɪl/ oliwa z oliwek
peanuts /ˈpiːnʌts/ orzeszki ziemne
pepper /ˈpepə/ pieprz
spice /spaɪs/ przyprawa
tomato sauce /təˈmɑːtəʊ sɔːs/ przecier pomidorowy
(vegetable) oil /(ˈvedʒtəbəl) ɔɪl/ olej (roślinny)
vinegar /ˈvɪnɪgə/ ocet

POTRAWY

beetroot soup /ˈbiːtruːt suːp/ barszcz czerwony
(hard-/soft-)boiled egg /(hɑːd-/ sɒft-)ˌbɔɪld ˈeg/ jajko gotowane (na twardo/miękko)
chicken soup /ˈtʃɪkən suːp/ rosół
chicken wings /ˈtʃɪkən wɪŋz/ skrzydełka z kurczaka
chips (BrE) / French fries (AmE) /tʃɪps / ˌfrentʃ ˈfraɪz/ frytki
dressing /ˈdresɪŋ/ sos do sałatki
dumplings /ˈdʌmplɪŋz/ pierogi
filling /ˈfɪlɪŋ/ nadzienie
fish fingers /ˈfɪʃ ˌfɪŋgəz/ paluszki rybne
fried egg /ˌfraɪd ˈeg/ jajko sadzone
hunter's stew /ˌhʌntəz ˈstjuː/ bigos
mushroom soup /ˈmʌʃruːm suːp/ zupa grzybowa
(ham) omelette /(ˈhæm) ˌɒmlət/ omlet (z szynką)
pancake /ˈpænkeɪk/ naleśnik
pie /paɪ/ zapiekanka
salad /ˈsæləd/ sałatka
sandwich /ˈsænwɪdʒ/ kanapka
schnitzel /ˈʃnɪtsəl/ kotlet schabowy
scrambled egg /ˌskræmbəld ˈeg/ jajecznica
tomato soup /təˌmɑːtəʊ ˈsuːp/ zupa pomidorowa

ILOŚĆ I OPAKOWANIA

a bag of (flour) /ə ˌbæg əv (ˈflaʊə)/ torebka (mąki)
a bar of (milk chocolate) /ə ˌbɑːr əv (ˌmɪlk ˈtʃɒklət)/ tabliczka (czekolady mlecznej)
a bottle of (water) /ə ˌbɒtl əv (ˈwɔːtə)/ butelka (wody)
a box of (chocolates) /ə ˌbɒks əv (ˈtʃɒklɪts)/ pudełko (czekoladek)
a can of (lemonade) /ə ˌkæn əv (ˌlemə'neɪd)/ puszka (lemoniady)
a carton of (orange juice) /ə ˌkɑːtn əv (ˈɒrəndʒ dʒuːs)/ karton (soku pomarańczowego)
a clove of garlic /ə ˌkləʊv əv ˈgɑːlɪk/ ząbek czosnku
a cup of (tea) /ə ˌkʌp əv (ˈtiː)/ filiżanka (herbaty)
a glass of (water) /ə ˌglɑːs əv (ˈwɔːtə)/ szklanka (wody)
a jar of (jam) /ə ˌdʒɑːr əv (ˈdʒæm)/ słoik (dżemu)
a loaf of bread /ə ˌləʊf əv ˈbred/ bochenek chleba
a packet of (breakfast cereal) /ə ˌpækət əv (ˈbrekfəst ˌsɪəriəl)/ paczka (płatków śniadaniowych)
a pinch of (salt) /ə ˌpɪntʃ əv (ˈsɔːlt)/ szczypta (soli)
a tablespoon/teaspoon of (honey) /ə ˈteɪbəlspuːn/ˈtiːspuːn əv ˌhʌni/ łyżka/łyżeczka (miodu)
a tin of (green peas) /ə ˌtɪn əv (ˌgriːn ˈpiːz)/ puszka (zielonego groszku)

PRZY STOLE

bowl /bəʊl/ miska
cup /kʌp/ filiżanka
cutlery /ˈkʌtləri/ sztućce
fork /fɔːk/ widelec
glass /glɑːs/ szklanka
knife /naɪf/ nóż
mug /mʌg/ kubek
napkin /ˈnæpkən/ serwetka
plate /pleɪt/ talerz
spoon /spuːn/ łyżka
tablecloth /ˈteɪbəlklɒθ/ obrus

PRZYMIOTNIKI OPISUJĄCE ŻYWNOŚĆ

bitter /ˈbɪtə/ gorzki
bland /blænd/ mdły
delicious /dɪˈlɪʃəs/ wyśmienity, przepyszny
disgusting /dɪsˈgʌstɪŋ/ obrzydliwy
fattening /ˈfætnɪŋ/ tuczący
fresh /freʃ/ świeży
greasy /ˈgriːsi/ tłusty, zatłuszczony
(un)healthy /(ʌn)ˈhelθi/ (nie)zdrowy
home-made /ˌhəʊmˈmeɪd/ domowy
mild /maɪld/ łagodny
nutritious /njuːˈtrɪʃəs/ odżywczy
salty /ˈsɔːlti/ słony
sour /saʊə/ kwaśny
spicy/hot /ˈspaɪsi/hɒt/ ostry, pikantny
stale /steɪl/ czerstwy (o pieczywie)
sweet /swiːt/ słodki
tasty /ˈteɪsti/ smaczny
vegetarian /ˌvedʒəˈteəriən/ wegetariański
yummy /ˈjʌmi/ pyszny

POSIŁKI

barbecue /ˈbɑːbɪkjuː/ grill; przyjęcie z jedzeniem pieczonym na grillu
breakfast /ˈbrekfəst/ śniadanie
brunch /brʌntʃ/ późne śniadanie
dinner /ˈdɪnə/ późny obiad
lunch /lʌntʃ/ lunch, wczesny obiad
meal /miːl/ posiłek
packed lunch /ˌpækt ˈlʌntʃ/ drugie śniadanie do szkoły lub pracy
snack /snæk/ przekąska
supper /ˈsʌpə/ kolacja
tea /tiː/ podwieczorek

PRZYGOTOWYWANIE POTRAW

add /æd/ dodać
bake /beɪk/ piec (ciasto lub chleb)
barbecue /ˈbɑːbɪkjuː/ grillować, piec na grillu
beat/whisk /biːt/wɪsk/ ubić
boil /bɔɪl/ zagotować
broth /brɒθ/ bulion
chop /tʃɒp/ siekać
coat sth with sth /ˈkəʊt ˌsʌmθɪŋ wɪð ˌsʌmθɪŋ/ obtoczyć coś w czymś
cuisine /kwɪˈziːn/ kuchnia (sposób gotowania)
cut /kʌt/ kroić
dough /dəʊ/ ciasto (np. na pierogi)
fry /fraɪ/ smażyć
frying pan /ˈfraɪɪŋ pæn/ patelnia
grate /greɪt/ trzeć na tarce
heat /hiːt/ podgrzać
ingredient /ɪnˈgriːdiənt/ składnik
kettle /ˈketəl/ czajnik
mash /mæʃ/ utłuc (ziemniaki)
melt /melt/ topić, rozpuszczać
mix /mɪks/ mieszać (kilka składników)
mixture /ˈmɪkstʃə/ masa, mieszanina
oven /ˈʌvən/ piekarnik
peel /piːl/ obierać
portion /ˈpɔːʃən/ porcja
pot /pɒt/ garnek
pour /pɔː/ nalewać
recipe /ˈresəpi/ przepis
roast /rəʊst/ piec (mięso lub warzywa)
roll /rəʊl/ rozwałkować
serve /sɜːv/ podawać
slice /slaɪs/ ciąć na plasterki; plasterek, kromka
stir /stɜː/ mieszać (jedną substancję)

W RESTAURACJI

bill /bɪl/ rachunek
book a table /ˌbʊk ə ˈteɪbəl/ zarezerwować stolik
café / coffee shop /ˈkæfeɪ / ˈkɒfi ʃɒp/ kawiarnia
dessert /dɪˈzɜːt/ deser
fast-food restaurant/bar /ˌfɑːst ˌfuːd ˈrestərɒnt/ˈbɑː/ bar szybkiej obsługi
main course /ˌmeɪn ˈkɔːs/ danie główne
on the menu /ˌɒn ðə ˈmenjuː/ w karcie dań
order /ˈɔːdə/ zamówić, zamówienie
self-service restaurant /ˌself ˈsɜːvɪs ˈrestərɒnt/ bar samoobsługowy
starter /ˈstɑːtə/ przystawka
takeaway /ˈteɪkəweɪ/ jedzenie na wynos

INNE

burn off (calories) /ˌbɜːn ɒf (ˈkæləriz)/ spalać (kalorie)
burst of energy /ˌbɜːst əv ˈenədʒi/ przypływ energii
Can I have ...? /ˌkən aɪ ˈhəv/ Czy mogę dostać...?
eat in /ˌiːt ˈɪn/ jeść w domu
eat out /ˌiːt ˈaʊt/ jeść na mieście
(in)edible /(ɪn)ˈedəbəl/ (nie)jadalny
fancy /ˈfænsi/ wyszukany
Enjoy your meal. /ɪnˈdʒɔɪ jə ˌmiːl/ Smacznego.
feel like /ˈfiːl laɪk/ mieć ochotę
fussy eater /ˌfʌsi ˈiːtə/ osoba wybredna, grymaśna co do jedzenia
go for /ˈgəʊ fə/ wybierać
go on a diet /ˌgəʊ ɒn ə ˈdaɪət/ przejść na dietę
grab something to eat /ˌgræb ˌsʌmθɪŋ tə ˈiːt/ zjeść coś na szybko
have a meal /ˌhəv ə ˈmiːl/ jeść posiłek
Help yourself. /ˈhelp jɔːˌself/ Częstuj się. / Proszę się częstować.
hit-or-miss /ˌhɪt-ə-ˈmɪs/ (o wyborze) trafiony/dobry lub nietrafiony/zły
I hardly eat ... /aɪ ˈhɑːdli iːt/ Prawie nie jem...
junk food /ˈdʒʌŋk fuːd/ niezdrowe jedzenie
lay the table /ˌleɪ ðəˈ teɪbəl/ nakryć do stołu
lose / put on weight /ˌluːz / ˌpʊt ɒn ˈweɪt/ stracić/przybrać na wadze
nutrition expert /njuːˈtrɪʃən ˌekspɜːt/ specjalista żywieniowy
pass /pɑːs/ podać
take sugar in your tea /teɪk ˈʃʊgə ɪn jə ˌtiː/ słodzić herbatę

1 **Znajdź w słowniczku obok:**

1 nazwy trzech rzeczy związanych z posiłkami przy stole, np. *napkin*
2 nazwy trzech rodzajów napojów, np. *sparkling mineral water*
3 trzy wyrażenia związane z jedzeniem na mieście, np. *eat out*
4 cztery czasowniki związane z gotowaniem, np. *bake*
5 nazwy pięciu potraw, np. *chicken soup*

2 **Znajdź w słowniczku wyrazy o znaczeniu przeciwnym do podanych niżej.**

1 disgusting
2 nutritious
3 sweet
4 spicy
5 fresh

3 **Znajdź w słowniczku nazwy sześciu pokarmów, które bardzo lubisz, i trzech, których nie lubisz. Porozmawiajcie o swoich preferencjach.**

I really like (tomatoes).
I don't like ...

4 2.1 **Posłuchaj pięciu osób mówiących o posiłkach. W zeszycie dopasuj autorów wypowiedzi 1–5 do posiłków A–E, które opisują.**

A breakfast
B afternoon tea
C supper
D lunch
E dinner

5 **W zeszycie połącz pary zdań 1–4 oraz A–D, by utworzyć spójne wypowiedzi.**

1 I'm too thin …
2 I'm **going on a diet** …
3 I like **eating out** …
4 I prefer to **cook** my own **meals** …

A because I'm a bit overweight.
B than to eat **junk food**.
C because you don't have to **lay the table** yourself.
D and I'd like to **put on** some **weight**.

6 2.2 **W zeszycie uzupełnij dialog czasownikami z ramki. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi. Następnie przeczytajcie dialog w parach.**

2 x have help lose pass take

A: Can I [1] ? more of this delicious salad?
B: Of course. [2] ? yourself.
A: Thank you. It's delicious. It's so nice to [3] ? a proper home-made meal.
B: Glad you like it. Could you [4] ? the bread, please?
A: Here you are.
B: Thank you. The tea will be ready in a moment. Do you [5] ? sugar?
A: No, thank you. I'm trying to [6] ? weight.

7 **W zeszycie uzupełnij przepis czasownikami z ramki. Które czynności przedstawiono na zdjęciach?**

add bake coat cut grate mix put whisk

QUICK & EASY RECIPE

If you make your own fish fingers, they will be healthy and nutritious.

INGREDIENTS

½ kg salmon, skin off
1 egg
2 teaspoons sweet smoked paprika
100 g breadcrumbs
15 g cheese
2 tablespoons olive oil
salt and pepper

INSTRUCTIONS

› [1] ? the fish into 'fingers'.
› In a bowl, [2] ? the egg, then [3] ? it with paprika, olive oil, some salt and a little black pepper.
› Then, [4] ? the cheese and [5] ? it into the mixture.
› [6] ? each fish portion in the egg mixture, and then [7] ? it with the breadcrumbs.
› [8] ? your fish fingers in the preheated oven at 200°C for 15 minutes, or until golden.
› Freeze the rest.

Enjoy!

8 VOX POPS **Zadajcie sobie nawzajem pytanie i odpowiedzcie na nie, korzystając ze słowniczka.**

What is your favourite recipe with eggs?

SPRAWDŹ SIĘ

RZECZOWNIKI POLICZALNE I NIEPOLICZALNE

1 **Które z poniższych rzeczowników są policzalne, a które niepoliczalne?**

biscuit bread butter chocolate sandwich strawberry tea water

2 **W zeszycie uzupełnij tabelę właściwymi słowami lub wyrażeniami z ramki.**

a few a lot of any how many little much some

	Policzalne	Niepoliczalne
Ile?	1 ?	how much
niewiele/mało	few	2 ?
kilka/trochę	some / 3 ?	4 ? / a little
wiele/dużo	many / 5 ?	6 ? / a lot of
żadne/wcale	no / 7 ?	

3 **Wybierz opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 Is there **some / any** milk at home?
2 We haven't got **much / many** cream left.
3 There's **a lot of / any** cheese in the fridge.
4 There aren't **much / any** eggs.

4 **Które dwa zdania mają takie samo znaczenie?**

1 There isn't any salt left.
2 There is no salt left.
3 There isn't much salt left.

GRAMMAR BANK ▸ strona 88

5 2 3 **W zeszycie uzupełnij dialog w sklepie słowami z ramki. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

a a few a little a lot 2 x any little many much no

Tom: How 1 ? ham do we need?
Sarah: Just 2 ?. A small packet.
Tom: And how 3 ? cucumbers?
Sarah: Maybe two. Have we got 4 ? red peppers at home?
Tom: I don't think so. Let's get one or two. And we've got 5 ? milk, either.
Sarah: Right, so we need 6 ? bottle of milk.
Tom: OK. Anything else?
Sarah: There's very 7 ? bread left. Let's get 8 ? rolls.
Tom: And what about sweets?
Sarah: We aren't buying 9 ? sweets, Tom. We've decided to eat only healthy food, remember? But we'll get 10 ? of fruit.

6 2 4 **Wybierz poprawne uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Here's The News!

How 1 ? bottles of water have you had this week?

Water is an important ingredient of our body (about 60 percent of it is water), so we should make sure we drink enough of it. The problem is 2 ? of the water we drink every day comes in single-use plastic bottles. Only 3 ? of them are recycled, and do you know how 4 ? time it takes for a plastic bottle to decompose? It's hundreds of years!

That is why a team of engineers and designers in London started looking for an alternative. They have come up with an edible container made of seaweed. It looks like a bubble, it can be filled with water or other drinks and it has 5 ? taste at all. Those who have tried eating it say it's an amazing and funny experience. However, if you don't feel like eating the container, just bite it and drink what's inside. You can throw the seaweed skin away, it's biodegradable and will decompose in 6 ? weeks.

1	**A** many	**B** much	**C** little
2	**A** any	**B** a few	**C** a lot
3	**A** little	**B** some	**C** any
4	**A** much	**B** many	**C** little
5	**A** any	**B** no	**C** a
6	**A** a lot	**B** a little	**C** a few

7 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu z zadania 6.**

1 The human body is made of ? water.
2 We use too ? bottles.
3 The seaweed skin doesn't have ? taste.
4 You can ? it or throw it away.

POWTÓRZ TAKŻE

TRYB ROZKAZUJĄCY

GRAMMAR BANK ▸ strona 88

1 **Przeczytaj tekst. W parach odpowiedzcie na pytania w tekście.**

Everyone is a bit of a fussy eater. We love certain foods and hate others. There are even some people who only eat one or two types of food for weeks! Look at these diets based on one or two kinds of food. Which of them do you think Steve Jobs sometimes lived on? Why do you think so?

1 Coffee and biscuits

2 Pizza and ice cream

3 Apples and carrots

4 Porridge and nuts

2 **Przeczytaj poniższą notatkę i sprawdź swoją odpowiedź na pytanie z tekstu w zadaniu 1. Następnie streść główną myśl tej notatki jednym zdaniem w języku angielskim.**

We all go on unusual diets from time to time, but some people can take this to extremes. Steve Jobs, for example, only ate carrots or apples for weeks at a time. He once ate so many carrots that his skin turned bright orange. Nutrition experts say that such limited diets are bad for us. If you live on very few products for a long time, your body doesn't get all the vitamins and minerals it needs. In the long run, you may develop serious health problems.

3 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Are you a fussy eater? What foods do you never eat?
2 Do you know anyone with unusual eating habits?

4 2 5 **Przeczytaj informacje o trzech osobach. W zeszycie zaznacz, które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F). Uzasadnij swój wybór.**

1 Gemma eats too much junk food.
2 Gemma likes snacks.
3 Mike eats sweets to put on weight.
4 Gemma and Mike aren't happy with their bodies.
5 Anya doesn't have time to pack her lunch for work.
6 Anya usually leaves her office to have lunch.

1 Gemma: I'm a little overweight. I don't have much fast food or sweets, but I work from home and often eat between meals. I'd like to stop putting on weight.

2 Mike: I've taken up rowing recently and realised how unfit I am! I get tired pretty quickly. To keep going, I usually have a bar of chocolate, but it gives me strength for a short time. I want to be strong!

3 Anya: I work in a busy office where I hardly have time to go out and grab something to eat. I try to pack my lunch bag, but I don't have any ideas for meals and don't want to live on sandwiches only.

5 2 6 **Przeczytaj porady żywieniowe A–D zamieszczone poniżej. W zeszycie uzupełnij luki w notatce zgodnie z treścią tekstu.**

- Produkty zawierające dużo [1] ? dają tylko chwilowy zastrzyk energii.
- Zastąp smażone potrawy [2] ?. Unikaj [3] ? i niezdrowego jedzenia.
- [4] ? stanowią zdrową i nietuczącą przekąskę.
- Aby przygotować dobry obiad do pracy, zacznij od znalezienia [5] ?.

6 **Przeczytaj ponownie informacje o osobach z zadania 4. oraz porady z zadania 5. Przyporządkuj każdej osobie odpowiednią poradę. Jedna z nich nie pasuje do żadnej osoby.**

A Most athletes eat food with a lot of complex carbohydrates in it, like for example pasta. The energy from such carbohydrates burns off slowly, not like sugary things that give a burst of energy, but then you feel weak again.

B Change your diet completely and start your day in a healthy way: some grapefruit and yoghurt will make you energetic. Also, no fried food, so bake your fish or chicken for lunch (you can find some simple and healthy recipes online). Avoid sweets and junk food and take up some sport.

C You need to make sure that your little snacks aren't too fattening. Keep a lot of fruit and vegetables at home, especially carrots. When you need a break, have some veggies instead of the usual snacks.

D Make some effort! First, find simple and healthy recipes. Make a list of food to buy. Then go shopping and buy enough food for the whole week. This way you will always have something to take for lunch.

1 **Odpowiedz na pytania.**

- What does the quote mean? Do you agree with it? Why?/Why not?

> "You are what you eat."

2 **Znajdź w ramce synonimy wyróżnionych wyrazów/wyrażeń. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

delicious eat out fancy go for instructions products very hungry

1 These fish fingers are really **tasty**!
2 I **go to a restaurant** once a week.
3 It's hot and I **really want** an ice cream.
4 I'm **starving**! I haven't eaten for ages!
5 There are three basic **ingredients** that you need to make an omelette.
6 I think I'll **choose** the noodles. What do you want?
7 I'm not a great cook, but I can follow **a recipe**.

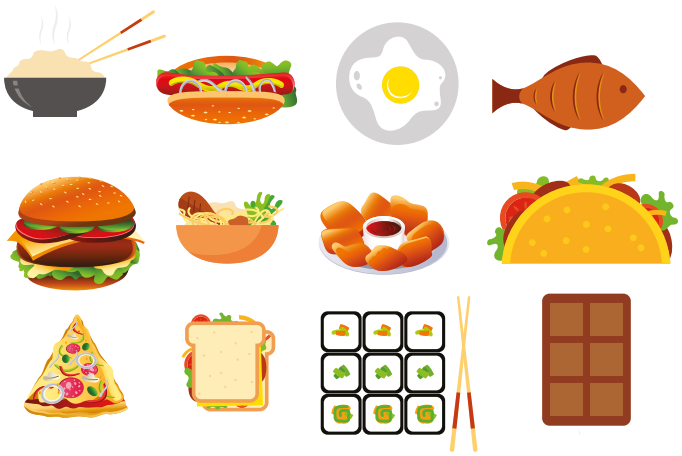
3 **Odpowiedz na pytania. Użyj wyrazów z ramki oraz słowniczka ze strony 58.**

1 What do you think of fast food? Is it popular with teenagers in Poland? Why?/Why not?
2 Tell your partner about food you like/don't like. Explain your choice.

bland delicious disgusting greasy nutritious salty sour spicy tasty (un)healthy yummy

I love dark chocolate because it's delicious and healthy. I don't eat chips because they're too salty and greasy.

3 Which of the items in the picture would you like to have now?

4 27 **Posłuchaj wypowiedzi czterech osób 1–4. Dopasuj każdą osobę do sytuacji A–D, w której się ona znajduje. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A shopping
B ordering
C laying the table
D cooking

5 28 **Posłuchaj rozmowy w restauracji. W zeszycie zaznacz, które zdania są prawdziwe (P), a które fałszywe (F).**

1 Jamie and Emma are waiting for Danny.
2 There are lots of dishes for vegetarians.
3 Danny can have fish and chips.
4 Jamie decides not to have pizza.
5 Jamie is starving.

6 28 **Posłuchaj rozmowy jeszcze raz. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij w zeszycie luki w zdaniach.**

1 Emma and Jamie decide to ? before Danny arrives.
2 Jamie has nothing against ?, but Danny doesn't eat it.
3 Emma is going to order ?.
4 Jamie decides to ?.

7 **W zeszycie przetłumacz fragmenty w nawiasach na język angielski tak, aby otrzymać logiczne i poprawne zdania.**

1 There isn't (**zbyt wiele dla wegetarian**) ?.
2 Well, he can (**zjeść pizzę**) ?, I suppose.
3 Hmm, I (**mam ochotę na**) ? some pasta.
4 Look, Danny's coming, so (**możemy złożyć zamówienie**) ? soon.
5 Yeah. I'm (**okropnie głodny**) ?!

8 **W zeszycie ułóż pytania z rozsypanych wyrazów. Odpowiedzcie na nie w parach.**

1 out / you / How often / eat / do / ?
2 favourite / is / place to eat / What / your / ?
3 you / there / What / usually / do / order / ?

PRZYDATNE ZWROTY

W RESTAURACJI • KELNER

Here's the menu. Oto karta dań.
Are you ready to order? Czy mogę przyjąć zamówienie?
Would you like something to drink? Czy chcieliby państwo / życzą sobie państwo coś do picia?
What would you like for a starter? Co życzą sobie państwo na przystawkę?
Can I get you anything else? Czy życzą sobie państwo czegoś jeszcze?
Enjoy your meal! Smacznego!
Is everything OK for you? Czy wszystko jest w porządku?
How was everything? Jak państwu smakowało?
How would you like to pay? Jak chciałby pan / chciałaby pani zapłacić (gotówką czy kartą)?

W RESTAURACJI • GOŚCIE

We'd like a table for (two). Prosimy stolik dla (dwóch osób).
I'll have the (tomato soup), please. Proszę (zupę pomidorową).
I feel like / fancy (some pasta). Mam ochotę na (makaron).
We'd like (some water), please? Prosilibyśmy o (wodę).
Could I have (some salt), please? Czy mogę prosić o (sól)?
Nothing for me. Ja dziękuję. / Dla mnie nic.
I'm fine. Thanks. Dziękuję (Niczego mi nie brakuje).
Can we have the bill now, please? Czy możemy prosić o rachunek?

W RESTAURACJI • PRZY STOLE

Could you pass the (bread)? Czy możesz podać (chleb)?
Help yourself (to my chips). Poczęstuj się (moimi frytkami).
This is absolutely delicious. To jest przepyszne.
I don't like it. Nie smakuje mi.

1 **Wskaż właściwe uzupełnienia zdań. W parach powiedzcie, które zdania są prawdziwe w waszym przypadku.**

1 We often eat out because there aren't **many / much** good cooks in our family.
2 My family only go to **a / –** restaurant on special occasions.
3 When we eat out, my parents usually order too **much / many** food.
4 There are always too **many / much** dishes on the menu. I can't decide what I want.
5 There are very **few / little** pizzerias where I live.

2 **USE OF ENGLISH** **W zeszycie uzupełnij tekst, wpisując w każdą lukę jedno słowo z ramki. Trzy wyrazy zostały podane dodatkowo. W parach odpowiedzcie na pytanie z tekstu.**

dishes lunch meal order plates serve

My home – your restaurant

Where can you eat good local food when you travel to a new country? Restaurants can be hit-or-miss when you don't know the place. Of course, homemade food is the best, but people seldom invite foreigners for a [1] ?. However, there are some who turn their homes into private restaurants from time to time. You can book such a home restaurant on eatwith.com and take the chance to eat with local people, and try some authentic traditional [2] ?. Besides, that's usually less expensive than going to a regular restaurant.

And what would you [3] ? to travellers in your private restaurant?

3 2 9 **Do jakich produktów odnoszą się pytania 1–5, które zadaje gościom właściciel restauracji? Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

1 Still or sparkling?
2 Fried or scrambled?
3 Rare or medium?
4 White or brown?
5 Black or white?

4 **Dobierz zakończenia zdań A–F do początków 1–5. Jedno zakończenie zostało podane dodatkowo. Ułóż zdania w kolejności, w której słyszą je goście restauracji.**

1 Is everything …
2 Enjoy …
3 Did you …
4 What would you like to …
5 Are you ready …

A drink?
B to order?
C OK?
D enjoy the meal?
E eating.
F your meal.

5 2 10 **Usłyszysz cztery wypowiedzi (1–4). Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję A–E. Jedna reakcja została podana dodatkowo. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A I'm fine. Thank you.
B Certainly. How would you like to pay, sir?
C Sorry, the coffee machine is out of order.
D With lemon, no sugar.
E Actually, we need a bit more time.

6 **W parach odegrajcie scenki. Zamieńcie się rolami. Użyjcie zwrotów z banku wyrażeń powyżej.**

Waiter: Would you like some …?
How would you like your …?
Guest: … (for me), please.
I'll have …
I feel like …

Wskazówka

Przepis to instrukcja, w której wymieniamy potrzebne składniki i akcesoria kuchenne oraz po kolei wyjaśniamy, jak przygotować i podawać danie.

Ponieważ jest to wpis na blogu, można użyć zwrotu powitalnego, a na zakończenie pożegnać swoich czytelników lub poprosić ich o komentarz. Można stosować formy skrócone.

PRZYDATNE ZWROTY

WSTĘP

- **Hello all you food lovers!** Witajcie, miłośnicy gotowania!
- **I'm going to share a recipe for ...** Podzielę się z Wami przepisem na...
- **My readers would like to know how to make …** Moi czytelnicy chcieliby wiedzieć, jak przygotować…
- **You asked me how to cook/make …** Pytaliście, jak ugotować/zrobić…

KOLEJNOŚĆ

- **first, then, next, after (that)**
- **while, during**
- **finally, in the end**

ZAKOŃCZENIE

- **Enjoy your cooking!** Miłej zabawy przy gotowaniu!
- **Bon appétit!** Smacznego!

1 **Na blogu kulinarnym znalazłeś/znalazłaś przepis na naleśniki. Sprawdź, czy zawiera takie elementy, jak: składniki, akcesoria kuchenne i sposób przygotowania.**

Posted July 10, 2020 by **Cuisine King**

My dear young chefs,

You keep asking me about my favourite dish. There's nothing like pancakes! My dad taught me to make them.

Ingredients:

3 cups flour
3 eggs
1 cup milk
2 cups water
a pinch of salt
1 teaspoon of sugar
2 tablespoons of oil

First, mix everything except the oil in a bowl. Then, heat some oil in the frying pan and pour enough of the mixture into the frying pan – it needs to cover the bottom of the pan entirely. Fry the pancakes for about two minutes on each side. You will see they are ready when they become light brown and crispy.

I like my pancakes best with cottage cheese and jam. How about you?

2 **Wskaż zdania rozkazujące w tekście z zadania 1.**

3 **W kolejnym wpisie na blogu Cuisine King przedstawił swój słynny przepis na zupę pomidorową. Niestety, w przepisie brakuje informacji o ilości składników. Zapytaj o to autora w komentarzu pod wpisem.**

Posted July 12, 2020 by **Cuisine King**

My dear Wonderchefs,

It's tomato soup day today!

Ingredients:

fresh tomatoes (peeled and crushed)
tomato paste or juice
chicken broth
fresh dill (chopped)
rice
fresh cream
salt, pepper

In the beginning, cook the rice in bags in the chicken broth. Then, take the bags out and add the crushed tomatoes and the tomato paste or juice to the broth. Next, add dill, salt and pepper. After that, boil the soup for 20 minutes. Cool it and leave it in the fridge for the next day. It will be better because the tomato and dill flavour will be stronger. Finally, serve the soup hot in plates with sour cream and the rice and decorated with more freshly chopped dill.

Bon appétit!

COMMENTS

foodie says:

Hi Quisine King, your recipe looks amazing, but you haven't told us all the important things.

1 **How many** tomatoes should I buy?

2 **How much** tomato paste or juice should I add?

July 12, 2020 at 10:59 a.m.

4 **Przygotuj wpis na blogu z przepisem na twoje ulubione danie. We wpisie:**

- napisz, jakie składniki są potrzebne, żeby przygotować to danie,
- wyjaśnij, jak je przyrządzić,
- poproś czytelników o podzielenie się przepisami na ich ulubione dania.

Limit słów: 50–120.

1 **Wybierz właściwe uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Could I get this ? of milk chocolate, please?
A clove **B** bar **C** loaf

2 Do you take sugar ? your tea?
A or **B** in **C** to

3 ? ingredients are there in this recipe?
A How **B** How much **C** How many

4 There's no bread. I need to buy ? on my way back.
A some **B** a bread **C** a few

5 Could I have two ?, please?
A cup of tea **B** teas **C** cups tea

6 I'm vegetarian, so I'd like ? vegetables only.
A any **B** no **C** some

2 **USE OF ENGLISH** **Wykorzystując podane wyrazy, uzupełnij w zeszycie każde zdanie z luką tak, aby zachować sens zdania wyjściowego. Nie zmieniaj formy podanych wyrazów. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy, wliczając w to wyraz już podany.**

1 Do you have any food allergies? **ALLERGIC**
Are ? any food?

2 Nowadays people gain weight more than in the past. **ON**
Nowadays people ? more than in the past.

3 Gemma has started a strict diet. **GONE**
Gemma ? a strict diet.

4 Could you give me a recipe for your delicious cake? **BAKE**
Could you tell me ? your delicious cake?

5 There are not many things on the menu for meat eaters. **FEW**
There ? dishes on the menu for meat eaters.

6 It's so cold outside that I'll take hot chocolate. **GO**
It's so cold outside that I'll ? hot chocolate.

3 **Przeczytaj tekst i wybierz właściwe uzupełnienie luk: A, B lub C. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1	**A** a few	**B** any	**C** many
2	**A** don't	**B** no	**C** not
3	**A** a lot of	**B** many	**C** a lot
4	**A** much	**B** a lot	**C** some
5	**A** many	**B** much	**C** not

4 **W zeszycie uzupełnij każde zdanie z luką tak, aby zachować sens zdania wyjściowego. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie trzy wyrazy.**

1 I'd like another fork, please.
Can ? another fork, please?

2 I need just a few oranges for this smoothie.
I don't ? oranges for this smoothie.

3 You've put too much salt in the soup.
The soup ?.

4 There aren't any healthy products on this shelf.
There are only ? products on this shelf.

5 Paul is starving.
Paul is very ?.

6 I'd like to pay.
Can ? bill, please?

5 **W zeszycie dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6.**

Who Says What, When and Where?

1 Your friend gives you some tips on healthy eating.
2 You're ordering a drink in a restaurant.
3 You complain about too few fast-food restaurants in your town.
4 The waiter wants to know what you'd like to have.
5 You need something from the other side of the table.
6 You want a traditional Polish dish.

A Are you ready to order?
B Can I have some still water, please?
C Could you pass me the salt, please?
D Don't eat white rice. Buy brown instead.
E I'll have a hunter's stew, please.
F There aren't many places to have good hamburgers round here.

Tell me what cheese you eat and I'll tell you who you are.

⇨ Do you eat [1] ? Camembert or Brie? If you do, [2] ? change your taste in cheese! Why? Because it means you enjoy life [3] ? and you don't hurry in general.

⇨ Do you fancy Mozzarella? Then you are friendly and relaxed. When you invite [4] ? friends over to your place, they know you'll throw the best party.

⇨ Do you like taking [5] ? risks in life? Well, if you do, then you must be a Feta lover. You're the brave one when you're with friends.

So what cheese do you like and what does it say about you?

8 ZDROWIE

S8 Słowniczek

KONTUZJE I PROBLEMY ZDROWOTNE

accident /'æksɪdənt/ wypadek
allergy /'ælədʒi/ alergia
ache /eɪk/ ból; boleć
backache /'bækeɪk/ ból pleców
be allergic to sth /ˌbi ə'lɜːdʒɪk tə ˌsʌmθɪŋ/ być uczulonym na coś
be overweight /ˌbi ˌəʊvə'weɪt/ mieć nadwagę
be seriously ill /ˌbi ˌsɪəriəsli 'ɪl/ być poważnie chorym
bite /baɪt/ ukąsić; ukąszenie
blind /blaɪnd/ niewidomy
break your (leg) /ˌbreɪk jə ('leg)/ złamać (nogę)
breath /breθ/ oddech
bruise /bruːz/ siniak, stłuczenie
burn /bɜːn/ oparzyć; oparzenie
cancer /'kænsə/ rak
catch a cold /ˌkætʃ ə 'kəʊld/ przeziębić się
chicken pox /'tʃɪkən ˌpɒks/ ospa wietrzna
chills /tʃɪlz/ dreszcze
cold /kəʊld/ przeziębienie
cough /kɒf/ kaszleć; kaszel
cut /kʌt/ skaleczyć, zranić; skaleczenie, rana
deaf /def/ niesłyszący
disability /ˌdɪsə'bɪlətɪ/ niepełnosprawność
disabled /dɪs'eɪbəld/ niepełnosprawny
earache /'ɪəreɪk/ ból ucha
faint /feɪnt/ zemdleć
fall ill /ˌfɔːl 'ɪl/ zachorować
fatigue /fə'tiːg/ zmęczenie
feel dizzy /ˌfiːl 'dɪzi/ mieć zawroty głowy
feel ill/terrible /ˌfiːl 'ɪl/'terəbəl/ czuć się źle/okropnie
feel sick /ˌfiːl 'sɪk/ mieć mdłości
fever /'fiːvə/ gorączka
flu /fluː/ grypa
food poisoning /'fuːd ˌpɔɪzənɪŋ/ zatrucie pokarmowe
get bitten /ˌget 'bɪtn/ zostać ugryzionym
get burnt/sunburnt /ˌget 'bɜːnt/ 'sʌnbɜːnt/ oparzyć się / doznać oparzenia słonecznego
get travel-sick /ˌget 'trævəl sɪk/ cierpieć na chorobę lokomocyjną
hay fever /'heɪ ˌfiːvə/ katar sienny
headache /'hedeɪk/ ból głowy
health /helθ/ zdrowie
heart attack /'hɑːt əˌtæk/ zawał serca
hurt /hɜːt/ zranić, uszkodzić; boleć
ill/sick /ɪl/sɪk/ chory
illness/disease/sickness /'ɪlnəs/ dɪ'ziːz/'sɪknəs/ choroba
infect /ɪn'fekt/ zakazić, zarazić
infection /ɪn'fekʃən/ infekcja
injured /'ɪndʒəd/ ranny, kontuzjowany
injury /'ɪndʒəri/ rana, kontuzja
itchy /'ɪtʃi/ swędzący
Lyme disease /'laɪm dɪˌziːz/ borelioza
nosebleed /'nəʊzbliːd/ krwotok z nosa
pain (in your chest) /ˌpeɪn (ɪn jə 'tʃest)/ ból (w klatce piersiowej)
painful /'peɪnfəl/ bolesny
painless /'peɪnləs/ bezbolesny
pneumonia /njuː'məʊniə/ zapalenie płuc
rash /ræʃ/ wysypka
runny nose /ˌrʌni 'nəʊz/ katar
sleeplessness /'sliːpləsnəs/ bezsenność
sneeze /sniːz/ kichać
sore throat /ˌsɔː 'θrəʊt/ ból gardła
sting /stɪŋ/ ukąszenie, ukłucie, użądlenie; użądlić
stomachache /'stʌməkeɪk/ ból brzucha
suffer from sth /'sʌfə frəm ˌsʌmθɪŋ/ chorować/cierpieć na coś
sunburn /'sʌnbɜːn/ oparzenie słoneczne
toothache /'tuːθeɪk/ ból zęba
twist your ankle /ˌtwɪst jə 'æŋkəl/ skręcić nogę w kostce
vomit / throw up /'vɒmɪt / ˌθrəʊ 'ʌp/ wymiotować

NARZĄDY WEWNĘTRZNE

blood /blʌd/ krew
blood group /'blʌd gruːp/ grupa krwi
bone /bəʊn/ kość
brain /breɪn/ mózg
heart /hɑːt/ serce
kidney /'kɪdni/ nerka
liver /'lɪvə/ wątroba
lungs /lʌŋz/ płuca
muscle /'mʌsəl/ mięsień
spine /spaɪn/ kręgosłup
stomach /'stʌmək/ żołądek

SŁUŻBA ZDROWIA

ambulance /'æmbjələns/ karetka pogotowia
emergency /ɪ'mɜːdʒənsi/ nagły wypadek
GP / General Practitioner /ˌdʒiː 'piː / ˌdʒenərəl præk'tɪʃənə/ lekarz rodzinny
health service /'helθ ˌsɜːvɪs/ służba zdrowia
nurse /nɜːs/ pielęgniarz/pielęgniarka
optician /ɒp'tɪʃən/ optyk
paramedic /ˌpærə'medɪk/ ratownik medyczny / ratowniczka medyczna
patient /'peɪʃənt/ pacjent/pacjentka
surgeon /'sɜːdʒən/ chirurg
victim /'vɪktəm/ ofiara
ward /wɔːd/ oddział (w szpitalu)

LECZENIE

acupuncture /'ækjəˌpʌŋktʃə/ akupunktura
alternative medicine /ɔːlˌtɜːnətɪv 'medsən/ medycyna alternatywna
antibiotic /ˌæntibaɪ'ɒtɪk/ antybiotyk
apply /ə'plaɪ/ stosować, używać, aplikować
aspirin /'æsprən/ aspiryna
bandage /'bændɪdʒ/ bandaż
check-up /'tʃekʌp/ badanie kontrolne u lekarza
consult your doctor /kənˌsʌlt jə 'dɒktə/ skonsultować się z lekarzem
cough syrup /'kɒf ˌsɪrəp/ syrop na kaszel
cure /kjʊə/ wyleczyć; lekarstwo
describe your symptoms /dɪˌskraɪb jə 'sɪmptəmz/ opisać objawy
drops /drɒps/ krople
examine /ɪg'zæmən/ badać
first aid kit /ˌfɜːst 'eɪd kɪt/ apteczka pierwszej pomocy
get better /ˌget 'betə/ wyzdrowieć
give somebody an injection /ˌgɪv ˌsʌmbɒdi ən ɪn'dʒekʃən/ zrobić komuś zastrzyk
heart rate /'hɑːt reɪt/ tętno
homeopathy /ˌhəʊmi'ɒpəθi/ homeopatia
(leg) in plaster /leg ɪn 'plɑːstə/ (noga) w gipsie
lie down /ˌlaɪ 'daʊn/ położyć się
make an appointment with / to see a doctor /ˌmeɪk ən əˌpɔɪntmənt wɪð / tə ˌsiː ə 'dɒktə/ umówić się na wizytę lekarską
medication/medicine/drug /ˌmedə'keɪʃən/'medsən/drʌg/ lekarstwo
ointment /'ɔɪntmənt/ maść
operation/surgery /ˌɒpə'reɪʃən/ 'sɜːdʒəri/ operacja
painkiller /'peɪnˌkɪlə/ środek przeciwbólowy
pill/tablet /pɪl/'tæblət/ tabletka
prescribe a medication /prɪˌskraɪb ə ˌmedə'keɪʃən/ przepisać lekarstwo
prescription /prɪ'skrɪpʃən/ recepta
recover (from sth) /rɪ'kʌvə (frəm ˌsʌmθɪŋ)/ dochodzić do siebie (po czymś), wyzdrowieć
remove a tick /rɪˌmuːv ə 'tɪk/ usunąć kleszcza
rub /rʌb/ nacierać, wcierać
squeeze /skwiːz/ wyciskać
stay in bed /ˌsteɪ ɪn 'bed/ leżeć w łóżku
swallow /'swɒləʊ/ połykać, przełykać
take sb's blood pressure /ˌteɪk ˌsʌmbɒdiz 'blʌd ˌpreʃə/ zmierzyć komuś ciśnienie
take sb's temperature /ˌteɪk ˌsʌmbɒdiz 'temprətʃə/ zmierzyć komuś temperaturę
therapy /'θerəpi/ terapia, leczenie
thermometer /θə'mɒmətə/ termometr
treat /triːt/ leczyć
treatment /'triːtmənt/ leczenie
tweezers /'twiːzəz/ pęseta
vaccine/vaccination /'væksiːn/ ˌvæksə'neɪʃən/ szczepionka
wheelchair /'wiːltʃeə/ wózek inwalidzki
X-ray /'eks reɪ/ rentgen

TRYB ŻYCIA

addiction /ə'dɪkʃən/ uzależnienie
(lose) appetite / (ˌluːz) 'æpətaɪt/ (stracić) apetyt
avoid stress /əˌvɔɪd 'stres/ unikać stresu
be/get addicted to sth /ˌbi/ˌget ə'dɪktəd tə ˌsʌmθɪŋ/ być uzależnionym / uzależnić się od czegoś
cut down on (fatty foods) /kʌt ˌdaʊn ɒn (ˌfæti 'fuːdz)/ zredukować, ograniczyć (tłuste pokarmy)
do sports /ˌduː 'spɔːts/ uprawiać sport
eat healthily /ˌiːt 'helθili/ zdrowo się odżywiać
feel tired /ˌfiːl 'taɪəd/ odczuwać zmęczenie
get enough sleep /ˌget ɪˌnʌf 'sliːp/ wysypiać się
get/take (regular) exercise /ˌget/ˌteɪk/ (ˌregjələ) 'eksəsaɪz/ (regularnie) ćwiczyć
give up (smoking) /gɪv ˌʌp ('smәʊkɪŋ)/ rzucić (palenie)
go on a diet /ˌgəʊ ɒn ə 'daɪət/ przejść na dietę
include (in) /ɪn'kluːd (ɪn)/ zawierać, włączać
keep/stay fit /ˌkiːp/ˌsteɪ 'fɪt/ utrzymywać dobrą formę
lose weight /ˌluːz 'weɪt/ schudnąć
overworked /ˌəʊvə'wɜːkt/ przepracowany
processed food /'prəʊsest fuːd/ przetworzone jedzenie
put on weight /ˌpʊt ɒn 'weɪt/ przytyć
work out in the gym /wɜːk ˌaʊt ɪn ðə 'dʒɪm/ ćwiczyć na siłowni
workaholic /ˌwɜːkə'hɒlɪk/ pracoholik

INNE

breathe in/out /ˌbriːð 'ɪn/'aʊt/ zrobić wdech/wydech
bug repellent /bʌg rɪ'pelənt/ środek odstraszający owady
dreadful /'dredfəl/ okropny, straszny
hold your breath /ˌhəʊld jə 'breθ/ wstrzymać oddech
Is it serious? /ˌɪz ɪt 'sɪəriəs/ Czy to coś poważnego?
pollen /'pɒlən/ pyłek kwiatowy
spread disease /ˌspred dɪ'ziːz/ roznosić chorobę

SŁOWOTWÓRSTWO

TWORZENIE PRZYMIOTNIKÓW

W języku angielskim można utworzyć przymiotniki, dodając do rzeczowników i czasowników następujące końcówki:

-y	*(health – healthy)*
-less/-ful	*(pain – painless/painful)*
-ous	*(danger – dangerous)*
-ic/-istic	*(optimism – optimistic)*
-ible	*(terror – terrible)*
-able	*(rely – reliable)*
-ent	*(differ – different)*
-ive	*(act – active)*

1 Znajdź w słowniczku obok:

1 nazwy pięciu objawów chorobowych, np. *rash*
2 pięć wyrażeń związanych z zapobieganiem chorobom, np. *avoid stress*
3 pięć czasowników związanych z leczeniem, np. *treat*
4 pięć wyrazów związanych z wypadkami, np. *paramedic*

2 Podziel nazwy dolegliwości podane w ramce na dwie kategorie: *illnesses* i *injuries*. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.

a broken arm a burn a cold a cut
a twisted ankle cancer flu
Lyme disease pneumonia

3 Wybierz poprawne uzupełnienie i zapisz je w zeszycie, a następnie w parach odpowiedzcie na pytania.

1 What do you do if you **take / have** a nosebleed?
2 What can you do if you **lose / get** your appetite?
3 When did you last **have / take** a check-up?
4 When did you last **have / take** your temperature?
5 Have you ever **got / had** a tick on your body?

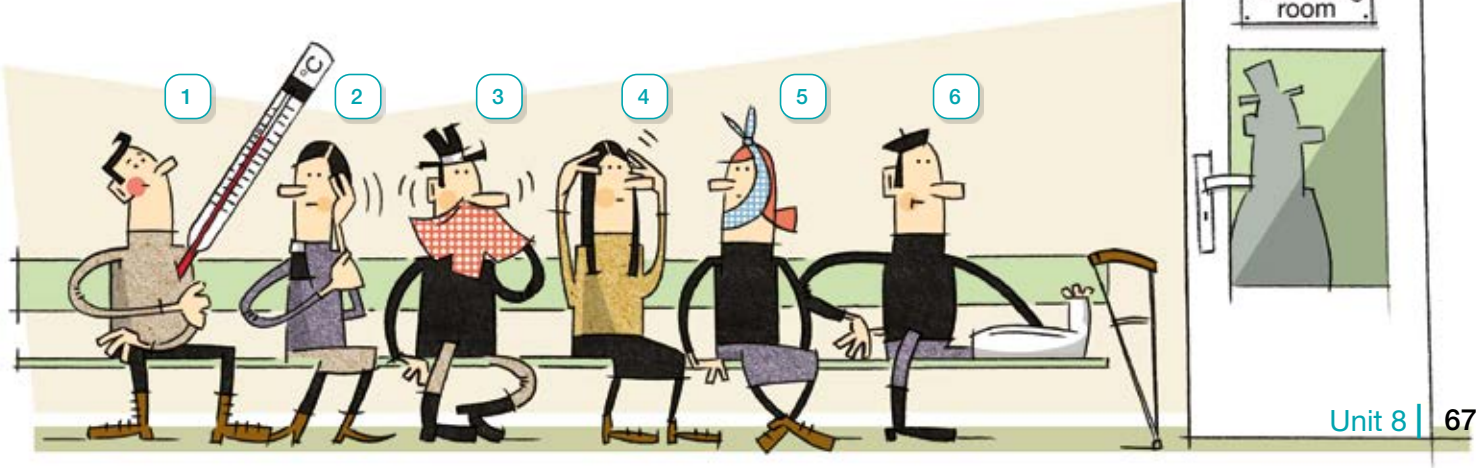
A: What do you do if you have a nosebleed?

B: I put a wet towel on my nose.

4 2.11 Posłuchaj pięciu wypowiedzi i w zeszycie dopasuj je do zdań A–E.

A A doctor is examining a patient.
B A nurse is giving someone an injection.
C A patient is describing his/her symptoms.
D A nurse is taking a child's temperature.
E A doctor is prescribing medication.

5 Na co cierpią pacjenci widoczni na ilustracji? W zeszycie napisz po dwa zdania o każdym z nich.

6 W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach przymiotnikami utworzonymi od podanych słów.

1 What's the most ? way of losing weight? **EFFECT**
2 My father has a very ? job so he often has headaches. **STRESS**
3 Tom spent a few ? nights by his mum's bed in hospital. **SLEEP**
4 Don hates injections. He says they are always very ?. **PAIN**
5 What's wrong with you? You don't look very ?. **HEALTH**
6 I think you're getting sick. You've got a ? nose. **RUN**
7 It was a ? accident: three ambulances came to rescue the victims. **TERROR**

7 2.12 Wybierz słowa, które poprawnie uzupełniają dialog, i zapisz je w zeszycie. Następnie posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi. Potem przeczytajcie dialog w parach.

Patient: Doctor, I feel tired all the time.
Doctor: Let me examine you. I think you're just overworked and not very fit. Make sure you [1] **go / get** enough sleep and eat healthily.
Patient: Do you want me to go on a [2] **meal / diet**?
Doctor: Not exactly, but you should cut [3] **off / down** on fatty foods and [4] **include / eat** more fresh vegetables in your diet.
Patient: Right … Anything else?
Doctor: You should [5] **practise / take** regular exercise. Even a one-hour walk every day would help you [6] **keep / make** fit. Do you smoke?
Patient: Er, only a little.
Doctor: Smoking is a dreadful addiction and I advise you to give it [7] **away / up** completely.

8 W zeszycie uzupełnij pytania czasownikami z ramki. Następnie w parach zadajcie sobie nawzajem utworzone pytania.

catch get hold make visit

1 How long can you ? your breath?
2 When you ? a cold, what do you do to ? better?
3 How often do you ? your GP for a check-up? Do you ? an appointment over the phone?

SPRAWDŹ SIĘ

ZDANIA WARUNKOWE

1 **Połącz zdania 1–3 z odpowiednim typem zdania warunkowego A–C.**

1 I would run a marathon, if I were fitter.
2 If you watch ads in this game, you help people fight cancer.
3 You will be sick if you eat all these sweets.

A Zero Conditional (tryb warunkowy typ 0)
B First Conditional (tryb warunkowy typ 1)
C Second Conditional (tryb warunkowy typ 2)

2 **Wybierz opcje, które poprawnie uzupełniają podane zdania.**

1 If you work out regularly, you **are / were** fit and full of energy.
2 I would **stay / stayed** in bed if I didn't have to go to school.
3 You won't get better **if / unless** you follow the doctor's orders.
4 If I **will see / see** him today, I'll give him the news.

GRAMMAR BANK ▸ strona 89

3 **W zeszycie połącz fragmenty zdań 1–5 oraz A–E, tak by utworzyć spójne wypowiedzi.**

1 If a patient suffers from pneumonia,
2 If you don't see a dentist,
3 You'll put on weight
4 If I wanted painkillers,
5 I wouldn't take antibiotics

A I would ask for them.
B the toothache will get worse.
C unless they were prescribed by a doctor.
D he or she should go to hospital.
E unless you get some exercise.

4 **W zeszycie uzupełnij zdania odpowiednimi formami czasowników podanych w nawiasach.**

1 If you (**be**) ? disabled, you have the right to special help.
2 He won't get better quickly unless he (**stay**) ? in bed for a few days.
3 If you (**ask**) ? your doctor, she would give you the same advice.
4 Don't worry. If I feel dizzy, I (**sit**) ? down for a while.
5 If you (**not get**) ? enough sleep, you won't be able to study effectively.
6 She (**feel**) ? better if she got regular exercise.
7 Even if I (**be**) ? rich, I would never have plastic surgery.

5 2 13 **Wskaż opcje, które poprawnie uzupełniają tekst. Posłuchaj nagrania i sprawdź swoje odpowiedzi.**

Here's The News!

WAR ON CANCER

What would you say if you [1] **have / had** a chance to play a game and help people at the same time? It will be possible if you [2] **will check / check** out a game called *War on Cancer*, released in 2017.
It's free to play, but it is also a unique charity: it raises money for people fighting cancer in real life.
So, before you [3] **started / start** the game, you can choose the person that you will support while playing.

The game takes place in a world that looks like the inside of the human body. If you [4] **will want / want** to survive on the battlefield, you [5] **need / would need** to defeat as many cancer creatures as you can, because the monsters attack the organism. An interesting thing is, when you [6] **will lose / lose**, you don't die, but you just [7] **will get / get** weaker or you have no more ammunition.

From time to time, there are short advertisements, and when you [8] **watch / will watch** them, some money [9] **will go / goes** to the person you chose at the beginning.

This way, cancer patients are true fighters who need our solidarity, not pity. In reality, it's not a game, but a war!

6 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach zgodnie z treścią tekstu z zadania 5.**

1 *War on Cancer* is a game that helps people who ?.
2 The player is able to ? he/she wants to support.
3 The battlefield is the ? which is being attacked by cancer-like monsters.

POWTÓRZ TAKŻE

SHOULD; PROPOZYCJE I SUGESTIE

GRAMMAR BANK ▸ strona 89

1 **Odpowiedz na pytania.**

▶ Which of these creatures bite? Which of them sting?

ants bees jellyfish mosquitoes snakes ticks

2 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Dwa z nich zostały podane dodatkowo. W parach zdecydujcie, które zdania są prawdziwe.**

catch feel get is should won't wouldn't

1 If a jellyfish stung you, you ? pour vinegar on your skin.
2 A wild snake will only bite a human if it ? scared.
3 If a honey bee stings you, it ? sting you again.
4 You won't ? any diseases when you get bitten by ants or mosquitoes.
5 If a tick bites you, you will always ? a rash.

3 2 14 **Przeczytaj tekst. Na podstawie informacji w nim zawartych uzupełnij notatki. Każde zdanie 1–4 odnosi się do odpowiedniego akapitu A–D. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

ALL ABOUT TICKS (my notes)

1 Kleszcze często przyczepiają się do ciała w miejscach, które są ? i ?.
2 Borelioza (po angielsku *Lyme disease*) to niebezpieczna ? kleszcze.
3 Po powrocie z miejsc, w których występują kleszcze, należy ? i swojego pupila.
4 Jeśli znajdziesz kleszcza na sobie, nie ?.

4 **Na podstawie tekstu zdecyduj, czy podane zdania 1–4 są prawdziwe, czy fałszywe. Uzasadnij swoje odpowiedzi.**

1 Ticks only attack humans.
2 You can have a temperature when you get bitten by a tick.
3 Wear your socks over the trousers for better protection against ticks.
4 If you find a tick on your body, it doesn't really matter when you remove it.

5 **Z podanych odpowiedzi A–C wybierz właściwą, zgodną z treścią tekstu. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 The first paragraph tells you
A how your body reacts to a tick bite.
B what type of ticks spread diseases.
C where you can get bitten by ticks.
2 Lyme disease can be confused with
A flu.
B headache.
C tiredness.
3 To protect yourself from tick bites, you should NOT
A put insect repellent on your body.
B wear shorts.
C take your dog to the forest.
4 The last paragraph
A tells you what cream you should apply on a tick bite.
B advises you how to remove a tick in the right way.
C explains why you must always see your doctor about every tick bite.

6 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Have you ever been bitten by a tick? If so, how did it happen and what happened next?
2 Are there many ticks where you live? How do you protect yourself from them?

Tick Attack!

What's small, has eight legs and lives off the blood of mammals? The answer is: a tick.

A These small creatures spread different diseases. You can come into contact with them when you are outdoors, especially in grass, woods or bushes. They can attach themselves anywhere on your body, but their favourite areas are warm and moist, for example armpits, ears, hair, or behind the knee.

B The most feared disease spread by ticks is Lyme disease. Apart from a typical rash, many of its symptoms are often similar to symptoms of the flu: fever, chills, body aches, headaches or fatigue. You should see the doctor immediately if you have the symptoms and if you have been in areas where ticks live.

C If you want to avoid ticks, always wear long trousers and tuck them in your socks when outdoors. You should also spray lots of bug repellent on your clothes. When you are back home, you should always check your body and your pet's.

D But what to do if you find a tick on your body? You shouldn't squeeze it or put any cream on it. To remove it properly, you should grasp the tick close to your skin with a pair of tweezers and pull it. If you are not able to do it, go quickly to the doctor's. Time is very important here: the faster the tick is removed, the less chance there will be for any health complications.

Are you scared already? Don't be. Not all ticks carry Lyme disease, but better safe than sorry.

1 **W zeszycie uzupełnij cytat wyrazem: A, B lub C. Odpowiedz na pytania.**

> "You don't appreciate your ? until you become sick."

A medicine **B** hospital **C** health

▶ What does the quote mean? Do you agree with it? Why?/Why not?

2 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami/zwrotami z ramki.**

allergic to	catch a cold	examine
homeopathy	medicine	runny nose
stop sneezing	suffer from	take a pill

1 The doctor will ? the patient now.
2 I had to leave the cinema because I couldn't ?.
3 If you ?, you won't be able to go on the school trip.
4 Can I have a glass of water, please? I need to ?.
5 My grandparents ? backache, so they can't walk very far.
6 Ben gets hay fever in the spring and he needs to take his ?.
7 Aaa-choo! I've got a ?. Get me some tissues, please!
8 Jack can't eat peanuts because he's ? them.
9 ? is an alternative form of medicine.

3 **Spójrz na zdjęcia i zasugeruj, co dana osoba mogłaby zrobić, żeby poczuć się lepiej. Użyj własnych pomysłów i wyrażeń z ramki.**

go to the dentist		
have/drink a lot of water with lemon		
put some cream on	see a doctor	stay in bed
take a painkiller	take cough syrup	take vitamins

She should put some cream on her sunburn. If she goes outside, she should wear a hat.

4 2 15 **Posłuchaj czterech dialogów i dopasuj każdy z nich do problemów A–D.**

A addiction **B** heart attack
C stomachache **D** twisted ankle

5 2 16 **Posłuchaj rozmowy na temat homeopatii i wskaż poprawne uzupełnienia zdań. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Cathy suffers from her allergy **all year / for part of the year**.
2 Rob **knew / didn't know** about Cathy's allergy in the past.
3 Homeopathic medicine can help with **very few / many** health problems.
4 Cathy **is sure / isn't sure** what really helped her.

6 2 16 **Posłuchaj rozmowy jeszcze raz. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu odpowiedz krótko na pytania. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 What are the symptoms of Cathy's allergy?
2 What medicine has she already tried?
3 What did the doctor suggest she should try?
4 How does homeopathy work?

7 **W zeszycie przetłumacz fragmenty podane w nawiasach tak, aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

1 I (**mam alergię na**) ? grass.
2 Have (**Przeziębiłaś się**) ??
3 I sneeze all the time and I've got (**katar**) ?.
4 When they (**robią to lekarstwo**) ?, they mix it with lots of water.
5 Homeopathy (**będzie działać**) ? when you believe in it.

8 **W zeszycie ułóż pytania z rozsypanych wyrazów. Odpowiedzcie na nie w parach.**

1 believe / you / in homeopathy / Do / ?
2 was / to the doctor's / When / went / the last time / you / ?

PRZYDATNE ZWROTY

SAMOPOCZUCIE: PYTANIA

How are you? Jak się masz?
How's (your dad)? Jak się ma (twój tata)?
How are (your parents)? Jak się mają (twoi rodzice)?
How are you feeling? Jak się czujesz?
Are you OK? Nic ci nie jest?
What's the matter? Co się stało? / Co ci jest?
Is something the matter? Czy coś się stało? / Czy coś ci jest?
What seems to be the problem? Co panu/pani dolega?

SAMOPOCZUCIE: ODPOWIEDZI

Fine, thanks (And you?) Dziękuję, dobrze (A ty?)
I'm fine / OK / very well, thank you. Dziękuję, mam się dobrze.
I'm OK, just a bit tired. W porządku, jestem tylko trochę zmęczony/a.
Not very well, I'm afraid. Niestety nie za dobrze.
I feel terrible/awful. Czuję się okropnie.
I feel ill/tired. Jestem/Czuję się chory/chora/zmęczony/zmęczona.
I think I'm ill. Chyba jestem chory/chora.
I feel sick. Jest mi niedobrze.
I've got a bad/terrible headache. Bardzo boli mnie głowa.
I've got a cough. Mam kaszel.
I've got a bit of a cold. Jestem trochę przeziębiony/przeziębiona.
My leg/arm hurts. Boli mnie noga/ręka.
I think my leg's broken. Chyba mam złamaną nogę.

1 USE OF ENGLISH **W zeszycie uzupełnij opis zdjęcia, wpisując w luki 1–4 właściwe wyrazy tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. Następnie odpowiedz na zawarte w nim pytanie.**

The [1] ? in the photo isn't feeling very well. She's pressing her hand against her [2] ?. Her eyes are [3] ?. It looks like she has a terrible [4] ?. I think she's suffering some discomfort after using VR goggles. Apparently, when you take off your VR headset, you may feel dizzy or even sick. How does your body react to VR?

2 **W zeszycie uzupełnij pytania, wykorzystując odpowiednią formę wyrazów podanych w nawiasach. W parach odpowiedzcie na pytania i uzasadnijcie swoje odpowiedzi.**

1 (**you / have**) ? problems getting to sleep if you use a smartphone or computer before bedtime?
2 If (**you / not / sleep**) ? at least 8 hours, will you feel tired during the day?
3 If (**you / be**) ? really tired during the day, would you take a nap?
4 If you (**not / want**) ? help your family with the housework, would you pretend to be ill?
5 Are you honest when (**someone / ask / you**) ? how you're feeling?

3 **Do sytuacji 1–4 dobierz odpowiednie pytania z banku zwrotów powyżej. Do niektórych sytuacji pasuje więcej niż jedno pytanie. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 You're visiting a friend who's been ill. You want to know if she's getting better.
2 Someone walking next to you has just fallen down. You want to help.
3 You've come to see a doctor for the first time. The doctor wants to know why.
4 You can see your friend crying. You want to find out what's happened.

4 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami z ramki. Trzy słowa zostały podane dodatkowo. Następnie dobierz odpowiedzi 1–6 do pytań z banku zwrotów. Niektóre odpowiedzi pasują do kilku pytań.**

all awful better cold fine hurts pains terrible very

1 I've got a bit of a ?.
2 Yes, I'm ? right. I'm just having a bad day.
3 Much ? than yesterday, thank you.
4 No, my foot ? badly.
5 No, everything's ?. Thanks for asking.
6 Not ? well, I'm afraid.

5 2.17 **Usłyszysz cztery wypowiedzi. Do każdej z nich dobierz właściwą reakcję A–E. Jedna reakcja została podana dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

A It doesn't matter to them.
B I've got a bad cough.
C She's just a bit tired.
D No, it's still very painful.
E They're very well, thank you.

6 **W parach odegrajcie scenki z zadania 3., korzystając z podanego wyżej banku zwrotów.**

Wskazówka

W e-mailu, w którym udzielasz rad, należy uwzględnić odpowiednie zwroty nieformalne, typowe dla listu elektronicznego do przyjaciela. Użyj także zwrotów stosowanych przy udzielaniu rad.

PRZYDATNE ZWROTY

UDZIELANIE RAD

- **If I were you, I would …** Gdybym był/była tobą, tobym…
- **If I were in your shoes, I would …** Gdybym był/była na twoim miejscu, tobym…
- **Perhaps you should …** Może powinieneś/powinnaś…
- **How about seeing your doctor?** A może idź do lekarza?
- **I suggest/recommend going to the dentist right away.** Sugeruję, żebyś natychmiast poszedł/poszła do dentysty.
- **Why don't you cut down on pizza?** A może byś ograniczył/ograniczyła jedzenie pizzy?
- **You could also work out regularly.** Mógłbyś/Mogłabyś również regularnie ćwiczyć.
- **You'd better get more sleep.** Lepiej, żebyś więcej spał/spała.

1 **Przeczytaj zadanie egzaminacyjne i wskaż zdania lub ich fragmenty, które mu odpowiadają.**

Twój kolega z Anglii chciałby prowadzić zdrowy tryb życia. Napisz do niego e-mail, w którym:

- opiszesz, jak ty dbasz o kondycję fizyczną,
- podasz przykłady, jak kolega powinien się odżywiać,
- poradzisz, co jeszcze mógłby zrobić, by prowadzić zdrowy tryb życia.

Hi Bob,

Thanks for your message. I think I can help you with your problem, because I'm in quite good condition. I work out every day, I also try to eat healthy meals.

Why don't you include more fruit and vegetables in your diet? If I were you, I'd cut down on sweets and fizzy drinks.

It's also a good idea to do sports and I suggest getting enough sleep. Don't spend too much time playing computer games.

Good luck,

Kuba

2 **Przeczytaj e-mail od Kasi, która radzi swojej koleżance, jak zwalczyć przeziębienie. Jakich wskazówek udzieliła Sylvii?**

Hi Sylvia,

I hope you're feeling better today. I've asked my grandma how to treat a cold and here's her advice.

If you have a headache and a runny nose, take some aspirin and a lot of vitamin C. You could also rub some herbal ointment on your chest and wear socks in bed. My grandma suggests drinking a lot of water with lemon and honey, and sleeping a lot too.

But if you're still sick in two days, you'd better see a doctor.

And one more thing, you shouldn't come to school because more people will catch a cold if you cough and sneeze there.

Take care,

Kasia

3 **Przeczytaj e-mail Kasi jeszcze raz i uzupełnij zdania 1–6 informacjami z tekstu. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 If Sylvia has a headache and a runny nose, she should take ?.
2 She can try ? special herbal cream on her chest.
3 Sylvia could also ? in bed.
4 Kasia's grandma recommends ? and sleeping a lot.
5 Sylvia should ? she still feels bad.
6 ?, other students will get sick.

4 **Twój kolega przychodzi do szkoły zmęczony, gdyż spędza długie godziny przed komputerem. Napisz do niego e-mail, w którym:**

- wyrazisz swoje zaniepokojenie,
- przedstawisz skutki takiego spędzania czasu,
- zaproponujesz rozwiązanie problemu.

Limit słów: 50–120.

1 **W zeszycie uzupełnij luki w tekście wyrazami z ramki. Trzy wyrazy podano dodatkowo.**

added	am	cut	get	put
start	2 x were	would	wouldn't	

Jola has been unwell lately. She has junk food every day and avoids PE classes. She doesn't sleep well and she wants to change her lifestyle. Here are a few pieces of advice for her:

- If I [1] ? you, I would [2] ? down on processed food.
- If you ate healthy meals, you [3] ? feel much better.
- You need to drink a lot of water. It'll taste better if you [4] ? some lemon in it.
- I [5] ? skip PE classes if I [6] ? in your shoes: physical activity is as important as a healthy diet.
- If you [7] ? regular exercise, your sleep will improve.

2 **W zeszycie uzupełnij luki w zdaniach jednym wyrazem utworzonym od podanego słowa, tak aby zdania były poprawne gramatycznie i logicznie.**

1 I've lost my ? somewhere. **PRESCRIBE**
2 The nurse took my blood ?. **PRESS**
3 I'd like to make an ? with doctor Reday, please. **APPOINT**
4 The doctor gave me antibiotics for my ear ?. **INFECT**
5 There are no facilities for the ? people. No wheelchair can go this way. **DISABILITY**
6 Two ? carried the patient to the ambulance. **MEDIC**

3 **W zeszycie uzupełnij zdania wyrazami w nawiasach w odpowiedniej formie. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy.**

Now is the moment of truth: how much time do you spend in front of screens? Too much – that's for sure, so you need to take care of your body before it's too late. Here's some advice. First of all, if the top of [1] (**you / computer screen / be**) ? at the level of your eyes, you [2] (**not / suffer**) ? from a pain in your neck or back. Secondly, if you [3] (**take / break**) ? when playing games, [4] (**you / able**) ? to stretch your arms and legs. Finally, if you [5] (**stop / use**) ? your screens at least an hour before going to bed, you [6] (**sleep / good**) ? and you [7] (**not / be tired**) ? the next morning.

4 **USE OF ENGLISH** **Wykorzystując podane wyrazy, uzupełnij w zeszycie każde zdanie z luką tak, aby zachować sens zdania wyjściowego. Nie zmieniaj formy podanych wyrazów. W każdą lukę możesz wpisać maksymalnie cztery wyrazy, wliczając w to wyraz już podany.**

1 Jessica has got hay fever. **FROM**
Jessica ? hay fever.
2 You'd better stop smoking if you want to keep fit. **UP**
You'd better ? if you want to keep fit.
3 You should consult a doctor. **IF**
?, I would consult a doctor.
4 Cathy has got an allergy to nuts. **IS**
Cathy ? nuts.
5 Jim sleeps too little. **GET**
Jim doesn't ? sleep.

5 **Dopasuj wypowiedzi A–F do sytuacji 1–6. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

Who Says What, When and Where?

1 You notice somebody sitting in a park on a cold day.
2 You're on the phone and you keep sneezing.
3 Your eyes are irritated. What will you tell your doctor?
4 You've just had yoghurt which expired last week.
5 You've been unwell. Your friend calls you.
6 You're tired and feeling dizzy.

A I've got a bad headache.
B Excuse me, is something the matter?
C Sorry. I've got a bit of a cold.
D They're itchy.
E There's something wrong with my stomach.
F How are you, mate?

BBC

CULTURE & SKILLS

Are You Allergic to Where You Live?

Sixteen-year-old Diana Brampton suffers from a very unusual allergy. She's allergic to the cold. It didn't help that she grew up in Ontario, Canada, one of the coldest areas on Earth.

When the temperature goes below 5°C, she develops an allergic reaction. Her feet can swell up and turn a purple colour and she can get a rash all over her body. But it's not just the weather – she can't swim in cool water or even have a drink with ice cubes. Because her allergy is so unusual, it took a long time to get a proper diagnosis.

For years, she couldn't understand what was wrong with her. Luckily, her family were able to move to Florida to help her. There are only about ten days a year when the temperature drops below 5°C there, so Diana can live more comfortably.

The UK doesn't have a problem with extreme cold weather, but it is a very green country and twenty-five per cent of the population suffer from hay fever in spring time. 1.1 million children in the UK are treated for asthma. But why are some people more likely to suffer from hay fever and asthma than others? One teenager, Matt, gave us his opinion.

'My father was allergic to pollen and I guess that's why I am. My doctor told me that you are fifty per cent more likely to be allergic if you have a parent with an allergy. I have a rash, a runny nose and I sneeze a lot. It happens just when the weather gets better after winter. Also, where I live doesn't help much. Birmingham is a big industrial city and the pollution makes the symptoms worse. In the spring, I have to stay indoors. At least I'm not the only one in my class with this problem!'

GLOSSARY
develop – rozwijać się
get a proper diagnosis – zostać właściwie zdiagnozowanym
pollen – pyłek kwiatowy
swell up – spuchnąć
(be) treated for – (być) leczonym na

READING

1 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 What are some things people are allergic to?
2 What are the symptoms of allergies?
3 Do you suffer from any allergies?

2 2 18 **Przeczytaj artykuł i wybierz poprawne uzupełnienia. Zapisz odpowiedzi w zeszycie.**

1 Living in Canada made Diana's condition much **worse / better**.
2 Her symptoms include **breathing problems / problems with her skin**.
3 Diana's condition was **easy / difficult** to diagnose.
4 In Florida, Diana doesn't suffer **at all / as often** from her allergy.
5 Many people get hay fever in the UK because of **the landscape / people's diet**.
6 Matt says that **other / no other** people have the same allergy as him.

3 **Przeczytaj ponownie artykuł i w zeszycie uzupełnij zdania zgodnie z jego treścią.**

1 Diana's problem is that she has an [?].
2 Diana may get [?] and swollen feet as soon as the temperature drops below 5°C.
3 Diana is not able to go swimming in cold water or [?].
4 Diana's family wanted to help her so they [?].
5 One in four people in the UK have a problem with [?] in spring.
6 Matt's allergic to pollen and his symptoms are [?] and he sneezes a lot.
7 Living in Birmingham makes things worse for Matt because there is [?].

4 **W parach odpowiedzcie na pytania.**

1 Were you surprised by Diana's allergy? Why?/Why not?
2 Why are some people more likely to have an allergy than others?

LISTENING

5 **W zeszycie dopasuj słowa 1–6 do ich definicji A–F.**

1 allergy epidemic
2 to trigger
3 dust mites
4 immune system
5 itchy bump
6 drop in blood pressure

A to cause something to happen
B something in our body which protects us againts illness and disease
C a small swelling on the skin which causes you to scratch yourself very often
D a time when many people are suffering from an allergy
E when the pressure of the blood goes down
F tiny creatures which live in our homes in dusty areas, e.g. in carpets

6 BBC 4 **Posłuchaj fragmentu programu BBC na temat alergii i odpowiedz na pytania.**

1 What allergies does Morgan have?
2 What is the doctor putting on Emma's arm and why is he doing it?

7 BBC 4 **Posłuchaj nagrania jeszcze raz. W zeszycie uzupełnij luki w notatce zgodnie z informacjami zawartymi w nagraniu.**

ALLERGIES

✓ Each year over [1] [?] people in the UK need to go to hospital because of their allergies.
✓ Even if people have an allergic reaction to different things, their bodies react in a [2] [?] way.
✓ A doctor can do [3] [?] to find out what you are allergic to.
✓ When the allergic reaction is very serious, people cannot [4] [?] and often have to see the doctor.

8 **W parach odpowiedzcie na pytanie.**

▶ Do you think there are more and more allergies where you live? If so, which ones?

PROJECT

9 **W grupach przygotujcie ankietę na temat alergii.**

1 Brainstorm different allergies: nuts, pollen, etc.
2 Write six survey questions (examples below).
   • Are you allergic to …?
   • Do you know anybody who is allergic …?
   • What happens when you have an allergic reaction?
3 Share your results with the class.

UNIT 1

CZASOWNIK *TO BE*

Czasownika *to be* w czasie Present Simple używamy m.in. przy określaniu wieku i narodowości oraz przy opisywaniu cech i położenia osób lub przedmiotów:

*I**'m** sixteen.*

*They **are** from France.*

*The book **is** on the table.*

zdania twierdzące		
I	***'m / am***	*English.*
He/She/It	***'s / is***	
We/You/They	***'re / are***	
zdania przeczące		
I	***'m not / am not***	*at home.*
He/She/It	***isn't / 's not / is not***	
We/You/They	***aren't / 're not / are not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Am	*I*	*late?*	*Yes, I **am**.*	*No, I**'m not**.*
Are	*you*		*Yes, you **are**.*	*No, you **aren't**.*
Is	*he / she / it*		*Yes, he / she / it **is**.*	*No, he / she / it **isn't**.*
Are	*we / you / they*		*Yes, we / you / they **are**.*	*No, we / you / they **aren't**.*

pytania szczegółowe			
Where	***are***	*you/we/they*	*from?*
Why	***is***	*she/he/it*	*at home?*

UWAGA!
W języku angielskim, tworząc pytania ogólne (*yes/no*), nie używamy odpowiednika polskiego słowa „czy".

W przypadku pytań zawierających czasownik „być" (*to be*) stosujemy inwersję, czyli zamieniamy miejscami podmiot i orzeczenie, np:

***She is** at home.* **Ona jest** w domu.
***Is she** at home?* **Czy ona jest** w domu?

***You are** hungry.* **Jesteś** głodny.
***Are you** hungry?* **Czy jesteś** głodny?

CZASOWNIK *HAVE GOT*

Czasownika *have got* w czasie Present Simple używamy:

- do wyrażenia posiadania:

  ***I've got** a dog and a parrot.*

  ***Have** you **got** a guitar?*

- przy opisywaniu osób i opowiadaniu o rodzinie oraz planie lekcji:

  *She**'s got** wavy hair.*

  *I **haven't got** any brothers or sisters.*

  *We**'ve got** Maths on Monday and Wednesday.*

zdania twierdzące		
I/We/You/They	***'ve got / have got***	*brown eyes.*
He/She/It	***'s got / has got***	
zdania przeczące		
I/We/You/They	***haven't got / have not got***	*a garden.*
He/She/It	***hasn't got / has not got***	

pytania ogólne				**krótkie odpowiedzi**	
Have	*I / we / you / they*	***got***	*a sister?*	*Yes, I/we/you/they **have**.*	*No, I/we/you/they **haven't**.*
Has	*he / she / it*			*Yes, he/she/it **has**.*	*No, he/she/it **hasn't**.*

pytania szczegółowe				
When	***have***	*you/we/they*	***got***	*Maths?*
Why	***has***	*she/he/it*		*a red eye?*

UWAGA!
W języku polskim odmieniamy czasowniki przez osoby, więc zbędne jest używanie w zdaniu podmiotu, jeśli jest nim zaimek osobowy taki jak „ja", „ty", „on", „ona" itd. Natomiast w języku angielskim musimy zawsze pamiętać o zaimku osobowym w funkcji podmiotu.

Mają wspaniałe pomysły. ***They've got** great ideas.*

Jacka jeszcze tu nie ma. **Czy jest** w domu?
*Jack isn't here yet. **Is he** at home?*

Co **masz** w torbie? *What **have you got** in your bag?*

CZAS PRESENT SIMPLE

Czasu Present Simple używamy do wyrażenia:

- ogólnie uznawanych prawd i sytuacji stałych:
  *Water **freezes** at 0°C.*
- czynności rutynowych, powtarzających się:
  ***I get up** at seven.*

zdania twierdzące		
I/We/You/They	*live*	*in London.*
He/She/It	*live**s***	
zdania przeczące		
I/We/You/They	***don't / do not***	***go** to the cinema.*
He/She/It	***doesn't / does not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Do	*I / we / you / they*	*need help?*	*Yes, I/we you/they **do**.*	*No, I/we/you they **don't**.*
Does	*he / she / it*		*Yes, he/she it **does**.*	*No, he/she/it **doesn't**.*

pytania szczegółowe				
What	***do***	*I*	***need***	*to know?*
When		*you / we / they*	***leave***	*for school?*
Where	***does***	*she / he / it*	***come***	*from?*

pytania o podmiot		
Who	***knows***	*anything about computers?*
Who	***plays***	*football with you at school?*

3. OSOBA LICZBY POJEDYNCZEJ – ZASADY PISOWNI

Zasada ogólna	+ *-s*	*I swim – she swim**s** I say – he say**s***
Czasowniki zakończone na spółgłoskę + *-y*	*-y* → *-ies*	*I try – he tr**ies** I cry – she cr**ies***
Czasowniki *do* i *go* oraz czasowniki zakończone na *-ss, -x, -ch, -sh*	+ *-es*	*I pass – she pass**es** I wish – he wish**es** I do/go – it do**es**/go**es***

PRZYSŁÓWKI CZĘSTOTLIWOŚCI

Przysłówki częstotliwości, takie jak *never, sometimes, often, usually, always,* zazwyczaj występują:

- przed głównym czasownikiem: *We **sometimes** visit them.*
- po czasowniku *to be*: *He is **usually** late.*
- w zdaniach przeczących – pomiędzy czasownikiem posiłkowym a głównym: *I don't **often** eat meat.*

Przysłówkowe wyrażenia częstotliwości składające się z więcej niż jednego słowa często występują na początku lub końcu zdania:

*We go to the beach **at the weekends** / **every weekend** / **twice a year**.*

once = one time (raz)

twice = two times (dwa razy)

three/four/ten times (trzy/cztery/dziesięć razy)

CZAS PRESENT CONTINUOUS

Czasu Present Continuous używamy do wyrażenia czynności odbywających się:

- w chwili mówienia o nich:
  *My sister **is sleeping** at the moment.*
  ***Are** they **winning**?*
- w danym przedziale czasowym (sytuacja tymczasowa):
  *My sister **is studying** Medicine.*
  ***Am** I **doing** well this year?*

zdania twierdzące		
I	***'m / am***	*listen**ing**.*
He/She/It	***'s / is***	
We/You/They	***'re / are***	
zdania przeczące		
I	***'m not / am not***	*listen**ing**.*
He/She/It	***isn't / 's not / is not***	
We/You/They	***aren't / 're not / are not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Am	*I*	*listen**ing**?*	*Yes, you **are**.*	*No, you **aren't**.*
Are	*you*		*Yes, I **am**.*	*No, I**'m not**.*
Is	*he / she / it*		*he / she / it Yes, she **is**.*	*he / she / it No, she **isn't**.*
Are	*we / you / they*		*we / you / they Yes, you **are**.*	*we / you / they No, you **aren't**.*

pytania szczegółowe			
What	***am***	*I*	*do**ing**?*
Why	***are***	*you/we/they*	*leav**ing**?*
Where	***is***	*she/he/it*	*go**ing**?*

ZASADY PISOWNI

Zasada ogólna	+ *-ing*	*learn – learn**ing***
Czasowniki zakończone na spółgłoskę + *-e*	*-e* → *-ing*	*write – writ**ing***
Czasowniki zakończone na krótką samogłoskę + spółgłoskę	podwajamy spółgłoskę + *-ing*	*run – run**ning***

Typowe określenia dla czasu Present Continuous: *now, at the moment.*

CZASOWNIKI WYRAŻAJĄCE CZYNNOŚCI I STANY

Czasowniki możemy podzielić na dwie grupy:

- czasowniki wyrażające **czynności**, np. *do, make, drink, eat, learn, play;*
- czasowniki wyrażające **stany umysłu** (np. *know, understand, forget, remember, need, want*), **posiadanie** (np. *have*), **opinie i przekonania** (np. *think, believe*), **uczucia** (np. *like, love, hate*) i odnoszące się do **zmysłów** (np. *see, hear, smell, taste*).
  Tych czasowników zazwyczaj nie używamy z czasem Present Continuous.

UWAGA!
Niektóre czasowniki mogą wyrażać zarówno stany, jak i czynności:

*I**'m having** a shower now. = I'm taking a shower now.* (czynność)

*I **have** a shower in my bathroom. = There is a shower in my bathroom.* (posiadanie)

*What **are** you **thinking** about?* (czynność)

*I **think** P!nk is fantastic.* (opinia)

KONSTRUKCJE CZASOWNIKOWE Z FORMĄ GERUND LUB BEZOKOLICZNIKIEM

Gdy w jednym zdaniu łączymy ze sobą dwa czasowniki, musimy użyć drugiego czasownika we właściwej formie. Po niektórych czasownikach (np. *agree, can't afford, choose, decide, forget, hope, manage, need, offer, plan, prefer, pretend, refuse, try, want, would like, would love)* występuje bezokolicznik (*to* + czasownik):

***I want to get** this job.*

***I promised to go** to the cinema with her.*

Inne czasowniki (np. *avoid, can't stand, consider, don't mind, enjoy, fancy, feel like, finish, hate, imagine, like, love, miss, prefer, regret, risk, suggest*) łączą się z formą *gerund* (czasownik + *-ing*):

***I enjoy going** to the theatre.*

***I fancy having** a picnic this afternoon.*

UWAGA!
Po czasownikach *like, love, hate* i *prefer* mogą wystąpić obie formy, jednak gdy mówimy o naszych upodobaniach, najczęściej używamy formy *gerund*:

***I hate travelling** by coach.*
***I prefer travelling** during the day.*

Formy *gerund* używamy również po przyimkach:

*I'm fond **of taking** pictures.*

*She stopped me **from taking** this job.*

UNIT 2

THERE IS / THERE ARE

Konstrukcji *there is/there are* używamy, aby powiedzieć, że w jakimś miejscu znajduje się lub nie znajduje się jakiś przedmiot lub osoba:

There is *a poster on the wall*. Na ścianie **jest** (**wisi**) plakat.

There aren't *any chairs in the kitchen*. W kuchni **nie ma** krzeseł.

Konstrukcji tej używamy bardzo często do opisu miejsc, np. domu lub pokoju.

zdania twierdzące			
Present Simple	***There***	***'s / is***	*a cat in the garden.*
		're / are	*two birds in the tree.*
Past Simple		***was***	*a cat in the garden.*
		were	*two birds in the tree.*
Future Simple		***'ll / will be***	*a cat in the garden.*
			two birds in the tree.

zdania przeczące			
Present Simple	***There***	***isn't / is not***	*a cat in the garden.*
		aren't / are not	*two birds in the tree.*
Past Simple		***wasn't / was not***	*a cat in the garden.*
		weren't / were not	*two birds in the tree.*
Future Simple		***won't be / will not be***	*a cat in the garden.*
			two birds in the tree.

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**		
Present Simple	***Is***	***there***	*a cat in the garden?*	*Yes,* ***there is****.*	*No,* ***there isn't****.*
	Are		*two birds in the tree?*	*Yes,* ***there are****.*	*No,* ***there aren't****.*
Past Simple	***Was***		*a cat in the garden?*	*Yes,* ***there was****.*	*No,* ***there wasn't****.*
	Were		*two birds in the tree?*	*Yes,* ***there were****.*	*No,* ***there weren't****.*
Future Simple	***Will***	***there be***	*a cat in the garden?*	*Yes,* ***there will****.*	*No,* ***there won't****.*
			two birds in the tree?		

UWAGA!

Zwróć uwagę na różnicę pomiędzy formami *there is* i *it is*. Ta pierwsza służy do określenia obecności kogoś lub czegoś w danym miejscu lub zaprzeczeniu tej obecności. Natomiast ***it is*** jest początkiem zdania, gdzie ***it*** to podmiot, a ***is*** – forma osobowa czasownika **być**, np.

There is *a cat on my desk.* Na moim biurku **jest** kot.

It is *a cat*. To **jest** kot.

There was *an accident in front of our school.* Przed naszą szkołą **zdarzył się** wypadek.

It was *an accident.* To **był** wypadek.

PRZYIMKI MIEJSCA

in – w	*near* – przy
on – na	*opposite* – naprzeciwko
behind – za	*under* – pod
in front of – przed	*above, over* – nad
next to – obok	*between* – pomiędzy

SOME I ANY

There	*is*	***a***	*shower*	*in the flat.*
	isn't			
Is	*there*			*in the flat?*
There	*are*	***some*** (kilka)	*plants*	*in the room.*
	aren't	***any*** (żadne)		
Are	*there*	***any*** (jakieś)		*in the room?*

UWAGA!

There ***isn't any*** *water. = There* ***is no*** *water.*

There ***aren't any*** *shelves. = There* ***are no*** *shelves.*

LICZBA MNOGA RZECZOWNIKÓW

RZECZOWNIKI REGULARNE – ZASADY PISOWNI

Zasada ogólna	+ *-s*	*doll – doll**s*** *room – room**s*** *house – house**s***
Rzeczowniki zakończone na *-s*, *-ss*, *-x*, *-sh*, *-ch* lub *-o* (wyjątki to np.: *photos, pianos, radios, kimonos, discos, hippos*)	+ *-es*	*bus – bus**es*** *glass – glass**es*** *box – box**es*** *bush – bush**es*** *watch – watch**es*** *tomato – tomato**es***
Rzeczowniki zakończone na spółgłoskę + *-y*	*-y* → *-ies*	*party – parti**es*** *lady – ladi**es***
Rzeczowniki zakończone na *-f* lub *-fe* (wyjątki to np.: *roofs*, *hoofs*, *giraffes*, *cliffs*, *beliefs*)	*-f* → *-ves*	*loaf – loa**ves*** *knife – kni**ves***

RZECZOWNIKI NIEREGULARNE

child – children *foot – feet* *goose – geese*
man – men *mouse – mice* *person – people*
sheep – sheep *tooth – teeth* *woman – women*

ZAIMKI WSKAZUJĄCE

This book. That book. These books. Those books.

pytania			**odpowiedzi**
What	*'s/is*	***this?***	***It's*** *a book.*
		that?	
	are	***these?***	***They're*** *books.*
		those?	

UNIT 3

CZAS PAST SIMPLE

Czasu Past Simple używamy, by mówić o:

- czynnościach i zdarzeniach zakończonych w przeszłości:

  I visited *my grandparents last Sunday.*
  W ubiegłą niedzielę **odwiedziłem** dziadków.

- naszych dawnych przyzwyczajeniach:

  *My mum **read** me bedtime stories.*
  Mama **czytała** mi bajki na dobranoc.

- wydarzeniach historycznych:
  *Edward VI **became** King of England when he **was** nine years old.*

  Edward VI **został** królem Anglii, kiedy **miał** dziewięć lat.

Określenia czasu stosowane w czasie Past Simple:
five hours ago, yesterday, the day before yesterday, last week, last Sunday, two years ago, in 2015, when I was ten (years old), at the age of ten.

FORMA CZASOWNIKA

Formy czasu Past Simple czasownika *to be* (być) to *was* i *were*.

W przypadku pozostałych czasowników używamy ich tzw. drugiej formy. W zależności od czasownika może ona być regularna lub nieregularna.

CZASOWNIKI REGULARNE

Zasada ogólna	+ *-ed*	*start – start**ed*** *wash – wash**ed***
Czasowniki zakończone na *-e*	+ *-d*	*arrive – arrive**d*** *promise – promise**d***
Czasowniki zakończone na spółgłoskę + *-y*	*y* → *-ied*	*try – tr**ied*** *cry – cr**ied***
Czasowniki jednosylabowe zakończone na samogłoskę + spółgłoskę (z wyjątkiem *-y* i *-w*)	podwajamy spółgłoskę + *-ed*	*stop – sto**pped*** *drop – dro**pped***
Czasowniki wielosylabowe zakończone na samogłoskę + *-l*	podwajamy spółgłoskę + *-ed*	*travel – travel**led*** *cancel – cancel**led***
Czasowniki wielosylabowe zakończone na samogłoskę + spółgłoskę (z wyjątkiem *-y* i *w*), w których akcent pada na ostatnią sylabę	podwajamy spółgłoskę + *-ed*	*prefer – prefe**rred*** *refer – refe**rred***

CZASOWNIKI NIEREGULARNE

Wiele często używanych czasowników ma nieregularną formę czasu Past Simple, np.:

go – went, see – saw, find – found, take – took.

Form czasowników nieregularnych musisz nauczyć się na pamięć. Ich lista znajduje się na stronie 90.

TWORZENIE ZDAŃ

Czasownik *to be*

zdania twierdzące		
I/He/She/It	***was***	*on holiday last week.*
We/You/They	***were***	

zdania przeczące		
I/He/She/It	***wasn't / was not***	on holiday last week.
We/You/They	***weren't / were not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Was	*I* *he* *she* *it*	*on holiday?*	*Yes, I / he / she / it* ***was.***	*No, I / he / she / it* ***wasn't.***
Were	*we* *you* *they*		*Yes, we / you / they* ***were.***	*No, we / you / they* ***weren't.***

pytania szczegółowe			
When	***were***	*you/we/they*	*at the seaside?*
How old	***was***	*she/he/it*	*at that time?*

Pozostałe czasowniki

zdania twierdzące	
I/You/He/She/It/ We/They	***stopped*** *the car.*
	went *home for lunch.*

zdania przeczące	
I/You/He/She/It/ We/They	***didn't / did not stop*** *the car.*
	didn't / did not go *home for lunch.*

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Did	*I* *you* *he* *she* *it* *we* *they*	***stop*** *the car?* ***go*** *home?*	*Yes, I / he / she / it / we / you / they* ***did.***	*No, I / he / she / it / we / you / they* ***didn't.*** ***did not.***

pytania szczegółowe				
Where	***did***	*I/you/she/he/it we/they*	***come***	*from?*

pytania o podmiot		
Who	***ate***	*all the biscuits?*
What	***happened***	*next?*

CZAS PRESENT PERFECT SIMPLE

Czasu Present Perfect Simple używamy, by mówić o:

- czynnościach i sytuacjach, które rozpoczęły się w przeszłości i trwają do chwili obecnej:

  *She **has lived** here for five years.*
  Ona tu **mieszka** od pięciu lat.
- wydarzeniach, które dokonały się w przeszłości, ale mają wpływ na teraźniejszość i/lub widoczne są ich skutki:

  *Dad **has baked** a cake.* Tata **upiekł** ciasto. (Możemy je zjeść!)
- doświadczeniach życiowych:

  ***Have** you ever played draughts?* **Grałeś** kiedyś w warcaby?

UWAGA!
Zdania w czasie **Present Perfect** dotyczące sytuacji, która rozpoczęła się w przeszłości i trwa do chwili obecnej, często tłumaczymy na język polski za pomocą czasu teraźniejszego:

*My brother **has played** football since he was five.*
Mój brat **gra** w piłkę nożną, odkąd skończył pięć lat.

TYPOWE OKREŚLENIA DLA CZASU PRESENT PERFECT SIMPLE:

- *since* (od) + moment rozpoczęcia czynności
  *We've been married **since** 2010.*
  Jesteśmy małżeństwem **od** 2010 r.
- *for* (od, przez) + czas trwania czynności
  *We have been at this school **for** two years.*
  Chodzimy do tej szkoły **od** dwóch lat.
- *ever* (kiedyś, kiedykolwiek)
  *Have you **ever** been abroad?* Czy byłaś **kiedyś** za granicą?
- *never* (nigdy)
  *She has **never** been abroad.* Ona **nigdy** nie była za granicą.
- *just* (właśnie)
  *Ania and Piotrek have **just** split up.*
  Ania i Piotrek **właśnie** ze sobą zerwali.
- *already* (już)
  *We've **already** had lunch.* Jedliśmy **już** lunch.
- *yet* ma dwa znaczenia
  w przeczeniach: jeszcze (nie)
  *I haven't done my homework **yet**.* **Jeszcze nie** odrobiłam lekcji.
  w pytaniach: już
  *Have you been there **yet**?* Czy byliście tam **już**?
- *recently*, *lately* (ostatnio)
  *Have you seen him **lately**?* Czy widziałeś go **ostatnio**?

FORMA CZASOWNIKA

Formę czasu Present Perfect Simple tworzymy, używając czasownika posiłkowego ***have*** lub ***has*** oraz formy Past Participle czasownika (tzw. trzeciej formy), która w zależności od czasownika, może być regularna lub nieregularna.

Czasowniki regularne

Trzecią formę czasowników regularnych tworzymy w identyczny sposób jak drugą (patrz s. 80).

Czasowniki nieregularne

Wiele często używanych czasowników ma nieregularną formę Past Participle, np.: *go – gone, see – seen, find – found*

Ich lista znajduje się na stronie 90.

TWORZENIE ZDAŃ

zdania twierdzące		
I/You/We/They	***'ve / have***	*finish**ed**.*
He/She/It	***'s / has***	
zdania przeczące		
I/You/We/They	***haven't / have not***	*finish**ed**.*
He/She/It	***hasn't / has not***	

pytania			**krótkie odpowiedzi**	
Have	*I you we they*	*finish**ed**?*	*Yes, I/you we/they **have**.*	*No, I/you/we they **haven't**.*
Has	*he she it*		*Yes, he/ she/it **has**.*	*No, he/she/it **hasn't**.*

PRZYIMKI CZASU

in	***on***	***at***
January	*Thursday*	*7 o'clock*
1999	*Friday morning*	*lunchtime*
the evening	*1st May*	*night*
the 1920s	*New Year's Eve*	*the weekend*
(the) winter	*Christmas Day*	*Christmas*

UWAGA!
Po polsku mówimy: *w tym roku, w przyszłym roku, w zeszłym roku*. W języku angielskim pomijamy przyimek i powiemy odpowiednio: ***this year***, ***next year***, ***last year***.

UNIT 4

PRZYMIOTNIKI

Przymiotniki nazywają cechy osób lub rzeczy i charakteryzują rzeczowniki:

*He's a **young** man. He's **tall**.*
*It's an **excellent** car. It's **expensive**.*

Z przymiotnikami używamy często słów *too* (zbyt) i *not enough* (niewystarczająco):

*It **isn't big enough**. It **is too** small.*

Aby wzmocnić znaczenie przymiotnika, możemy użyć następujących konstrukcji:

- *so* (tak) + przymiotnik:
  *He was **so weak** that he couldn't stand up.*
  Był **tak słaby**, że nie był w stanie wstać.
- *such a/an* (taki, taka, takie) + przymiotnik + rzeczownik w liczbie pojedynczej:
  *It was **such a good cake** that we ate all of it.*
  To było **tak dobre ciasto**, że zjedliśmy je całe.
- *such* (taki, taka, tacy, takie) + przymiotnik + rzeczownik w liczbie mnogiej lub rzeczownik niepoliczalny:
  *They are **such talented players** that they can beat anybody.*
  To są **tak utalentowani zawodnicy**, że mogą pokonać każdego.
- *How* + przymiotnik:
  ***How nice** of you!* **Jak** to **miło** z twojej strony!
- *What (a/an)* + przymiotnik + rzeczownik:
  What a great idea! **Co za wspaniały pomysł!**

STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKÓW

PRZYMIOTNIKI REGULARNE

przymiotniki (*adjectives*)	**stopień wyższy** (*comparative*)	**stopień najwyższy** (*superlative*)
przymiotniki jedno- i dwusylabowe *tall* *narrow*	+ *-er* *tall**er*** *narrow**er***	+ *-est* *(the) tall**est*** *(the) narrow**est***
przymiotniki wielosylabowe i niektóre dwusylabowe *expensive* *helpful*	dodajemy *more* ***more** expensive* ***more** helpful*	dodajemy *most* *(the) **most** expensive* *(the) **most** helpful*
przymiotniki dwusylabowe zakończone na spółgłoskę + *-y* *pretty* *easy*	*-y → -ier* *pretti**er*** *easi**er***	*-y → -iest* *(the) pretti**est*** *(the) easi**est***
przymiotniki zakończone na *-e* *safe*	+ *-r* *safe**r***	+ *-st* *(the) safe**st***
przymiotniki jednosylabowe zakończone na samogłoskę + spółgłoskę (z wyjątkiem *w*) *big* *hot*	podwajamy spółgłoskę + *-er* *bi**gger*** *ho**tter***	podwajamy spółgłoskę + *-est* *(the) bi**ggest*** *(the) ho**ttest***

PRZYMIOTNIKI NIEREGULARNE

- Kilka często używanych przymiotników ma nieregularną formę w stopniu wyższym i najwyższym:
  *good – **better** – (**the**) **best*** *bad – **worse** – (**the**) **worst**.*

PORÓWNANIA

- Aby porównać dwie lub więcej rzeczy, używamy słówka *than* (niż):
  *London is bigger **than** Paris.*
  Londyn jest większy **niż** Paryż.
- Przy porównywaniu używamy też konstrukcji *(not) as … as* ((nie) tak … jak):
  *Paris **is not as big as** London.*
  Paryż **nie jest tak duży jak** Londyn.

PRZYSŁÓWKI

Przysłówki precyzują znaczenie czasowników lub przymiotników:

*She talks so **quickly** that it's **absolutely** impossible to understand her.*
Ona mówi tak **szybko**, że zrozumienie jej jest **absolutnie** niemożliwe.

PRZYSŁÓWKI REGULARNE

zasada ogólna	przymiotnik + *-ly*	*quick – quick**ly***
przymiotniki zakończone na *-le*	*-le → -ly*	*terrible – terrib**ly***
przymiotniki zakończone na *-y*	*-y → -ily*	*heavy – heavi**ly***

PRZYSŁÓWKI NIEREGULARNE

early – early *fast – fast* *hard – hard*
late – late *good – well*

Z przysłówkami często używamy słów *too* (zbyt) i *(not) enough* ((nie)wystarczająco):

*You work **too hard**.* Pracujesz **zbyt ciężko**.

*I didn't play **well enough** to win.*
Nie grałem **wystarczająco dobrze**, żeby wygrać.

Od niektórych przymiotników zakończonych na *-ly* (*friendly, lively, lovely, silly*) zwykle nie tworzymy form przysłówków. Posługujemy się wówczas zwrotami z przymiotnikami:
*She looked at me **in a friendly way**.*

STOPNIOWANIE PRZYSŁÓWKÓW

- Krótkie przysłówki, które mają taką samą formę jak przymiotniki (np.: *late, fast, early*), stopniujemy tak samo jak krótkie przymiotniki:
  near – nearer – (the) nearest *early – earlier – (the) earliest*
- Przysłówki *well* i *badly* stopniujemy tak samo jak odpowiadające im przymiotniki *good* i *bad*:
  well – better – (the) best *badly – worse – (the) worst*
- Do pozostałych przysłówków dodajemy *more* w stopniu wyższym i *the most* w stopniu najwyższym:
  carefully – more carefully – (the) most carefully
  politely – more politely – (the) most politely

PRZEDIMKI

Przedimków nieokreślonych *a* i *an* używamy przed rzeczownikami w liczbie pojedynczej, gdy:

- mówimy o rzeczy/osobie po raz pierwszy:

  *There is **a cat** in the garden.*

  *I've got **an armchair** in my room.*
- mówimy o rzeczy/osobie jako przykładzie określonej kategorii:

  ***An apple** a day is good for your health.*
- mówimy, jaki ktoś ma zawód:

  *He's **a teacher**.*

  *She's **an architect**.*

UWAGA!
Przedimek nieokreślony ***a*** przyjmuje formę ***an***, jeśli występuje przed samogłoską słyszalną.

*This is **a university**.* (słowo *university* wymawiamy /ˌjuːnəˈvɜːsəti/ – słyszymy spółgłoskę, więc stawiamy przed nim ***a***)

*We've got half **an hour** before we start our next lesson.* (słowo *hour* wymawiamy /ˈaʊə/ – słyszymy samogłoskę, więc stawiamy przed nim ***an***)

*I've bought **an interesting book**.* (przymiotnik poprzedzający rzeczownik w liczbie pojedynczej zaczyna się od słyszalnej samogłoski)

*He's asked me **an extremely difficult question**.* (używamy ***an***, bo chociaż rzeczownik *question* zaczyna się od spółgłoski, to stoi przed nim przysłówek zaczynający się na samogłoskę, poprzedzający przymiotnik + rzeczownik w l. poj.)

Przedimka określonego *the* używamy przed rzeczownikami w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej z:

- nazwami rzeczy/osób, które rozmówca może bezbłędnie zidentyfikować:

  *Here's **the bus**.* (ten autobus, na który czekamy)
- nazwami rzeczy/osób, które są jedyne w swoim rodzaju:

  *What time does **the sun** rise?*
- nazwami rzeczy/osób wcześniej wspomnianych w rozmowie:

  *I have a pencil and a notebook but **the pencil** is broken.*
- niektórymi nazwami państw:

  the USA, the Netherlands, the United Kingdom, the Czech Republic
- nazwami krain geograficznych, pasm górskich, rzek, mórz, oceanów, archipelagów i pustyń:

  the Alps, the Amazon, the Black Sea, the Pacific, the Seychelles, the Sahara
- nazwami pór dnia:

  in the morning, in the afternoon, in the evening
- nazwami miejsc użyteczności publicznej, w tym z nazwami teatrów i kin:

  the Empire (Theatre)
- przymiotnikami w stopniu najwyższym:

  *It's **the best** film on at the moment.*
- nazwami instrumentów muzycznych:

  *She plays **the drums**.*

Nie używamy przedimków, gdy mówimy o:

- grupie rzeczy/osób jako należących do określonej kategorii:

  ***Dogs** are friendlier than **cats**.*
- posiłkach:

  have lunch, have breakfast, have dinner
- transporcie:

  by train, by plane, by taxi, by car
- porach nocy:

  at night, at midnight, after midnight
- kontynentach, państwach i miastach:

  Africa, Poland, Paris (Uwaga! Są wyjątki, np. *the Republic of Poland*)
- rzeczownikach abstrakcyjnych:

  ***Love** conquers all.*

UWAGA!
Czasami obecność przedimka ***the*** (lub jego brak) zmienia znaczenie zdania.
*I'm **going to school**.* Idę do szkoły. (jako uczeń, na lekcje)

*I'm **going to the school**.* Idę do szkoły. (do budynku, nie w celu uczestnictwa w lekcjach)

UNIT 5

CAN/COULD, MAY, MUST/MUSTN'T, HAVE TO

Czasowników *can* i *could* używamy, gdy mówimy w czasie teraźniejszym (***can***) lub przeszłym (***could***) o:

- umiejętnościach:

  He is only four years old and he ***can*** *already read!*
  On ma tylko cztery lata i już **umie** czytać.

  He ***could*** *read when he was only four years old.*
  Umiał czytać, kiedy miał tylko cztery lata.

UWAGA!
Can i *could* często używamy z czasownikami takimi jak *hear* (słyszeć), *see* (widzieć) i *understand* (rozumieć):

We ***could hear*** *the sea at night.*
W nocy **słyszeliśmy** szum morza.

I ***can't understand*** *why you are so angry.*
Nie rozumiem, dlaczego jesteś tak zły.

I ***can see*** *you!* **Widzę** cię!

- możliwości lub przyzwoleniu (w pytaniach i przeczeniach):

  Can *I use your computer?*
  Czy **mogę** skorzystać z twojego komputera?

  I ***couldn't*** *go to the disco with Joe because I was ill.*
  Nie mogłem iść na dyskotekę z Joe, bo byłem chory.

UWAGA!
Mówiąc o przyzwoleniu lub pytając o nie, zamiast czasownika *can* możemy użyć *may* (móc):

*'**May** I come in?' 'Yes, you **may**.'*

*'Mum, **may** I go to Ted's party?' 'No, you **may** not.'*

Czasownika *may* używamy również do wyrażenia prawdopodobieństwa:

He ***may be*** *ill.* On **może być** chory.

It ***may rain*** *in the afternoon*. **Może padać** po południu.

zdania twierdzące		
I/You/He/She/It We/They	***can / could / may***	go to the party.
zdania przeczące		
I/You/He/She/It We/They	***can't / couldn't may not***	go to the party.

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**
Can/ Could/ May	I/you he/she/it we/they	*go to the party?*	*Yes, I/you/he/she/it/we they* ***can / could / may****.*
			No, I/you/he/she/it/we/they ***can't / couldn't / may not****.*

Wyrażeniem *be able to* (umieć, móc, być w stanie) możemy zastąpić czasownik modalny *can*, szczególnie w tych czasach gramatycznych, w których on nie występuje lub występuje w innym znaczeniu:

*I'**ll be able to** help you.* **Będę mógł** / **Będę w stanie** ci pomóc.

Were *you* ***able*** *to repair the dishwasher?*
Czy **byliście w stanie** naprawić zmywarkę?

Czasownika *must* (musieć) używamy tylko w czasie teraźniejszym:

- do wyrażenia obowiązku lub konieczności:

  You ***must*** *clean your room*. **Musisz** posprzątać swój pokój.

- do udzielenia rady:

  You ***must*** *see your doctor.* **Musisz** pójść do lekarza.

Czasownika *mustn't* (nie wolno) używamy tylko w czasie teraźniejszym:

- do wyrażenia zakazu:

  Students ***mustn't*** *wear make-up at school.*
  Uczniom **nie wolno** przychodzić do szkoły w makijażu.

- do wyrażenia silnej sugestii:

  You really ***mustn't worry*** *about him. He's fine.*
  Naprawdę **nie martw się** o niego. Wszystko z nim w porządku.

UWAGA!
Zauważ, że forma *mustn't* oznacza „nie wolno", a nie „nie musieć".

Na pytanie: *Must I …?* (Czy muszę…?) odpowiadamy: *No, you needn't.*

zdania twierdzące		
I/You/He/She/It/We/They	***must***	*have a rest.*
zdania przeczące		
I/You/He/She/It/We/They	***mustn't must not***	*leave the room.*

pytania			**krótkie odpowiedzi**
Must	*I/you he/she it/we they*	*do the homework now?*	*Yes, I/you/he/she/it/we/they* ***must****.*
			No, I/you/he/she/it/we/they ***needn't****.*

Czasownika *have to* używamy, gdy mówimy o:

- obowiązujących zasadach:

  We ***have to*** *do two languages at school.*
  W szkole **musimy** uczyć się dwóch języków.

- obowiązkach narzuconych nam przez inne osoby:

  I ***have to*** *post these letters for my mum.* **Muszę** wysłać te listy dla mamy.

zdania twierdzące		
I/We/You/They	***have to***	*go now.*
He/She/It	***has to***	
zdania przeczące		
I/We/You/They	***don't / do not have to***	*write the essay.*
He/She/It	***doesn't / does not have to***	

pytania				**krótkie odpowiedzi**	
Do	*I/we you they*	***have to***	*come to the meeting?*	*Yes, I/we/you they* ***do****.*	*No, I/we/you they* ***don't****.*
Does	*he she it*			*Yes, he/she/it* ***does****.*	*No, he/she/it* ***doesn't****.*

CZAS PRZESZŁY

Forma *have to* ma jedną formę czasu przeszłego: ***had to***.

*We missed the last bus, so we **had to** walk home.*
Spóźniliśmy się na autobus, więc **musieliśmy** iść do domu na piechotę.

*Did you **have to** do the washing-up when you were ten?*
Czy **musiałeś** zmywać naczynia, kiedy miałeś dziesięć lat?

WYRAŻANIE PRZYSZŁOŚCI: *GOING TO*

Formy *be* + *going to* (+ bezokolicznik) używamy:

- gdy mówimy o zamiarach i planach:

  ***I'm going to** visit my aunt on Sunday.*
  Zamierzam odwiedzić moją ciocię w niedzielę.

- gdy przewidujemy przyszłość, opierając się na przesłankach widocznych obecnie:

  *Look at those clouds. It**'s going to** rain.*
  Spójrz na te chmury. **Będzie** padać.

zdania twierdzące		
I	***'m / am***	***going to** complain.*
He/She/It	***'s / is***	
We/You/They	***'re / are***	
zdania przeczące		
I	***'m not / am not***	***going to** complain.*
He/She/It	***isn't / 's not/is not***	
We/You/They	***aren't / 're not/are not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Am	*I*	***going to** complain?*	*Yes, you **are**.*	*No, you **aren't**.*
Are	*you*		*Yes, I **am**.*	*No, I**'m not**.*
Is	*he / she / it*		*he / she / it Yes, she **is**.*	*he / she / it No, she **isn't**.*
Are	*we / you / they*		*we / you / they Yes, you **are**.*	*we / you / they No, you **aren't**.*

WYRAŻANIE PRZYSZŁOŚCI: PRESENT CONTINUOUS

Czas Present Continuous może być używany do wyrażania planów i ustaleń:

***I'm seeing** the dentist today.* **Idę** dziś do dentysty.

*My mother **is organising** her party in a restaurant.*
Moja mama **organizuje** przyjęcie w restauracji.

*They **aren't playing** a concert tomorrow.* Oni jutro **nie grają** koncertu.

*What **are** you **doing** this weekend?* Co **robisz** w ten weekend?

Tworzenie form czasu Present Continuous zostało omówione na stronie 77.

UWAGA!
Zamiar (wyrażany przy użyciu *going to*) może być wyłącznie postanowieniem, podczas gdy ustalenie (wyrażane w czasie Present Continuous) wymaga przedsięwzięcia pewnych kroków w celu jego realizacji:

***I'm going to visit** my aunt on Sunday.*
Mam zamiar odwiedzić ciocię w niedzielę. (Zadzwonię do niej.)

***I'm visiting** my aunt on Sunday.* **Widzę się** z ciocią w niedzielę. (Już z nią rozmawiałam, ustaliłyśmy godzinę itp.)

WYRAŻANIE PRZYSZŁOŚCI: *WILL*

Formy *will* (+ bezokolicznik) używamy:

- gdy przewidujemy przyszłość na podstawie własnych opinii lub gdy spodziewamy się, co ma nastąpić:

  *I think Germany **will win** the next World Cup.*
  Myślę, że Niemcy **wygrają** następne mistrzostwa świata.

  *It **will get** dark at about 4.30 today.*
  Około 16:30 dzisiaj **zrobi się** ciemno.

- gdy podejmujemy decyzję w momencie mówienia:

  *It's my father's birthday tomorrow and I can't think what to get him … I know! **I'll buy** him a book about football.*
  Tata ma jutro urodziny i nie mam pojęcia, co mu kupić... Już wiem! **Kupię** mu książkę o piłce nożnej!

- gdy formułujemy obietnice, ostrzeżenia i prośby:

  ***I'll be** there at 7.30, I promise.* Obiecuję, że **będę** tam o 7:30.

  *I **won't let** you go there.* **Nie pozwolę** ci tam pójść.

  ***Will** you **help** me with the cleaning tomorrow?*
  Czy pomożesz mi jutro posprzątać?

zdania twierdzące		
I/He/She/It/We/You/They	***'ll / will***	*help you.*
zdania przeczące		
I/He/She/It/We/You/They	***won't / will not***	*help you.*

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Will	*I/you / he/she/it / we/you / they*	*see you soon?*	*Yes, I/you/he she/it/we/they **will**.*	*No, I/you/he she/it/we/they **won't**.*

UWAGA!
Określenia czasu przydatne przy wyrażaniu przyszłości: *tomorrow, the day after tomorrow, next week/month/year, in two years*

UNIT 6

CZAS PAST CONTINUOUS

Czasu Past Continuous używamy:

- do opisania stanów lub czynności, które trwały lub były wykonywane w jakimś określonym momencie w przeszłości:

  *In 1988 I was at college in the US and my parents **were living** in Jamaica.*
  W 1988 roku byłem na studiach w USA, a moi rodzice **mieszkali** na Jamajce.

  *I **was reading** at 8 o'clock last night.*
  Wczoraj wieczorem o ósmej **czytałem**.

- do opisania tła jakiegoś jednorazowego wydarzenia (o którym z kolei najczęściej mówimy w czasie Past Simple) lub opisania dwóch dłuższych czynności trwających równocześnie:

  *While we **were playing** in the park, it started to rain.*
  Podczas gdy **graliśmy** w parku, zaczęło padać.

  *When I woke up, the sun **was shining** and birds **were singing**.*
  Kiedy się obudziłam, słońce **świeciło** i ptaki **śpiewały**.

  *While I **was working** in the garden, the children **were swimming** in the pool.*
  Podczas gdy **pracowałam** w ogrodzie, dzieci **pływały** w basenie.

- do podkreślenia, że dana czynność trwała długo lub za długo:
  *He **was watching** TV all evening.*
  Oglądał telewizję cały wieczór.

zdania twierdzące		
I *He* *She* *It*	***was***	*sleep**ing**.*
You *We* *They*	***were***	
zdania przeczące		
I *He* *She* *It*	***wasn't / was not***	*sleep**ing**.*
You *We* *They*	***weren't / were not***	

pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**	
Was	*I* *he* *she* *it*	*sleep**ing**?*	*Yes, I / he / she / it* ***was**.*	*No, I / he / she / it* ***wasn't**.*
Were	*you* *we* *they*		*Yes, you / we / they* ***were**.*	*No, you / we / they* ***weren't**.*

CZASY PAST SIMPLE I PAST CONTINUOUS

Czasu Past Simple używamy do opisania wydarzeń, które miały miejsce w przeszłości, już się zakończyły i nie ma znaczenia, jak długo trwały:

*Last Sunday Timmy **learned** to ride a bicycle.*
W ubiegłą niedzielę Timmy **nauczył się** jeździć na rowerze.

Czasu Past Continuous używamy do opisania czynności, które trwały w określonym momencie w przeszłości i nie jest istotne, czy zostały zakończone:

*Last Sunday Timmy **was learning** to ride a bicycle.*
W ubiegłą niedzielę Timmy **uczył się** jeździć na rowerze.

*I **was travelling** around the world in 2017.*
W 2017 roku **podróżowałem** po świecie.

Czasowniki, które zwykle nie występują w formie czasu Past Continuous:

- czasowniki opisujące wrażenia zmysłowe: *hear*, *see*, *smell*, *taste*,
- czasowniki określające stany umysłu lub uczucia: *believe*, *forget*, *hate*, *know*, *like*, *love*, *need*, *mean*, *mind*, *prefer*, *realise*, *remember*, *suppose*, *understand*, *want*,
- czasowniki określające relacje lub stany: *belong*, *contain*, *cost*, *matter*, *own*.

WHEN I *WHILE*

Aby powiedzieć, że podczas trwania jednej czynności lub sytuacji, wyrażonej w czasie Past Continuous, miało miejsce inne wydarzenie, wyrażone w czasie Past Simple, używamy spójników *when* lub *while*.

Z czasem **Past Simple** używamy ***when***, a z czasem **Past Continuous** – ***when*** lub ***while***.

***When/While I was waiting** for the bus, I saw Kamil Bednarek.*
Kiedy/Podczas gdy czekałem na autobus, zobaczyłem Kamila Bednarka.

*I was waiting for the bus **when I saw** Kamil Bednarek.*
Czekałem na autobus, **kiedy zobaczyłem** Kamila Bednarka.

ZAIMKI OSOBOWE, FORMY DZIERŻAWCZE

ZAIMKI OSOBOWE

Zaimki osobowe						
I	***you***	***he***	***she***	***it***	***we***	***they***
Zaimki w formie dopełnienia						
me	***you***	***him***	***her***	***it***	***us***	***them***

Zaimki w formie dopełnienia zawsze występują w zdaniu po czasowniku: *I saw **him** on television last night.*

UWAGA!

Zaimka *you* możemy użyć jako formy bezosobowej.

***You have to be** 18 to drive a car.*
Trzeba mieć ukończone 18 lat, żeby prowadzić samochód.

***You can see** the whole of Warsaw from there.*
Stamtąd **można zobaczyć** całą Warszawę.

FORMY DZIERŻAWCZE

Przymiotniki dzierżawcze występujące z rzeczownikami						
my	***your***	***his***	***her***	***its***	***our***	***their***
Zaimki dzierżawcze występujące samodzielnie						
mine	***yours***	***his***	***hers***	***its***	***ours***	***theirs***

Zaimek dzierżawczy występujący samodzielnie zastępuje przymiotnik dzierżawczy wraz z występującym po nim rzeczownikiem:

– *Whose book is it?* – Czyja to książka?
– *It's* ***mine***. – **Moja**.
– *It's* ***my book***. – To **moja książka**.

Formy dzierżawcze rzeczownika

- Aby utworzyć formę dzierżawczą rzeczownika, do rzeczownika dodajemy końcówkę *'s*: *Dad****'s*** *car*.
- Jeśli rzeczownik zakończony jest na *-s*, dodajemy tylko apostrof: *student****s'*** *problems*.
- Jeśli właścicieli jest kilku, końcówkę *'s* dodajemy tylko do ostatniej osoby: *Mum and Dad's car*.

UWAGA!

Pamiętaj, że formę *'s* przyjmują również czasowniki *has* oraz *is* w swoich formach skróconych, np.
She's *got a big car.* = ***She has*** *got a big car.*
He's *really boring.* = ***He is*** *really boring.*

ZAIMKI ZWROTNE I WZAJEMNE

ZAIMKI ZWROTNE

I	***myself***
you	***yourself***
he	***himself***
she	***herself***
it	***itself***

we	***ourselves***
you	***yourselves***
they	***themselves***

Zaimki zwrotne, np.: *myself*, *himself*, *yourselves* itd., w niektórych sytuacjach odpowiadają polskiemu **się** lub **siebie**. Używamy ich również do podkreślenia, że ktoś doświadczył czegoś osobiście lub wykonał coś samodzielnie:

We introduced ***ourselves***. Przedstawiliśmy **się**.
He has cut ***himself***. Skaleczył **się**.
I'm enjoying ***myself*** *a lot.* Wspaniale **się** bawię.
They did their homework by ***themselves***.
Oni **samodzielnie** zrobili zadanie domowe.
Help ***yourself*** *to some juice, please.* Proszę, poczęstuj **się** sokiem.
Make ***yourselves*** *at home.* Rozgośćcie **się**.

UWAGA!

Wiele czasowników, które w języku polskim są czasownikami zwrotnymi, w języku angielskim nie posiada zaimka zwrotnego, np. czuć się – *feel*, skupić się – *concentrate/focus*, spotkać się – *meet*.

ZAIMKI WZAJEMNE

Jeśli czynność dotyczy dwóch lub większej liczby osób i ma charakter wzajemny, używamy zaimków ***each other*** lub ***one another*** (siebie nawzajem, sobie nawzajem):

We always help ***one another***. Zawsze **sobie** pomagamy.
They're in love with ***each other***. Są w **sobie** zakochani.

UNIT 7

RZECZOWNIKI POLICZALNE I NIEPOLICZALNE

Rzeczowniki policzalne nazywają rzeczy, które możemy policzyć. Mogą występować w liczbie pojedynczej (z przedimkiem nieokreślonym *a/an*) lub w liczbie mnogiej (np. z liczebnikami):

a/one book – (two) books

an/one apple – (four) apples

Z **rzeczownikami policzalnymi** możemy również użyć następujących określeń:

some / a few	kilka
any	kilka / jakieś (w pytaniach i przeczeniach)
a lot of / lots of	wiele
many	wiele (głównie w pytaniach i przeczeniach)
few	niewiele
no	wcale

*Have you got **a lot of** / **many** friends?*
Czy masz **wielu** przyjaciół?

*There were **some** / **a few** magazines on the table.*
Na stole było **kilka** magazynów.

*Very **few** people wanted to help.*
Niewielu ludzi chciało pomóc.

*There are **no** trains to Bath today.*
Dziś nie ma **żadnych** pociągów do Bath.

Rzeczowniki niepoliczalne nazywają rzeczy, których nie możemy policzyć. Występują zawsze w liczbie pojedynczej i nie używamy przed nimi przedimka nieokreślonego ani liczebników, np.:
bread, *water*, *furniture*, *money*, *advice*, *rubbish*, *homework*, *jewellery*, *luggage*, *fruit*, *news*, *information*, *work*, *traffic* itd.

Z **rzeczownikami niepoliczalnymi** możemy również użyć następujących określeń:

some / a little / a bit of	trochę
any	trochę / jakieś (w pytaniach i przeczeniach)
a lot of / lots of	dużo
much	dużo (głównie w pytaniach i przeczeniach)
little	mało
no	wcale

*I don't have **a lot of** / **much** money on me.*
Nie mam przy sobie **dużo** pieniędzy.

There's ***some*** / ***a little*** ice cream left in the freezer.
W zamrażalniku zostało **trochę** lodów.

*We had very **little** time.* Mieliśmy bardzo **mało** czasu.

*There is **no** furniture in this flat.*
W tym mieszkaniu nie ma **żadnych** mebli.

UWAGA!
*There **are no** trains to Bath today. = There **aren't any** trains to Bath today.*
*There is **no furniture in this flat**. = There **isnt' any** furnture in this flat.*

UWAGA!
Niekiedy, podobnie jak w języku polskim, nazwy substancji niepoliczalnych mogą być stosowane jako rzeczowniki policzalne, np.:
***Two teas**, please.* Poproszę dwie herbaty. (= dwie filiżanki)
***Three waters** for me, please.* Dla mnie trzy wody, proszę. (= trzy butelki wody)

Kiedy *how much*, a kiedy *how many*?

How many używamy przed rzeczownikami policzalnymi w liczbie mnogiej:

***How many** books are there in your room?*
Ile jest książek w twoim pokoju?

How much używamy przed rzeczownikami niepoliczalnymi:
***How much** milk is there in the fridge?* **Ile** jest mleka w lodówce?

UWAGA!
How much używamy też w pytaniach o cenę i wagę:
***How much is** this T-shirt?* **Ile kosztuje** ta koszulka?
***How much are** those jeans?* **Ile kosztują** te dżinsy?
***How much** do you weigh?* **Ile** ważysz?

TRYB ROZKAZUJĄCY

Tryb rozkazujący dla drugiej osoby liczby pojedynczej i mnogiej tworzy się za pomocą **podstawowej formy czasownika**. W zdaniach twierdzących wyraża **nakaz**, **polecenie** lub **żądanie**:

***Sit** still.* **Siedź**/**Siedźcie** spokojnie.

***Come** here.* **Chodź**/**Chodźcie** tu.

Dodając **please**, można za pomocą trybu rozkazującego wyrazić również **prośby**, np. *Hold it, **please**.* **Proszę** to potrzymać.

Tryb rozkazujący dla pierwszej i trzeciej osoby liczby pojedynczej i mnogiej tworzy się za pomocą czasownika ***let***. Dla pierwszej osoby liczby mnogiej przyjmuje on zazwyczaj formę ***let's*** (*let us*):

***Let's** go!* Chodźmy!

***Let** me do this.* **Pozwól**, że to zrobię.

TRYB ROZKAZUJĄCY W ZDANIACH PRZECZĄCYCH

W trybie rozkazującym za pomocą przeczenia wyraża się **zakazy**. Dla drugiej osoby liczby pojedynczej i mnogiej przeczenia tworzy się, dodając ***don't***:

***Don't eat** junk food*. **Nie jedz**/**Nie jedzcie** śmieciowego jedzenia.

Tak samo tworzy się przeczenia dla trzeciej osoby liczby pojedynczej:

***Don't let** Ania try it!* **Niech** Ania tego nie próbuje!

Przeczenie w pierwszej osoby liczby mnogiej tworzy się dodając **not**:

***Let's not** go there!* **Nie idźmy** tam!

UNIT 8

ZDANIA WARUNKOWE

Zdań warunkowych trybu 0 (*Zero Conditional*) używamy, mówiąc o faktach oraz sytuacjach, które są zawsze prawdziwe. Zarówno w zdaniu podrzędnym, jak i nadrzędnym używamy czasu **Present Simple**:

Ice ***melts if*** *you* ***heat*** *it.*
Lód się **rozpuszcza**, jeśli się go **podgrzeje**.

Zdań warunkowych trybu 1 (*First Conditional*) używamy, gdy mówimy o tym, co może się wydarzyć, jeśli zaistnieją pewne warunki. W zdaniach podrzędnych rozpoczynających się od *if* używamy czasu **Present Simple**, a w zdaniach nadrzędnych (wynikowych) – ***will***:

If *you* ***leave*** *a message,* ***I'll ring*** *you back.*
Jeżeli zostawisz wiadomość, **oddzwonię**.

UWAGA!
If + not możemy zastąpić spójnikiem ***unless*** (jeśli nie, chyba że). Pamiętaj, że po *unless* nie używamy już przeczenia:

Unless you keep fit*, you will always feel tired.*
Jeśli nie zadbasz o swoją formę, zawsze będziesz czuł się zmęczony.

A specialist will not see you ***unless you have*** *a referral from your GP.*
Lekarz specjalista Cię nie przyjmie, ***jeśli nie będziesz miał*** skierowania od lekarza ogólnego.

W zdaniach warunkowych typu 0 oraz 1 możemy użyć trybu rozkazującego lub rady wyrażonej przez ***should/shouldn't*** w części dotyczącej rezultatu działań:

If the syrup doesn't work, ***(you should) buy*** *another one.*
Jeśli ten syrop nie będzie działał, **kup** sobie inny.

If you have back problems, ***don't carry / you shouldn't carry*** *heavy boxes.*
Jeśli będą cię bolały plecy, **nie dźwigaj** ciężkich pudeł.

Zdań warunkowych trybu 2 (*Second Conditional*) używamy, gdy mówimy o sytuacjach niemożliwych lub mało prawdopodobnych w chwili obecnej:

If I were *you,* ***I would talk*** *to your parents.*
Gdybym był tobą, **porozmawiałbym** z rodzicami.

W zdaniach podrzędnych rozpoczynających się od *If* używamy formy czasu **Past Simple**, a w zdaniach nadrzędnych (wynikowych) stosujemy ***would***.

UWAGA!
Jeżeli zdanie podrzędne (*if ...*) występuje jako pierwsze, to stawiamy po nim przecinek:

If *you leave a message,* ***I'll*** *ring you back.*
Jeśli zostawisz wiadomość, **oddzwonię**.

I'll *ring you back* ***if*** *you leave a message.*

SHOULD

Czasownika modalnego ***should*** (powinienem/powinnam, powinieneś/powinnaś, powinien/powinna itd.) używamy, gdy:

- udzielamy rad/sugestii lub gdy o nie prosimy:
  You look tired. You ***should*** *go to bed.*
  Wyglądasz na zmęczonego. **Powinieneś** iść spać.

  What ***should*** *I wear to the party?*
  Co **mam/powinnam** założyć na imprezę?
- wyrażamy opinię lub o nią pytamy:
  Children ***shouldn't*** *play with matches.*
  Dzieci **nie powinny** bawić się zapałkami.

  Should *I go to the hairdresser's?* Czy **mam/powinnam** pójść do fryzjera?

zdania twierdzące			
I/You/He/She/It We/They	***should***		*wait.*
zdania przeczące			
I/You/He/She/It We/They	***shouldn't / should not***		*wait.*
pytania ogólne			**krótkie odpowiedzi**
Should	*I you he/she/it we they*	*try again?*	*Yes, I/you he/she/it we/they* ***should****.*	*No, I/you he/she/it we/they* ***shouldn't****.*

PROPOZYCJE I SUGESTIE

WYRAŻANIE PROPOZYCJI I SUGESTII

Let's go *to the cinema.* **Chodźmy** do kina.

Let's not do *it.* **Nie róbmy** tego.

We could make *pizza.* **Moglibyśmy zrobić** pizzę.

Why don't we ask *him for help?* **Dlaczego nie poprosimy** go o pomoc?

Would you like to borrow *my bike?* **Czy chciałbyś pożyczyć** (ode mnie) mój rower?

W propozycjach i sugestiach w pierwszej osobie często występuje *shall*, np.:

Shall I open *the window?* **Czy mam otworzyć** okno?

Shall we *dance?* **Zatańczymy**?

ODPOWIEDZI NA PROPOZYCJE I SUGESTIE

That sounds *great/interesting!* **To brzmi** świetnie/interesująco!

Good idea*!* To **dobry pomysł**!

I'd rather go *to the theatre.* **Wolałbym pójść** do teatru.

I'd rather not go *to the theatre.* **Wolałbym nie iść** do teatru.

Yes, I'd like/love to. **Z przyjemnością**. / **Bardzo chętnie**.

I'd prefer to go *to the concert.* **Wolałbym pójść** na concert.

I'd prefer not to stay up *late.* **Wolałbym nie siedzieć** do późna.

IRREGULAR VERBS

Forma podstawowa	Past Simple	Past Participle	Polski odpowiednik
be	was / were	been	być
beat	beat	beaten	uderzać, bić
become	became	become	stawać się
begin	began	begun	zaczynać (się)
bite	bit	bitten	gryźć
blow	blew	blown	wiać, dmuchać
break	broke	broken	łamać, tłuc
bring	brought	brought	przynosić
build	built	built	budować
burn	burnt/burned	burnt/burned	palić (się)
buy	bought	bought	kupować
catch	caught	caught	łapać
choose	chose	chosen	wybierać
come	came	come	przychodzić, przyjeżdżać
cost	cost	cost	kosztować
cut	cut	cut	ciąć, skaleczyć (się)
do	did	done	robić
draw	drew	drawn	rysować, ciągnąć
dream	dreamt/dreamed	dreamt/dreamed	śnić, marzyć
drink	drank	drunk	pić
drive	drove	driven	prowadzić (samochód)
eat	ate	eaten	jeść
fall	fell	fallen	padać, upadać
feed	fed	fed	karmić
feel	felt	felt	czuć
fight	fought	fought	walczyć
find	found	found	znajdować
fly	flew	flown	latać, fruwać
forget	forgot	forgotten	zapominać
get	got	got	dostawać
give	gave	given	dawać
go	went	gone/been	iść, jechać
grow	grew	grown	rosnąć
have	had	had	mieć
hear	heard	heard	słyszeć
hide	hid	hidden	kryć, chować
hit	hit	hit	uderzać
hold	held	held	trzymać
hurt	hurt	hurt	boleć, ranić
keep	kept	kept	trzymać
know	knew	known	wiedzieć, znać
lead	led	led	prowadzić (być pierwszym)

Forma podstawowa	Past Simple	Past Participle	Polski odpowiednik
learn	learnt/learned	learnt/learned	uczyć się
leave	left	left	wyjeżdżać, opuszczać
lend	lent	lent	pożyczać (komuś)
let	let	let	pozwalać
lose	lost	lost	gubić
make	made	made	robić
meet	met	met	spotykać
pay	paid	paid	płacić
put	put	put	kłaść, położyć
read	read	read	czytać
ride	rode	ridden	jeździć (na rowerze)
ring	rang	rung	dzwonić
run	ran	run	biegać
say	said	said	mówić, powiedzieć
see	saw	seen	widzieć
sell	sold	sold	sprzedawać
send	sent	sent	wysyłać
set	set	set	nastawiać
shake	shook	shaken	trząść (się), potrząsać
shoot	shot	shot	strzelać
show	showed	shown	pokazywać
shut	shut	shut	zamykać
sing	sang	sung	śpiewać
sit	sat	sat	siedzieć
sleep	slept	slept	spać
smell	smelt/smelled	smelt/smelled	pachnieć
speak	spoke	spoken	mówić
spend	spent	spent	spędzać, wydawać
stand	stood	stood	stać
steal	stole	stolen	kraść
swim	swam	swum	pływać
take	took	taken	brać
teach	taught	taught	nauczać
tell	told	told	mówić, powiedzieć
think	thought	thought	myśleć, uważać
throw	threw	thrown	rzucać
understand	understood	understood	rozumieć
wake (up)	woke (up)	woken (up)	budzić się/kogoś
wear	wore	worn	nosić (na sobie)
win	won	won	wygrywać
write	wrote	written	pisać

WRITING BANK

Poniższe modele wypowiedzi stanowią przegląd zarówno typów tekstów, jak i zwrotów funkcjonalnych, których znajomość przyda ci się przy tworzeniu wypowiedzi pisemnej. Warto korzystać z informacji dotyczących pisania, znajdujących się w sekcjach WRITING w rozdziałach głównych.

1 E-MAIL: OPIS POSTACI Unit 1, str. 10

Napisz e-mail do koleżanki z zagranicy, opisujący osobę z twojej rodziny. W e-mailu opiszesz:

- wygląd zewnętrzny tej osoby,
- jej cechy charakteru,
- zainteresowania.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Dear Georgia,

Thank you for your email.

You want to know something more about my brother. His name is Adam and he's 16. Some people say that he is similar to me, but I don't agree. He's quite handsome and well-built. He's got short dark hair, blue eyes and a nice smile. He wears glasses. He loves comfortable, sporty clothes because he's full of energy so that's why he plays basketball. He's very intelligent but quite easy-going – he often forgets to do his homework. He's also a keen reader of fantasy. Sometimes we quarrel, but I love him.

Would you like to meet him?

See you soon,

XYZ

107 słów

- wygląd zewnętrzny
- cechy charakteru
- zainteresowania

2 E-MAIL: ODPOWIEDŹ NA OGŁOSZENIE Unit 2, str. 18

Napisz odpowiedź na ogłoszenie o wakacyjnej pracy dla nastolatków, zamieszczone w internecie. Właściciel trzech kotów potrzebuje, by ktoś zamieszkał u niego i zaopiekował się pupilami podczas jego nieobecności. W odpowiedzi:

- napiszesz, dlaczego ta oferta cię interesuje,
- wyjaśnisz, dlaczego jesteś dobrym kandydatem na opiekuna / dobrą kandydatką na opiekunkę kotów,
- poprosisz o dodatkowe informacje dotyczące mieszkania.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Dear Sir/Madam,

I have found your offer about a holiday job on the Internet. I am interested in it because I love animals. This summer I am going to come to London so I need a place to stay and I would like to earn some money.

Actually, I know quite a lot about cats because I have got two at home. I clean their litter boxes, feed them and play with them.

I would be grateful if you could tell me something more about the flat. Also, could you send me some pictures of it? It would be nice to see your cats too.

I am looking forward to your reply.

Yours faithfully,

XYZ

115 słów

- dlaczego ta oferta cię interesuje
- informacja o tym, że jesteś dobrym kandydatem na opiekuna / dobrą kandydatką na opiekunkę
- prośba o informacje dotyczące mieszkania

3 E-MAIL: ZAPROSZENIE Unit 3, str. 28

Właśnie wygrałeś/wygrałaś szkolny konkurs gotowania. Z tej okazji odbędzie się pokaz, na którym wystąpisz. Napisz do anglojęzycznego znajomego e-mail z zaproszeniem, w którym:

- wyrazisz radość z wygranej w konkursie,
- zaprosisz znajomego na swój występ,
- poinformujesz, kiedy i gdzie odbędzie się pokaz.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hi Kevin,

I'm writing to tell you that I've just won the school cooking competition! I'm so happy! I still can't believe it because it was at a high level. The judges said that my dishes were delicious. I'm really proud of myself! I want to invite you to a show at my school, where all the finalists will cook. It'll be on 26 May. I know you are a bit of a foodie so you might be interested in trying the dishes prepared by me and the other contestants. Could you come a bit earlier and stay for the weekend? After the cooking show, we could spend some time together. What do you think?

Take care,

XYZ

117 słów

- wyrażenie radości z wygranej w konkursie
- zaproszenie znajomego na swój występ
- kiedy i gdzie odbędzie się to wydarzenie

4 WPIS NA FORUM: OPIS WYDARZENIA Unit 4, str. 36

Utwórz wpis na forum klasy, w którym:

- napiszesz o ważnym wydarzeniu z udziałem uczniów twojej klasy,
- określisz, jakie emocje wywołało ono w tobie,
- opiszesz, jak zareagowałeś/zareagowałaś.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hi there!

I decided to write about the accident which took place yesterday after school. Two of our classmates, Tomek and Robert helped an elderly woman who fell down on the street and they called an ambulance. Then, they took care of the lady's dog. The boys have been looking after Rex since the accident. I'm impressed by what they did. I'm really proud of them. I've already talked to our form teacher, Mr Smith, who offered to organise a small party in honour of the boys. It'll be organized tomorrow, during the last lesson. I'm going to bake a cake. It'd be nice if you could bring something to eat or drink too. See you there!

XYZ

117 słów

- informacja o ważnym wydarzeniu w klasie
- określenie tego, jakie emocje wywołało ono w tobie
- opis, jak zareagowałeś/zareagowałaś

WRITING BANK

5 WPIS NA FORUM: LISTA ZASAD

Unit 5, str. 46

Założyłeś/założyłaś na forum szkolną grupę przyjaciół lokalnego schroniska dla zwierząt. Zrób wpis, w którym jako administrator:

- poinformujesz, czym będą zajmować się członkowie grupy,
- określisz, jakich działań nie będzie można podejmować,
- poprosisz, aby członkowie potwierdzili, że zapoznali się z zasadami.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hi guys! I have great news: our group *Cats&Dogs' friends* is official!

All animal lovers from our school may join our group.

I'm sure that we all want to do something for the animals from our local shelter. Below, there's a set of rules for our group:

1 We should learn as much as possible about cats' and dogs' behaviour.
2 We have to administer the website of the shelter.
3 Everybody must spend one day a week at the shelter and walk the dogs.
4 We can't walk a dog if it's not on our schedule.
5 We mustn't feed the animals without permission.

Please let me know that you have read the rules and that you accept them.

XYZ

120 słów

- czym będą zajmować się członkowie grupy
- jakich działań nie będzie można podejmować
- prośba, aby członkowie potwierdzili, że zapoznali się z zasadami

6 POCZTÓWKA Z WAKACJI

Unit 6, str. 54

Napisz widokówkę, w której:

- podasz, gdzie i z kim jesteś na wakacjach,
- opiszesz krótko, jak spędzasz czas,
- poinformujesz, kiedy wracasz.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hi there,

Greetings from Australia! I can't believe I'm here. My aunt invited me and my brother to spend a month at her place. It's amazing. My cousins are showing us the beauty of Australia. I've already visited Uluru which is a large rock formation and a sacred place for Aborigines. It's 400 km from the town we're staying at, near Alice Springs. Besides, you remember that I'm crazy about koalas, so now I can see how these cute bears live in the wild and what they are really like.

I'm coming back on 26 August, just before the end of our summer holidays. How about you? Are you home yet?

Lots of kisses,

XYZ

114 słów

- gdzie i z kim jesteś na wakacjach
- jak spędzasz czas
- kiedy wracasz

7 WPIS NA BLOGU KULINARNYM Unit 7, str. 64

Na blogu publikujesz przepis na twoją ulubioną potrawę. We wpisie podajesz:

- jakie składniki są potrzebne,
- jakie czynności po kolei należy wykonać, aby potrawa się udała,
- jak serwować przyrządzone danie.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hello all vegetarians!
Here's a very simple recipe.
Ingredients:
✓ 2 medium zucchini
✓ 4 medium potatoes
✓ 1 medium red pepper
✓ 1 clove garlic
✓ 1/2 cup dry bread crumbs
✓ 1/4 cup olive oil
✓ green parsley
First, wash the zucchini, red pepper and potatoes. Then, peel the potatoes and cut all the vegetables into pieces.
Chop the garlic.
In a baking pan, toss together the zucchini, potatoes and red pepper. Add chopped garlic, bread crumbs, and olive oil.
Season with paprika, salt and pepper.
Bake for 1 hour in a preheated oven until the potatoes are tender and lightly brown.
Serve hot with chopped green parsley.
Enjoy!

104 słowa

potrzebne składniki
czynności, które po kolei należy wykonać, aby potrawa się udała
jak serwować przyrządzone danie

8 E-MAIL: UDZIELANIE RAD Unit 8, str. 72

Twoja koleżanka ostatnio prawie nic nie je i bardzo schudła. Martwisz się o nią i piszesz do niej e-mail, w którym:

- wyrażasz swoje zaniepokojenie,
- przedstawisz skutki jej postępowania,
- zaproponujesz rozwiązanie.

Podpisz się jako XYZ. Rozwiń swoją wypowiedź w każdym z trzech podpunktów, tak aby osoba nieznająca polecenia w języku polskim uzyskała wszystkie wskazane w nim informacje. Pamiętaj, że długość wypowiedzi powinna wynosić od 50 do 120 słów.

Hi Jane,
You know that you're my best friend and I really worry about you. I've noticed that you eat nothing during lunch breaks. You also have some problems with concentration at school. You seem to be tired and lacking in energy. I think it's all because you're starving yourself. If you don't start eating, you may have serious problems not only at school, but with your health. You should visit a dietician and go on a healthy diet. Also, if you want to lose weight, why not do more sports? How about going to the sports centre? I've heard they offer a lot of activities and this month there's a 20% discount.
What do you say to that?
Hugs,
XYZ

120 słów

wyrażenie swojego zaniepokojenia
przedstawienie skutków takiego postępowania
propozycja rozwiązania

© Pearson Central Europe Sp. z o.o.
ul. Szamocka 8, 01-748 Warszawa
www.pearson.pl

The rights of Arek Tkacz, Angela Bandis, Anita Lewicka, Richard Cowen and Renata Ranus to be identified as authors of this work have been asserted by them in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act, 1988.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise without the prior written permission of the copyright holders.

First published 2018
This edition 2020
Prited in Poland by Zapolex
ISBN 978-83-7882-890-7

Acknowledgements
The publisher would like to thank the following experts and teachers who contributed to the development of this title: Agnieszka Duda, Lusine Grigoryan-Gurska, Przemysław Jarzębski, Jacek Kozyra, Marlena Leszko, Anna Pasternak, Agnieszka Romer, Anna Rzeźnik, Dorota Szreder, Małgorzata Wieruszewska.

Illustration Acknowledgements
Ewa Olejnik p. 7, 14, 67; Norbert Rybarczyk p. 23, 27, 28.

Photo Acknowledgements
The publisher would like to thank the following for their kind permission to reproduce their photographs:

123RF.com: Aleksandr Davydov 33, 71, alex_l 43, Alexkoral 52, Anat Chantrakool 69, anmi 5, Anton Oparin 45, Anton Starikov 43, Antonio Guillem 26, 52, aquir 9, Arnel Manalang 45, art1980 55, bbtreesubmission 61, breadmaker 13, captainvector 5, chr1 45, Cosmin Manci 69, Denys Semenchenko 51, dolgachov 35, Earl Walker 45, Ekaterina Bychkova 5, Eric Isselee 69, Eva Balasoiu 34, fallesenphotography 45, Feng Yu 9, Globalphoto 69, hdesert 59, Ivan Ryabokon 52, Izflzf 15, Jacek Sopotnicki 44, Juri Samsonov 43, kasto 44, kidstudio852 5, kozorog 69, kzenon 63, li xuejun 9, macrovector 43, Maria Stepanova 69, Michael Rosskothen 44, mizio1970 59, Natalya Belinskaya 5, Nicolas Fernandez 69, Nicoleta Ifrim-Ionescu 62, Oksana Bratanova 59, Oksana Kumer 5, Oleh Tokarev 49, Oleksii Gotovyi 7, Ondrej Prosicky 44, Péter Gudella 45, Prapan Ngawkeaw 43, rafalstachura 59, Raldi Somers 57, roystudio 5, scanrail 9, Sean Prior Cover, Sutiporn Somnam 29, Thomas Bullock 45, tomaccojc 62, tykhyi 15, Vadim Guzhva 25, valengilda 43, vectomart 62, Vladyslav Makarov 52, Volodymyr Goinyk 57; **Alamy Stock Photo:** dpa picture alliance 24, Geoffrey Swaine 20, Heritage Image Partnership Ltd 19, Shaun Higson / India 15; **Alivia - Fundacja Onkologiczna:** www.alivia.org.pl, "War on Cancer": projekt realizowany przez Saatchi&Saatchi Poland sp.z o.o. , Platige Image S.A, © 2017 11 bit studios S.A: 68; **BBC Worldwide Learning:** 5, 13, 24, 31, 41, 59; **Getty Images:** Frank Bienewald 74, Samir Hussein 6; **Maja Zaworowska:** 8, 59; **Reuters:** Arnd Wiegmann 17, Hannah McKay 60; **Shutterstock.com:** 38, Barabasa 70, BeatoAerialPhotography 14, Ben Gingell 70, Bikeworldtravel 55, Borysevych.com 8, Canadian Press / Rex 42, chombosan 70, De Visu 21, Dean Drobot 8, DGLimages 38, ESB Professional 26, FloridaStock 56, Jo Ann Snover 16, Kathy Willens / AP / Rex 11, Macrovector 16, Markus Lange / imageBROKER / Rex 37, Mikael Buck / Rex 50, Natalia Chuen 41, nito 59, Ondrej Prosicky 47, Photographee.eu 16, Qilai Shen / EPA / Rex 53, Ron Zmiri 15, RossHelen 73, studiostoks 32, The Travel Library / Rex 51, unpict 9, ViChizh 65, Viktoriya Panasenko 11, Wayhome Studio 70, whitemomo 7.
Cover image: Shutterstock.com: Sean Prior

Every effort has been made to trace the copyright holders and we apologise in advance for any unintentional omissions. We would be pleased to insert the appropriate acknowledgement in any subsequent edition of this publication.

JĘZYK ANGIELSKI

Repetytorium

dla szkoły podstawowej

to idealne rozwiązanie dla uczniów, którzy w systematyczny sposób i w łagodnym tempie chcą gruntownie przećwiczyć kluczowe umiejętności językowe z zakresu języka angielskiego wymagane na koniec szkoły podstawowej.

- Lekcje ***Vocabulary*** pozwalają utrwalić najważniejsze słowa i zwroty z głównych zagadnień tematycznych.
- Usystematyzowane lekcje ***Grammar*** powtarzają kluczowe struktury gramatyczne, a sekcja ***Grammar Bank*** podsumowuje informacje gramatyczne w formie przystępnych tabel, wyjaśnień i przykładów.
- Zadania ***Use of English*** pomagają ćwiczyć niezbędne środki językowe.
- Lekcje ***Reading, Listening, Writing*** i ***Functions*** rozwijają umiejętności czytania, słuchania i pisania oraz poszerzają znajomość funkcji językowych.
- Regularne powtórki na koniec każdego rozdziału pozwalają sprawdzić zdobytą wiedzę.
- Sekcje ***BBC Culture & Skills***, oparte na autentycznych materiałach, rozwijają umiejętności poznawcze i poszerzają wiedzę o świecie.

BBC

CULTURE & SKILLS

ZGODNY Z NOWĄ PODSTAWĄ PROGRAMOWĄ

Z CYFROWYM ODZWIERCIEDLENIEM

ISBN 978-83-7882-890-7